

हरि-टी
॥१॥

अ-१॥

॥ श्रीहरि कृष्णाय नमो नमः ॥ अथ श्रीहरिगीताटीकालिखते ॥ श्लोकः ॥ प्रणम्य
श्रीहरिं भक्ता तद्भक्तानां सुबुद्धये ॥ लिखामि हरिगीतायां श्रीकांगुर्जरभाषया ॥ १
॥ अर्थः ॥ हुं जेते श्रीहरिने भक्तिये करिने नमस्कार करिने ते हरिना भक्तने रुजेष
कारे ज्ञान थाय तेने अर्थे श्रीहरिगीतानि जेटीकाते ने गुजर तदे त्रानि भाषाय
करिने लिखुंछे ॥ १ ॥ सुव्रत उवाच ॥ श्लोकः ॥ सर्वसद्गुणसंपन्ना माता प्रेमवती ह
रिम ॥ नारायणवतारं स्वं पुत्रं प्रोवाच नृपते ॥ १ ॥ अर्थः ॥ श्रीसत्संगी जीवनना
मे जे ग्रंथ तेने विषे सुव्रत नामे ऋषि जेते प्रतापसिंहरा जायत्ये बोलता हवा ॥ हेरा
जन सर्वसद्गुण करिने संपन्ना माता जे प्रेमवती माता ते जेते साक्षात् नारायणरा
वा जे पोताना पुत्र श्रीहरि ते प्रत्ये बोलता हवा ॥ १ ॥ प्रेमवत्पुत्राच ॥ श्लोकः ॥ नमस्तु

॥१॥

भ्यं भगवते हरये कृष्णारिणे ॥ नारायणसंरूपये प्रपद्याय मुमुक्षुभिः ॥ २ ॥ अ
र्थः ॥ हे प्रभो हरि छे नाम जे नृणां वासाक्षात् भगवान् जेतमे ते तमने हुं नमस्कार क
रुंछे ॥ ते तमे के वा छो तो पोताना आश्रित जननां जे समग्र कष्ट तेना हर नाराछो
ने साक्षात् नारायण ऋषि छो ने मुमुक्षु जनने शरण पांम वा योग्य छो के तां मु
मुक्षु जन जे ते साक्षात् तभार शरण ने पांमिने जमो छे ने पांमे छे ॥ २ ॥ श्लोकः ॥ अ
ज्ञानस्य निवृत्तिः स्यान्माया रम्यस्य यथा जसा ॥ हरे संसृतिमूलस्य तथामामनुशा
धिभो ॥ ३ ॥ अर्थः ॥ अने हे हरि जीवने संसृति पांम वानुं कारण वुं जे माया नामे अ
ज्ञान ते निवृत्ति जे ते जे विरित्ये यथा रथपणे थाय के तां अज्ञान नोस्य क प्रका
रेनाश्रय ई जाय ते विरित्ये तमे जे ते मुंने उपदेश करो ॥ ३ ॥ श्लोकः ॥ गाम्यसौ रमादि

हरिः २॥

॥ अ० १ ॥

रक्षाहंत्वां प्रपन्नास्मि सन्मते ॥ अतो मुमुक्षु वे मह्यं वरु महसि यद्विदितम् ॥ ४ ॥ अर्थः ॥
 अने हे हेरु इव बुद्धिना आपना एवा हे भगवन् ॐ जे ते माथिक एवां जे पंचविषय सं
 खंधितु छु सुख ते थकि वैरगपने पां मि छकि तमारा जारण ने पां मी छुं ते कारण प
 णयां दे मुमुक्षु ए विजे ॐ ते मारुं जे हेत होय ते ने तमे जे ते मुं ने के हे वा योग्य छो ॥ ४ ॥
श्लोकः ॥ जानामित्वा महं साक्षात् नारायणमृषिं प्रभुम् ॥ कृतावतारं हे मायानू
 तले सर्वदेहिनाम् ॥ ५ ॥ अर्थः ॥ अने हे हेरु आपृथवी ने विषे सर्व जीवना कल्या
 णने अर्थे प्रगट थयाने महास मर्थे एवां साक्षात् नारायण कृषि जे तमे ते तमने
 ॐ जे ते जां गुं छुं ॥ ५ ॥ **श्लोकः ॥** सत्त्वं ममाज्ञानमया हरशुभ्रया तमोः कः प्रगट प्र
 तापः ॥ स्वमार्यया गोपितदिव्यभावः सं प्रार्थया मीति भवं तमीशम् ॥ ६ ॥ अर्थः ॥

॥ २ ॥

अने हे भगवन् योतानी ई छाये करि ने गुप्त कसो छे पोतानो दिव्यभाव ते जेणे एवा
 तमे छो ॥ तोपण प्रगट जण गो छे प्रताप जे नो एवा जे साक्षात् तमे ते जे ते मारा अज्ञा
 नने तत्काल हरो ॥ के निपे ते तो जे मसूर्य देव जे ते अंधकार ने हेरु छे ते मते जे ते मा
 रा अज्ञान रूपे अंधकार ने हेरो ए विरित्ये ॐ जे ते परमेश्वर एवा जे तमे ते तमारिषा
 र्थना करुं छुं ॥ ६ ॥ **सुव्रत उवाच ॥ श्लोकः ॥** एवं जनन्या प्रणयेन पृष्टो हरिः स्वतः सि
 द्धविशुद्धबोधैः ॥ मुमुक्षु वेऽध्यात्मिकशास्त्रमाद्यं प्रीतः सतस्यै नृपते जगात् ॥ ७ ॥ अ
 र्थः ॥ हे सुव्रतरुषिके हे छे हेरा जन् ए विरित्ये प्रेमवती माता तेणे हे ते सहित विनये
 करि ने पुत्रा एवा ने अनादि साभाविक पणेरत्तुं छे अतिशुद्ध ए बुं ज्ञान ते जे
 ने विषे एवा जे साक्षात् श्री हरि ते जे ते प्रसन्न थया थका मुमुक्षु एवां जे प्रेमवती मा

॥ १ ॥

हरिः ॥३॥

अः ॥३॥

तातेनेसर्वथिप्रथमथयुंएवुंजेआहरिगीतारूपप्रध्यात्मशास्त्रतेनेकेहेताह
वा॥७॥ श्रीहरिकुवाच॥ श्लोकः॥ शृणुमातर्हितं वचि नवत्यैशास्त्रसंमतं॥ मुमुक्षु
वेविरक्ताथैनिणीतंवेदवेदिभिः॥ ८॥ अर्थः॥ हवे श्रीहरि जेतेधर्मज्ञाननेवैराग्यते
गोसहितएवितेपोताने विषेभक्ति तेनेपरोक्षपणेवर्णनकरताथकाबोलेछे॥
हेमातसर्वशास्त्रतेमणेरुडिरित्येमांसुनेवेदनाज्ञाणनाराजेमोटा मुनितेमणेनि
र्णयकसुंएवुंजेपोतानाजीवात्मानुंहिततेकुंतमनेकदुःखंतेनेतमेसांभलो॥
तेतमेकेवाछोतोमुमुक्षुछोनेसंसारनातुछसुखथीवैराग्यनेपांष्याछोमाटेतसे
जेतेएहितनेसांभलवा जोअधिकारि छे॥ ८॥ श्लोकः॥ श्रीकृष्णो भगवान्साक्षाद्यो
विष्णुः पुरुषोत्तमः॥ सरवसर्वभावेनसेवनीयो मुमुक्षुभिः॥ ९॥ अर्थः॥ हेमात

॥३॥

विष्णुकैतां सर्वे जीव ईश्वरने विषेअंतर्यामिरूपे प्रवेश करिनेरह्यानेपुरुषोत्त
मके तांक्षरअक्षरथकिपरउत्तमपुरुषएवाजेसाक्षात् श्रीकृष्णभगवान्छे॥
अनेतेजभगवान्जेतेमुमुक्षुजनतेमणेसर्वभावेकरिनेसेववायोग्यछे॥ ९॥ श्लो
कः॥ तस्यैवमायया लोको मोहितो व्याति संसृतिम्॥ अतस्तथेप्रययद्यंते तां तरं
तितएवहि॥ १०॥ अर्थः॥ अनेते श्रीकृष्णभगवान्निजजेमायातेणेमोहपमाः
श्रीएवोजेआसर्वलोकतेजेतेवारंवारसंसृतिनेपांमेछे॥ एकारणपणापाटेजे
जनजेतेते श्रीकृष्णभगवान्नासाक्षात् शरणनेपांमेछेतेजनजेतेमायानेनि
श्चेतरेछेपणाबिजोकोइपणतेमायानेतरतोनथि॥ १०॥ श्लोकः॥ सतां संगे न बु
द्धौ तन्नाहात्म्यं तदा तया॥ स्वधर्मज्ञाननेवैराग्ययुजाभक्ताससेव्यताम्॥ ११॥ अ

ते

अः ॥३॥

हरिटी ॥४॥

अर्थः ॥ अने हे मातस्युरुष नासमागमे करिने प्रथम ते भगवाननामाहात्म्यने जां ॥ अ-१ ॥
गिनेने ते माहात्म्यने जां एवे करिने पमाणिने स्वधर्मज्ञानने वैराग्यते एजुक्त ए
विजे ए भगवाननिभक्ति ते ए करिने ते भगवानने सेववा ॥ ११ ॥ श्लोकः ॥ शुक्लांगे सु
स्वधर्माद्ये स्त्रिभिर्नक्तिर्महावते ॥ क्वापिकेनापि विद्वेनने वेदप्रतिहन्यते ॥ १२ ॥ अर्थः
अने हे मोटावते जुक्त ए वां प्रेमवती मातस्वधर्मज्ञानवैराग्य ए जे ए अंग ते म
णे जुक्त ए विजे न क्वा ते जे ते आलोकने विषे करे य प ए नाश्यां मति ज न थि त
था को ई वि द्ये करिने प ए नाश्यां मति ज न थि ॥ १२ ॥ श्लोकः ॥ एते षे कतमेनापि सा
हीनांगे न च द्र वेत ॥ देशकालादिवेषमे तस्यां वि द्यं भवे दु व म ॥ १३ ॥ अर्थः ॥ अने
ते न क्ति जे ते जो ए व ए अंग मां थि ए के य अंगे करिने प ए रहित होय तो देशका ॥ ४ ॥

लादिक नुं विज्ञामयणुं अये सते ते भक्तिने विषे निचे वि द्यथाय छे ते माटे एत्र
ए अंगे जुक्त ए विनक्ता करे तो ते मां वि द्यनथाय ॥ १३ ॥ श्लोकः ॥ कार्यकारण
रूपायामायायाः सर्वथैव तु ॥ विनिवृत्तिस्तथैव स्यान्नाम्योपायेन वै नृणाम् ॥ १४
॥ अर्थः ॥ अने आजीवने कार्यकारणरूप ए विजे आयाते नि सर्व प्रकारे जे नि
वृत्ति ते जे ते एत्र ए अंगे सहित जे न क्ति ते ए करिने जथाय छे प ए ए विभक्ति वि
ना विजाको ई उपाये करिने ते माया नि निवृत्ति थाति न थि ॥ १४ ॥ श्लोकः ॥ तस्यां तु
विनिवृत्त्यां शुद्धः कृष्णस्य सेवकः ॥ परमं याति तद्दाम यद्दुष्टे त्याङ्कुरागमाः
॥ १५ ॥ अर्थः ॥ अने ते माया नि निवृत्ति थये सते शुद्ध थयो के तो केवल ब्रह्म भाव
ने पांम्यो ए वोजे श्री कृष्ण भगवानने भक्त ते जे ते अति श्रे उक्त ए ए वुं जे ए भगवान

हरिः टी० ॥ ५ ॥
 नुं धाम तेने पांमे छे जे धामने सर्वशास्त्र जेते ब्रह्मण विरित्यने नामे करिने वर्णन क ॥ अ० १ ॥
 रे छे के तां जेने प्रसर ब्रह्मने ब्रह्मपुरण वेनामे के हे छे ॥ १५ ॥ **श्लोकः** ॥ अनंतं चाः स
 यं तस्मिन्कालमाया न योजिते ॥ धान्नि सौख्यं समाप्नोति स्व मनोवाञ्छितं च सः
 १६ ॥ **अर्थः** ॥ अने हे मात कालमायाना नये रहित एवुं जे ए धाम तेने विषे ते भग
 वान नो भक्त जे ते पोता ने मन वांछित ने कालना भये रहित एवुं जे अपार सुख ते
 ने पांमे छे के तां ते धामने विषे भगवान निसे वामार ह्यो थको परम आनंद ने पांमे
 छे ॥ १६ ॥ **मुद्रत उवाच ॥ श्लोकः** ॥ वेदशास्त्रपुराणस्य पंचरात्रागमस्य च ॥ सिद्धांतं
 पुत्रवाक्यं साञ्जु लोवाच पुनः प्रमूः ॥ १७ ॥ **अर्थः** ॥ हवे मुद्रत ऋषिक हे छे हे राजन
 आर वेदज्ञो शास्त्र अतार पुराण ने पंचरात्र नामे तंत्र ए सर्वे नुं सीद्धांतरूप एवुं जे आ ॥ ५ ॥

पोताना पुत्र श्री हरि ते नुं वचन तेने सांभलने ते प्रेमवती माता जे ते वलिते श्री हरि
 प्रत्ये बोल तां हवीं ॥ १७ ॥ **प्रेमवत्युवाच ॥ श्लोकः** ॥ सर्वशास्त्रार्थ तत्त्वज्ञसिद्धांतोऽयं
 लेयोदितः ॥ सांगया कृष्णभक्तैर्वमाया यन्निवर्त्तनम् ॥ १८ ॥ **अर्थः** ॥ हे सर्वशास्त्र
 ना अर्थ ना तत्त्वने जाण नारा हे हरे धर्मज्ञानने वैराग्य एव एव अंगे तु कृणवी जे
 श्री कृष्ण भगवान निभक्तितेणे करिने जमायानी निवृत्तिया य छे ए विरित्ये तमें
 क त्यं ते तो आ सर्वशास्त्र नो जे सिद्धांत ते तमे मुं ने क ह्यो ए ममें जाण पुं ॥ १८ ॥ **श्लो
 कः** ॥ तदेतत्त्वतः सर्वविविज्ञामि महा मते ॥ योषायामे यथा बोधः स्यात्तथा व
 क्तुमर्हसि ॥ १९ ॥ **अर्थः** ॥ अने हे महा मोदि अगाध बुद्धिवाला हे हरे तमे जे ए सर्वे वा
 नी कहितेने ऊं जे ते यथा र्थपणे जाणवाने ईच्छुं छुं ते माटे स्त्री जाति ए विजे ऊं ते सु

हरिः टी-
॥ ६ ॥

ने जे विरित्ये ए सर्वनुं यथार्थज्ञानया यते विरित्ये तमें मुंने के हे वाने योग्य छो ॥ १६ ॥ अ-१ ॥
॥ श्लोकः ॥ हरेर्महिज्ञानपूर्वास्वधर्माद्यंगसंयुता ॥ नक्तिः प्राप्य यतस्तेषां ब्रूहि ल-
क्ष्णाणि मे सताम ॥ १७ ॥ अर्थः ॥ अने श्रीहरि ए वा जे तमे ते तमारा माहात्म्यनुं जे
ज्ञानते छे प्रथम जे मां ए विने स्वधर्मज्ञानने वैराग्य ए त्रण अंगे जुक्त ए विजे न
क्ति ते जे ते जे साधुना समागम अकि पांम वाने योग्य छे ते साधुना जे लक्षण ते
तमें मुंने कहो ॥ १७ ॥ श्लोकः ॥ धर्मादीनां लक्षणानि विविच्य च पृथक् पृथक् ॥ ब्रू-
हि मे तत्त्वतः कृष्ण सर्वज्ञो स्तियतो भवान् ॥ ११ ॥ अर्थः ॥ अने हे श्री कृष्ण हे भग-
वान् धर्मज्ञान वैराग्यने नक्ति ए मनां जे लक्षण तेने नोखो नोखो विभाग करिने य
थार्थपणे तमें मुंने कहो ॥ अने जे कारण एणमाटे तमें जे ते सर्वज्ञ छो के तां ए सर्व ॥ ६ ॥

नालक्षणने यथार्थपणे जाणो ए वा समर्थ छो ते माटे मुंने ए सर्वेनां लक्षण क-
हो ॥ ११ ॥ सुव्रत उवाच ॥ श्लोकः ॥ जनन्ये त्वं स आ पृष्टः पुरातनमुनिर्हरिः ॥ तामु-
वाचा दृ तस्तस्याः सद्धर्मादिविदम्यया ॥ १२ ॥ अर्थः ॥ हे वे सुव्रत ऋषिके हे छे हे राज
न ए विरित्ये प्रेमवती माता तेणे पुत्राने पुरातनमुनिके तां साक्षात्त नारायण ऋषि
तुल्य छे नै शिक ब्रह्मचारि नो वैराजने ए वा जे श्रीहरि ते जे ते प्रेमवती माताने जे साधु-
नाने धर्मज्ञान वैराग्य नक्तिनां लक्षणने जां ए वा निश्छा तेणे करिने आदरे जुक्त
अका ते प्रेमवती माता प्रत्येबोलता हवा ॥ १२ ॥ श्रीहरि उवाच ॥ श्लोकः ॥ समीची-
नं त्वया पृष्टमिदं सर्वं हि तावद्दमात्मानः ॥ अत्यर्थं त्वं त्वामातर्वेद्यं बुधैरपि ॥ १३ ॥
अर्थः ॥ हे मातपो ताना कत्या एने इच्छतां ए वा जे तमें ते तमें तेणे आतो ब डुरु दुं पु

हरिः टी. ॥ १७ ॥ अने आतो सर्व जीव नाहितने पमाडे एवं छेने विवेकि पुरुष ते मणो परा जाण ॥ अ. १ ॥
 वा योग्य छे ॥ २३ ॥ श्लोकः ॥ सांगाया हेतु मूतानां भक्ते राहो सतां सति ॥ लक्षणा निबुवे
 तु भ्यंसे व्यानां हि मुमुक्षुभिः ॥ २४ ॥ अर्थः ॥ अने हे सतिके तां पतिवृता एवां घे मवती
 मात धर्मज्ञानने वैराग्य एव एव अंगे जुक्त एवा जे भक्ति तेने उपजवाना कारणरूप
 ने मुमुक्षु जनने सेववा योग्य एवा जे साधु ते मनां जे लक्षणा ते कुं तमनें प्रथम क कुं
 छंते ने तमें सांभलो ॥ २४ ॥ श्लोकः ॥ दयालवः क्षमाशीलाः सर्व जीवहिते प्रवः
 तितित्तवश्चाः नसूयाः शान्ता अनुदितारयः ॥ २५ ॥ अर्थः ॥ हे मातसाधुके वा छे
 तो दयालु छेने पारका अपराधने क्षमा करवानो छे स्वभाव जे मनो एवा छे ॥ अने
 सर्व जीव प्राणिमात्र नाहितने ई छे एवा छेने श्री त उच्छादिकनुं सहन करे एवा छे ॥ १७ ॥

अने असूया जे को ई ना गुणने विषे दोशनुं आरोपण करवुंते एोरहित छेने शान्त
 स्वभाववाला छेने न अित्यन् अयो को ई शत्रु जे मने एवा छे के तां को ई ने विषे शत्रु
 भावे रहित छे ॥ २५ ॥ श्लोकः ॥ अनाप्यवश्च निर्वैरा निर्मानाश्च विमत्सराः ॥ यथा
 क्षितं पानदाश्च प्रियसत्यगिरस्तथा ॥ २६ ॥ अर्थः ॥ अने ईर्ष्या जे बरो बरियाना सन्मान
 नने सहन करवुंते एोरहित छे के तां बरो बरियाना सन्मानने जो ई ने मनमोराजि
 थाय परा मपिन ॥ आयमासा ॥ अने को ई निउपस्य जे वैराग्यवुंते एोरहित छे
 ने माने रहित छेने मछर जे को ई नामो त्यपने सहन करविते एोरहित छे के तां सर्व
 नामो टपने जो ई ने राजि थाय एवा छे ॥ अने जे मघटे ते मविजाने मानना आपना
 रा छेने विजाने प्रियतागेने सत्यपणे जुक्त एवि छेवा एा जे मनि एवा छे ॥ २६ ॥ श्लोकः

हरिः ॥ १ ॥ जितकामाजितक्रोधाजितलोभाश्चनिर्मदाः ॥ अहंताममताहीनाः स्वधर्मदृढ
॥ ८ ॥ वर्तनाः ॥ १७ ॥ **अर्थः ॥** अने जित्यो छे कामते जेणे एवा छे ने जित्यो छे क्रोधते जे मणे
 एवा छे ने जित्यो छे लोभते जे मणे एवा छे ने कोई प्रकारनो जे मदते एगे रहित छे ॥ अ
 ने देहने विषे अहं बुद्धिने देहसंबंधि पदार्थने विषे ममत्व बुद्धिते एगे रहित छे ॥ अने
 स्वधर्मने विषे दृढपणे वरतवुं जे मने एवा छे ॥ १७ ॥ **श्लोकः ॥** निर्दंभाः शुचयोदां
 तारुजवोमितभाषिणः ॥ जितेंद्रिया अप्रमत्तानिर्दंघा धैर्यगालिनः ॥ १८ ॥ **अर्थः ॥**
 अने दंभे रहित छे ने मां हिवा हेरय विप्रपणे वरते एवा छे ने पोताना देह इंद्रियुं ने
 दमनारा छे ने सरल स्वभाववाला छे ॥ अने जेदंघटे ते विरित्ये बोलवानो छे स्व
 भाव जे मने एवा छे ॥ अने जिति छे पोतानि इंद्रियुं ते जे मणे एवा छे ने कोई प्रकार
॥ ८ ॥

रने प्रमादे रहित छे ॥ अने सुख दुःखमान अपमानने हर्षशोकादिक भावे करि
 ने पराभवपामे नहि एवा छे ॥ अने धार ज्ये करिने शोभता छे ॥ १८ ॥ **श्लोकः ॥** आकृति
 चिन्तिचापत्यरहितानिष्परिग्रहाः ॥ बोधने निपुणा आत्मनिष्ठाः सर्वोपकारिणः
 १९ ॥ **अर्थः ॥** अने कर्म इंद्रियुं ने ज्ञानेंद्रियुं निजे चपलताते एगे रहित छे ॥ अने पोता
 ना धर्मने अनुसारे जे पोतानो देहनि वीहते थि अधिक पदार्थना संग्रहे रहित छे
 अने विज्ञाने धर्मादिक नो बोध करवोतेने विषे चतुर छे ने पोताना आत्मस्वरूप
 ने विषे नीष्टाने पोम्या एवा छे ॥ अने सर्वे जीवनि उपस्य यथा योग्य उपकारनाक
 रनारा छे ॥ १९ ॥ **श्लोकः ॥** निर्भया निरपेक्षाश्च गुतादिव्यसंनोकिताः ॥ अछालवज्रता
 रश्च तपोनिष्ठानिरेनसः ॥ २० ॥ **अर्थः ॥** अने कोई प्रकारनुं जे भयते एगे रहित

हरिः ॥ ८५ ॥

छे कोई पदार्थ निःस्पृहाये रहित छे ने द्युतादिक जेव्यसनमात्रते गोरहित छे ॥
अने अज्ञावाला छे ने उदार स्वभाव जुक्त छे ने तपकरवाने विषे छे निष्ठा जे मने ए
वा छे ने कोई प्रकार नापाय कर्म रहित छे ॥ २० ॥ **श्लोकः** ॥ सक्रयाम्यकथावार्ताः
सच्छास्त्रव्यसनास्तथा ॥ विषयासक्तिरहिता आस्तिकाश्च विवेकिनः ॥ २१ ॥ **अ**
र्थः ॥ अने त्याग करि छे गाम्यकथाने गाम्यवार्ताते जे मणे एवा छे अने सतशा
स्त्रं छे व्यसनते जे मने एवा छे अने माथिक एवा जे पंचविषयते निःस्पृहासक्ति
मे रहित छे ॥ अने आस्तिक बुद्धिवाला छे ने सत असतना विवेकें जुक्त छे ॥ २१ ॥
श्लोकः ॥ मद्यमांसादि संसर्ग रहिताश्च दृढव्रताः ॥ ये शुन्यस्ते न्यहीना शुपरगु
ह्या प्रकाशकाः ॥ २२ ॥ **अर्थः** ॥ अने मद्यमांसादिक ना संसर्ग रहित छे ने दृढ छे व

अ. १ ॥
॥ ८५ ॥

तते जे मना एवा छे ॥ अने कोई निचाडिक रवितथा चोरिकरवाते गोरहित छे ने
पारकी जे छानि वार्ताते ने बिजानि आगव्यप्रसिद्धनकरे एवा छे ॥ २२ ॥ **श्लोकः** ॥ जि
तनिद्रा जिताहाराः संतुष्टा स्थिरबुद्धयः ॥ अहिंसवृत्तयोः तृष्णाः सुखदुःखस
मास्तथा ॥ २३ ॥ **अर्थः** ॥ अने जित छे निद्रा जे मणे एवा छे ने जित्यो छे आहार जे म
णे एवा छे ने पोताना धारद्वय कर्मने अनुसारे तथा देशकालने अनुसारे जे वुं पदा
र्थमले ते गे करि ने संतोषने पांमे एवा छे ॥ अने पोताना धर्मने विषे स्थिर छे बु
द्धिते जे मने एवा छे अने हिंसाये रहित छे वृत्तिते जे मने एवा छे ने पदार्थ चित्तुष्णा
ये रहित छे ॥ अने जे मपोताने सुखदुःख जणयते मबिजाने सुखदुःखथाय छे ते
ने जां एवा छे ॥ २३ ॥ **श्लोकः** ॥ अकार्य लज्जाः स्वप्नाद्यान्यनिदानां विवर्जिताः ॥

॥ ८५ ॥

हरिः टी ॥ १० ॥ यथोक्तब्रह्मचर्याश्च यमैश्च नियमैर्युताः ॥ २४ ॥ अर्थः ॥ अनेसतशास्त्रने ॥ अ-१ ॥
 विषेजेन करवानुंक ह्मं छे तेनाकरवानेविषे लज्जानेपांमे एवाछे ॥ अनेपोताने
 मुखेपोतानां वखां एकरवांतथा विजानिनिंटाकरवाते एरहित छे ॥ अनेसतशा
 स्त्रने विषेजे विरित्येपोताने निष्कामब्रह्मचर्यव्रतपालवानुंक युं छे ते विरित्ये यथा
 र्थपालनारा छे ने यमने नियमते ए जुरु छे ॥ २४ ॥ श्लोकः ॥ जितासनाजितप्रा
 णाः श्रीकृष्णोद्दिहताश्रयाः ॥ कृष्णभक्तिपरा निखं कृष्णार्थसकलक्रियाः ॥ २
 ५ ॥ अर्थः ॥ अने जित्यां छे आसनते जेम ए एवा छे ने जित्यो छे प्राणवायुते जेम ए
 एवा छे ॥ अने श्रीकृष्णभगवानना चरण कमलने छे दृढ आश्रय ते जेमने एवा छे
 अने श्रीकृष्णभगवाननिनवधाभक्तिपरायणवरते एवा छे ॥ अने निरंतर श्रीकृष्ण ॥ १० ॥

भगवानने अर्थे सर्वक्रियाने करे एवा छे ॥ २५ ॥ श्लोकः ॥ अवतारचरित्राणि कृष्ण
 स्यानुद्दिनं मुदा ॥ एवंतः कीर्तयंतश्च कृष्णध्यानपरायणाः ॥ २६ ॥ अर्थः ॥ अने
 श्रीकृष्णभगवानना अवतारनां जे चरित्रते मनुं निरंतर हरषे करिने अवण करे
 एवा छे अने ते अवतारचरित्रनुं निरंतर हर्षे करिने कीर्तन करे एवा छे अने श्रीकृ
 ष्णभगवाननिमूर्तिना ध्यानपरायणवरते एवा छे ॥ २६ ॥ श्लोकः ॥ अयात भगवद्भ
 क्तिवर्जितज्ञानमात्रकाः ॥ एवं लक्षणसंपन्ना ज्ञेयाः संतस्त्वया ज्ञेये ॥ २७ ॥ अर्थः
 अने नश्वियर्थगयो भगवाननिनक्तिविनानोक्षणमात्रकालपणजे मने एवा छे ॥ अ
 ने हे निर्दोशरूप एवां प्रेमवतीमात आ विरित्यने लक्षणसंपन्न एवा जे साधुने तमारे
 जाणवा ॥ २७ ॥ श्लोकः ॥ एतेषामेव संगे नसंगा भक्तिमुमुक्षुभिः ॥ कृष्णस्य प्राप्यते च

हरिः टी०
॥११॥

प्र० १॥

नं माहात्म्य ज्ञानपूर्विका ॥ ३६ ॥ अर्थः अने हे मात आवेलक्षण जुक्त एवाजेसाधु
ते मनासमागमे करिने जे श्री कृष्ण भगवाननुं माहात्म्य ज्ञान छे प्रथम जे मां ए वि
ने धर्म ज्ञान वें रागपरात्रण्य अंगे जुक्त एवि जे श्री कृष्ण भगवाननी भक्ति तेने मुमु
क्षु जन जे तेनि अत्रे पांमे छे ॥ ३६ ॥ श्लोकः ॥ एभ्यः कृष्णावताराणां चरित्रप्रवणं भवे
त् ॥ अद्भुतानां चरित्राणां कृष्णस्य च भवेच्छ्रुतिः ॥ ३७ ॥ अर्थः ॥ हवे एवासाधु अथकि
भगवाननुं माहात्म्य जांणिने एवि भक्ति पमा अते निरित्यने सात श्री के करिने कहे
छे हे मात ए साधु अथकि श्री कृष्ण भगवानना वाराहादिक अवतारनी जे चरित्र ते
मनुं प्रवण थाय छे तें था अतिशो आश्चर्य कारि ए वां जे श्री कृष्ण भगवाननां च
रित्र ते मनुं प्रवण थाय छे ॥ ३७ ॥ श्लोकः ॥ गोलोकाक्षरवैकुण्ठादिषु धामसु यत्प्रभोः ॥ ११ ॥

॥११॥

अने तमस्ति चैश्वर्यं तद्व्यभोदगम्यते ॥ ४० ॥ अर्थः ॥ अने गोलोक अक्षरने वैकुं
ठ ए आदिक जे भगवाननां धाम ते मने विषे जे भगवाननुं अने तरे श्वर्य रस्यं छे
तेरे श्वर्य पण ए साधु अथकि जांणामां आवे छे ॥ ४० ॥ श्लोकः ॥ तथाक्षीराणां वस्थस्य
व्याप्तस्य ब्रह्मतेजसा ॥ श्वेतद्वीपस्य माहात्म्येभ्य एवावगम्यते ॥ ४१ ॥ अर्थः ॥ अ
ने क्षीरसमुद्रने विषेरस्थोने ब्रह्म तेजे करिने व्याप्त एवो जे श्वेतद्वीप तेनुं जे माहात्म्य
ते पण ए साधु अथकि जजणाय छे ॥ ४१ ॥ श्लोकः ॥ वृंदावनस्य द्वार्वत्सावित्रालायाश्च
बुद्धते ॥ अत्र त्वभगवद्दाम्नां माहात्म्यं चैभ्य एव हि ॥ ४२ ॥ अर्थः ॥ अने आभर
तरवें जेने विषेरस्थो ए वां भगवांननां धाम जे वृंदावन तथा द्वारिका तथा बहुरिका
अम ए मनुं जे माहात्म्य ते पण ए साधु अथकि जजणाय छे ॥ ४२ ॥ श्लोकः ॥ पुलहाश्च

॥ ११ ॥

हरिटी- ॥१२॥ मसुरत्या नां क्षेत्राणां महता मयि ॥ गंगा यस्यादितीर्था नांखंडे स्मिन् भारतोसताम् ॥ अ-१ ॥
॥१२॥ अर्थः ॥ अने वलि आभरतखंडने विषे पुलहा अमजे मुक्तनाथ आदिक अतिशोरुं मोटां क्षेत्राणां गंगेने यमुनाजि आदिक जे अतिशोरुं मोटां तीर्थ ते रत्नां छे ॥ ४३ ॥ **श्लोकः ॥** माहात्म्यं कृष्णसंबंधाद्यदस्मद्गतं सति ॥ तन्न च्छेभ्यः सर्वमपि ज्ञायते श्रोतृभिर्जनैः ॥ ४४ ॥ **अर्थः ॥** अने हे पतिव्रता एवांप्रेमवती मातए जे मोटां क्षेत्राणां तीर्थ ते मनुं श्री कृष्ण भगवाने नासंबंध थकि जे अतिशोरुं आश्चर्य कारि माहात्म्य थयुं छे ते ते सर्वे माहात्म्ये एसा धुथकि सांभलता जे जनते जाणुं छे ॥ ४४ ॥ **श्लोकः ॥** सद्गुणैस्तच्छ्रुतेः कृष्णमाहात्म्यं सम्प्राप्यते ॥ तेने वभक्तिः कृष्णस्य स्वधर्मादिभिरचिता ॥ ४५ ॥ **अर्थः ॥** अने हे मातए विरिये एसा धुथकि ए भगवाने ॥ १२ ॥

नाचरित्रादिकं नुं जे अवाण करवुं ते थकि श्री कृष्ण भगवाननुं माहात्म्य जे ते रुद्रि रित्ये जणा थछे ॥ अने ते माहात्म्यने जाणवे करिने श्री कृष्ण भगवाने विषे भक्ति जे ते स्वधर्म ज्ञानने वैराग्य एत ए प्रगे जुक्त ए विद्या थछे अने ते भक्तिने विषे को ई विद्या थालुं थि ॥ ४५ ॥ **श्लोकः ॥** इष्टाः स्पृष्टानता वा कृतपरिचरणभोजिताः पूजिता वा सद्यः पुंसामधौघं बद्धुं जनि जनि तं घंतिये वै समूलम् ॥ श्लोकाः कृष्णेन ये वानि कृतदयसमायत्यदेतीर्थं जातं तेषां मातः प्रसंगात्किमिह ननु सतां दुर्लभं स्यान्मुमुक्षोः ॥ ४६ ॥ इति श्रीसंज्ञिजिवने नारायणचरित्रे धर्मशास्त्रे प्रथमप्रकरणे हरिगीतायां सत्यरुषलक्षणिरूपणनामाष्टमोऽध्यायः ॥ १२ ॥ **अर्थः ॥** हे प्रथम जे मनां लक्षण कल्यांते वा साधुना माहात्म्यने एक श्लोके करिने के हे छे ॥ हे मातए जे साधुने

हरि-टी-
॥१३॥

जेते दर्शनक स्याथ कास्यर्शक स्याथ कानमस्कारक स्याथ कासेवनक स्याथ
का नो ज्ञनकराया अकाने पूजा यकातत्कालपुरुषनाबद्ध जन्मने विषेय या
जेपापनासमूहतेने मूलमांशिनाना करिनांखेले ॥ अने एजेसा धुतेमने आरूह्य
भगवानतेणे पोताना हृदयतुल्यप्रियक त्या छे ॥ अने एजेसा धुतेना चरणने वि
षे तीर्थनासमूह रत्या छे ॥ अने ते वाजेसा धुतेमनोयसंग जेमन कर्मवचने करि
नेस मागम करवाते थकि आलोकने विषे सुमुत्तुजनने शिवा र्त्ता दुर्लभ छे को ईप
ण दुर्लभ नथि के तां एने सर्व वार्त्ता नि सिद्धि याय छे ॥ धर्म ॥ अहिरि स्ये श्रीनारायण
नां चरित्र छे जेने विषे एवां धर्मज्ञा स्वरूप जे आसं गि जिवन्मां मंयं थतेने विषे प्र
जे प्रथम नुं प्रकरणेने मां जे श्रीहरि गीतातेने विषे साधुपुरुषनां लक्षणानुं निरू

अ-१॥

॥१३॥

पणाक सुं रानी मे प्रथम नो अध्याय थयो ॥१२॥ श्रीहरि रुवाच ॥ श्लोकः ॥ धर्मा
दीनां लक्षणानि न संरागा नाम थां वते ॥ कथया मिवि विचैव त्रयाणां पितृत्वतः
१॥ अर्थः ॥ श्रीहरि जेते प्रेमवती माता प्रत्येके हे छे हे मात हवे धर्मज्ञानने वैराग्य एव
एव जे भक्तिनां अंगते मनां जे लक्षण ते दुं तमने नोखो नोखो विभाग करिने यथा
र्थपणो क दुं तुं तेने तमे सो भलो ॥ १॥ श्लोकः ॥ तत्र त्रयाणां लोकानां सेव्यराणां तु धा
रकः ॥ धारणी ये श्व जीवै रौः सदा धर्मः स उच्यते ॥ २॥ अर्थः ॥ अने एत्र एव अंग
नामध्ये जे धर्म छे तेके वो छे तो ब्रह्मादिक जे ईश्वर तेमणे सहित एवा जे स्वर्गपृथ्वी
नेपाताल एव लोकां तेमनो धारवावा लो छे ॥ अने आसर्वे जीवने ए ब्रह्मादिक
ईश्वर तेमणे निरंतर धारवा योग्य के तां ए सर्वेने सदा आचरण करवा योग्य एवे

॥३३॥

के

हरिः ॥ १४ ॥ धर्मकस्तौ ॥ २ ॥ श्लोकः ॥ धर्मनिष्ठस्तु पुरुषो हीनजातिकुलोपियः ॥ सोऽपि ब्रह्मा
दिभिः पूज्यः श्लाघनीयश्च जायते ॥ ३ ॥ अर्थः ॥ अने उतरति जात्यने उतरता कुल
वालोपणजे पुरुषते जो धर्मने विषे निष्ठावालो होय तो ते पण ब्रह्मादिक देवने पूज
वा योग्य थाय छे त आवाखाण करवा योग्य थाय छे ॥ ३ ॥ श्लोकः ॥ धर्मस्युतश्चेद्ब्रह्मा
दिगोश्वरोपि भवेत्कचित् ॥ तर्हि सोऽप्यल्पकैर्गर्ह्यः स्यात्स्येयं धर्म एव ततः ॥ ४ ॥ अ
र्थः ॥ अने ब्रह्मादिक जैश्वरते महासमर्थ छे तो पण जो कदाचित् धर्म थकि पडि
जाय तो ते ब्रह्मादिक जे ते अल्प एवाजे मनुष्यादिक ते मणोपणनिंदा करवा यो
ग्य थाय छे ते कारण पण माटे एविरित्ये धर्मनिमोक्षप्राप्तिने सर्वेने धर्मने वि
षे जनिरंतरहेवुं ॥ ४ ॥ श्लोकः ॥ स चापि वर्तते नृणां वर्णाश्रमविभागतः ॥ श्रुतिस्मृ

॥ अ-२ ॥
॥ १४ ॥

तिसदाचारैः प्रमितो हि पृथक् पृथक् ॥ ५ ॥ अर्थः ॥ अने हे मात ते धर्मपण जे ते पुरु
षना जे वर्णने आश्रमनो विभागत एणे करिने पृथक् पृथक् पणो वरते छे त था श्रु
तिस्मृतिने सत्युरुषनो आचार ते मणो प्रमाण कस्तो थको वरते छे ॥ ५ ॥ श्लोकः ॥ वि
प्रक्षत्रियविद्वेषूद्रावर्णाश्चत्वार इरिताः ॥ ब्रह्मचर्यं च गार्हस्थ्यं वनं न्यासस्तथाश्र
माः ॥ ६ ॥ अर्थः ॥ अने ब्राह्मण क्षत्रिय वैश्यने शूद्र ए चार वर्ण कस्त्या छे ॥ अने ब्र
ह्मचारि गृहस्थ वानप्रस्थने संन्यासि ए चार आश्रम कस्त्या छे ॥ ६ ॥ श्लोकः ॥ साधा
रणो विशेषश्चेत्येवंतेषां द्विधास्ति सः ॥ समासेनोभयविधमपि ते वदन्नाहं शुभे ॥ ७
अर्थः ॥ अने हे अतिशूरुं धे मवती मात ते जे चार वर्णने चार आश्रम ते मने सा
धारणने विशेष एविरित्ये बे प्रकारे धर्म छे ॥ अने ते बे प्रकारनो पण जे धर्म तेने

॥ १४ ॥

हरिटी संक्षेपे करिने कुं जे ते तमने क कुं छे ॥ ७ ॥ श्लोकः ॥ अहिंसा सत्यमस्तेयं कामलो ॥ प्र २ ॥
 ॥ १५ ॥ भकुधां जयः ॥ मद्यमांसपरत्या देस्या गो व्यसनवर्जनम् ॥ ८ ॥ अर्थः ॥ अहिंसा जे
 कोई जीव प्राणिमात्रनी ही सान करवी त थापो तानोने पारको डोहन थाय एवुं
 मस्य वचनबोलवुं तथा कोई निचौरिन करवित था कामलो मने क्रोध रात्रण
 ने जित वा तथा मद्यमांसनो त्याग करवो तथा पुरुषने परस्त्रीनो त्याग करवोने
 स्त्रिने परपुरुषनो त्याग करवो तथा सर्व व्यसनने वरजवां ॥ ८ ॥ श्लोकः ॥ जाति सं
 करता हेतो वर्जनं पापकर्मणः ॥ सस्त्रे वा विष्णु भक्तिश्च धर्माः साधारण नृणा
 म् ॥ ९ ॥ अर्थः ॥ तथा जाति सं करता जे पोतानिने बिजानि जात्यनो वर्तल थाय तेनुं
 कारण एवुं जे पापरूप आचरण तेने वरजवुं तथा साधु पुरुषनिसे वा करवी ॥ १५ ॥

तथा भगवाननिभक्ति करवी ॥ एविरित्ये ए अहिंसा आदिक जे धर्म ते जे ते चार
 वर्णने चार आश्रमना जे मनुष्यमात्रतेना साधारण छे के तां सर्वने सरखापाल
 वाना छे ॥ ९ ॥ श्लोकः ॥ श्रमोदमस्तपो ज्ञानंदया अहं क्षमा दयः ॥ स्वानाविकाहिवि
 प्रस्य धर्मा एते प्रकीर्त्तिताः ॥ १० ॥ अर्थः ॥ हवे चार वर्णना जे विशेष धर्म तेने कहे
 छे ने तेमां प्रथम ब्राह्मणना विशेष धर्मने कहे छे ॥ हेमात श्रम जे अंतःकरणने नि
 यममां राखवुंने दम जे इंद्रियुंने नियममां राखवो अने तपज्ञान दया अहंने क्षमा
 दिक ए सर्वे ब्राह्मणना स्वाभाविक धर्म क ह्या छे ॥ १० ॥ श्लोकः ॥ शौर्यं धैर्यं बलौदार्यं
 साधुगोविष्वरक्षणम् ॥ क्षत्रस्य सहजा धर्माः प्रोक्ता वा त्रिविंशस्तथा ॥ ११ ॥ अर्थः ॥ अ
 ने शूरवीरपणुं धीरज्यता बल उदारपणुंने साधुगयने ब्राह्मणते मनुंरक्षण कर

हरिः ॥ १६ ॥ वुं एष सर्वे द्वात्रिंशत्स्वभाविक धर्मकत्वात् ॥ अनेखे उपकरवी वेपार करवोगा ॥ अ० २ ॥
 ये राखदीने आ जदो करवो ए आरषकार निवृत्तिये करिने अन्नधनादिक
 नुं संपादन करिने दान करवुं ने सर्वे नुं पालन योग ए करवुं ए सर्वे वैश्रवणास्वभा
 विक धर्मकत्वात् ॥ ११ ॥ श्लोकः ॥ सुश्रूषणं द्वी जातीनां धर्मः शूद्रस्य चानघे
 ॥ हिंसास्तैः पृथग्द्विहितो धर्मोऽन्येषां कुलोचितः ॥ १२ ॥ अर्थः ॥ अने हे निदी श्रावण
 प्रेमवती मात ब्राह्मण द्वात्रिंशत्स्वभाविके वैश्रवण एव एव एव निजे सेवा करविते शूद्र नो ध
 र्मकत्वात् ॥ अने ए आरवर्ण श्रु उतरता जे बिजा वर्ण नाम नुष्यते मनो धर्म कि
 यो तो पोत पोताना कुलने विषे योग्य पणे मान्यो ने हिंसा चोरि व्यभिचार ए आदि
 कपापकर्भर हित एवो ए मनो धर्म छे ॥ १२ ॥ श्लोकः ॥ याजनादि श्वविप्रस्य द्वात्रिंशत् ॥ १६ ॥

युधधारणम् ॥ व्यापार श्वविश्रुं त्यस्य सेवोक्ता जीविका क्रमात् ॥ १३ ॥ अर्थः ॥ हवे ए
 आरवर्ण नि आ जीविकाने के हे छे ॥ हे मात यत्न करवो भरण वुं ने दान लेवुं ए ब्रा
 ह्मणनी आ जीविका कहि छे ॥ अने आयुध नुं धारण करिने कोइ कनी चा करि
 करवी ए द्वात्रिंशत्स्वभाविके जीविका कहि छे ॥ अने वण जवेपार करवो ए वैश्रवण नि आ
 जीविका कहि छे ॥ अने एव एव एव नि सेवा करवी ए शूद्रनी आ जीविका कहि छे
 ए विरित्ये अनुक्रम श्रु कि आरवर्ण नि आ जीविका कहि छे ॥ १३ ॥ श्लोकः ॥ आपन्न
 यो वैश्रवण वृत्तिर्विप्र द्वात्रिंशत्सोमता ॥ विप्रः शूद्रस्य तस्यापि कार्वादेः स्वेव चान्यदा ॥
 १४ ॥ अर्थः ॥ अने आपत कालने पांम्या एवा जे ब्राह्मणने द्वात्रिंशत्सोमने वैश्रवण नि
 श्रु मां नि छे के तां वैश्रवणने जे आ जीविका कहि तै ए करिने ए बेयने आ जीविका करवी

हरिः टी. ॥ अने आपतकालने पांम्यो जे वै रूप तेने शूद्रनी आजीविका मांनि छे ॥ अने आप ॥ अ. २ ॥
॥ १७ ॥ तकालने पांम्यो जे शूद्रतेने घां चा आदिक जे वर्ण तेनि आजीविका मांनि छे ॥ अने
 ए आरे वर्णने ज्यारे आपतकालनि वृत्ति पांमे तारे तो जे पोतसोता नि प्रथम मुख्य
 आजीविका कहितेणे करिने जीववु ॥ १४ ॥ **श्लोकः ॥** त्रैवर्णिको यः संस्कारैः संप्राप्तः
 स्याद्भिजातिताम ॥ ब्रह्मचर्याश्रमेतिष्ठन्विद्याये सगुरुं प्रयेत् ॥ १५ ॥ **अर्थः ॥** हवे
 आर आश्रमना जे विशेष धर्म तेने कहै छे ॥ हे मात ब्राह्मण क्षत्रियने वै रूप एत्र
 ए वर्णने विशेषेण सन्नथयोने संस्कारे करिने छि जातिपणने पांम्यो के तांवेद
 विधिये करिने यज्ञोपवीतने पांम्यो एवो जे पुरुष ते जे ते ब्रह्मचारिना आश्रममा
 रह्यो थको विद्याभणवाने अर्थे गुरुनो आश्रय करे के तां गुरुना घरने विशेषेनि ॥ १७ ॥

वास करे ॥ १५ ॥ **श्लोकः ॥** कौपीनाच्छादनादीनि वासांस्यावृषका निसः ॥ कार्यासौ
 र्णाजिनादीनि रक्षेदंडकमंडलू ॥ १६ ॥ **अर्थः ॥** अने ते ब्रह्मचारि जे ते कौपीन तथा
 धोतियां पोतियां आदिक जे वस्त्र ते पोताने जे अवृषयणे जोई तां होय ते सूतरे ल
 वसू तथा कांबलिमृगचर्म शृण्ण्युग आदिक सर्वेने पोता पासे राखेतथा दंडकमं
 डलूने पण पोता पासे राखे ॥ १६ ॥ **श्लोकः ॥** जपमालां ब्रह्मसूत्रं विभृयाच्च जटां कुर्या
 न ॥ अंजनाभ्यंगगंधस्त्रग्भूषणादिवि वर्जयेत् ॥ १७ ॥ **अर्थः ॥** अने ते ब्रह्मचारि
 जे ते जपमाला यज्ञोपवीतजटाने दर्भराटलानुंधारण करे ॥ अने काजल आंजवुं
 तेलबोलिने नावुं चंदनचर्चवुं पुष्पनामालाने आभूषण ए आदिक सर्वेने वरजवी
 १७ ॥ **श्लोकः ॥** मुक्तेर्दारमहसंगस्त्रेणसंगस्तु संसृते ॥ द्वारमस्तीति निश्चितकुर्या

॥ श्लोकः ॥ अष्टधावर्जनं स्त्राणां तस्य शस्य तु सर्वथा कुर्याद्दृणीगुरोर्नार्था मपि वंदे तद्दरतः ॥ १६ ॥

हरिः टी-
॥ १६ ॥

दाद्यं परं त्यजेत् ॥ १६ ॥ अर्थः ॥ अने हे मातमोक्षने पांम्यां जुं जे हारते तो मोटा सा धुपु
रुषनो समागम छे अने वारं वार जन्म मरण रूप संसारने पांम्यां जुं जे हारते तो प
रस्त्री लंपट कामापुरुषनो समागम छे ए विरित्ये निश्चे करिने ब्रह्मचारि आदि
क सर्वे ने मोटा सा धुपुरुषनो समागम करवो ने ते कामिपुरुषना समागमनो त्या
ग करवो ॥ १६ ॥ अर्थः ॥ अने ब्रह्मचारि जे ते अवण कार्त्तन आदिक आठ प्रकारे
करिने जे स्त्रियुंनो संसर्ग तेने वरजे अने स्त्रियुंनो जे स्पर्श तेने तो सर्व प्रकारे वरजे ॥
अने पोताना गुरु निजे पत्नी तेने पण दूर थकी नमस्कार करे पण तेनो स्पर्शन क
रे ॥ १६ ॥ श्लोकः ॥ प्राणिमात्रं च मिथुनी भूतं तु मतिपूर्वकम् ॥ ब्रह्मचर्यव्रतधरो नैव
वीक्षेत कर्हिचित् ॥ २० ॥ अर्थः ॥ अने ब्रह्मचर्यव्रतनुं धारण करतो एवो जे ब्रह्मचा

॥ अ-२ ॥

॥ १६ ॥

रिते जे तेमै थुनपणो जुळ रावुं जे पशुपक्षि आदिक प्राणिमात्रतेने जाणिने तो
कारे यपण जुवे जनहि ॥ २० ॥ श्लोकः ॥ अपिचित्रमयी शोषां देवता प्रतिमां विना
क्वापि नैव स्पृशेद्दृणीगुरुं सेवेत भक्तिः ॥ २१ ॥ अर्थः ॥ अने ब्रह्मचारि जे ते देवता
नि प्रतिमा विना विजिजे चित्रामणानि अथवा धातु आदिक निजे स्त्री नि प्रतिमा
तेने कारे यपण अउजे जनहि ॥ अने पोताना जे गुरु तेने भक्ति ये करिने सेवा करे
२१ ॥ श्लोकः ॥ कुर्यात्कालत्रयै संध्यावंदनं प्रतिवासरम् ॥ जपं च निजशक्तैव मो
नं प्रातः प्रदोषयोः ॥ २२ ॥ अर्थः ॥ अने ब्रह्मचारी जे ते दिवस दिवस प्रत्ये प्रातः का
लमध्याह्न कालने सांयं काल रात्र्ये कालने विषे संध्यावंदनने करे तथा पोतानि
शक्तिने अनुसारेण यत्री मंत्रनोने भगवाननामं त्रनो जप करे तथा प्रातः कालने

॥ १ ॥

हरिः ॥ १८ ॥ विषेनेसायंकालनेविषेमोनवतरखेपराबोलेनहि ॥२२॥ **श्लोकः** होमंघ्रातस्तथा ॥ प्र-२ ॥
 सायंकुर्याद्भिज्ञादनंचयः ॥ वेदान्यांसपरोनित्यं वसेहुरुकुलेवशी ॥२३॥ **अर्थः** ॥
 अनेब्रह्मचारीजेतेघ्रातःकालनेविषेतथासायंकालनेविषेप्रग्निमांहोमकरेत
 याभिज्ञायागिनेजमे ॥ अनेनित्येवेदनाप्रभ्यासपरायणवोनेजित्यांछेपोता
 नांद्रियो जेणेवो जेएब्रह्मचारीतेजेतेपोतानागुरुकुलनेविषेनिवासकरे ॥२३॥
श्लोकः ॥ सांगवेदंसहार्थंचदेशकालानुसारतः ॥ अधीत्यसयथाशक्तिसमाव
 र्चनमाचरेत् ॥२४॥ **अर्थः** ॥ अनेब्रह्मचारीजेतेदेशकालानुसारकरिनेतथा
 जेविपोतानीशक्तिहोयतेप्रमाणेअंगेसहितनेअर्थंसहितरवाजेवेदतेनेभणि
 नेतेपछेब्रह्मचर्यव्रतेनिसमातिनेकरे ॥२४॥ **श्लोकः** ॥ गृहीस्याद्विरक्तस्तुदक्षास ॥१८॥

गुरुदक्षिणामाविरक्तश्चेद्द्वन्द्वान्यासंअथेक्षानैश्चिकोभवेत् ॥२५॥ **अर्थः** ॥ अनेतेप
 छेवेराग्यनेनपांम्योएवोजेब्रह्मचारीतेजेतेपोतानागुरुनेदक्षिणाआधिनेगृह
 स्थाअमीथाय ॥ अनेजेवेराग्यनेपांम्योहोयतोवानप्रस्थाअमनेआशारेअ
 थवासंन्यासाअमनेआशारेअथवानैश्चिकब्रह्मचारिथाय ॥२५॥ **श्लोकः** ॥ गृ
 हीबुभूषुःकुलजांसवर्णवयसाःवराम ॥ अर्चिंद्यामुहहेत्कन्यान्यायेनोपार्जयेद्द्वन्द्व
 म ॥२६॥ **अर्थः** ॥ अनेहेमातब्रह्मचर्यव्रतनिसमातिकरिनेगृहस्थथावानेइछे
 तोएवोजेपुरुषतेजेतेरुडाकुलमांउत्सन्नथइनेपोतपोतानावर्णनेसमानवर्ण
 वालीकेतांब्राह्मणनेब्राह्मणनीक्षत्रीयनेक्षत्रियनीनेवैश्यनेवैश्यनीनेपोताथ
 किअवस्थायेकरिनेनांनिनेनिंदाकरवायोपनहिकेतांरुद्धिधर्मवालिवि

॥ हरिः ॥ जैक न्यातेनेपरणेनेगृहस्थाप्रममांरह्यो यकोन्यायेकरिने धननुसंपादनकरे **॥ अ० २ ॥**
॥ २० ॥ २६ **॥ श्लोकः ॥** स्नानं संध्यात्रयं होमं तर्पणं विष्णुपूजनम् ॥ स्वाध्यायं शक्तिः कुर्या
 द्वै श्वदेवं च सोः न्वहम् ॥ २७ ॥ **॥ अर्थः ॥** अनेते गृहस्थ जेते स्नाननेत्रिकालसंध्यावंद
 नने होमने तर्पणने विष्णुनुं पूजनने वेदनोपाठने वैश्वदेव एतलांवांनाने नित्यप्र
 त्येपोतानि शक्तिप्रमाणे करे ॥ २७ ॥ **॥ श्लोकः ॥** प्रातः कुर्यात्प्रातः संध्यां मध्याह्नि
 क्रामपि ॥ प्रातर्भवांच मध्याह्ने निशियायं तनीतुसः ॥ २८ ॥ **॥ अर्थः ॥** अनेते गृहस्थ
 जेते प्रातःकालपत्रेयते तो मध्याह्नकालनी जे संध्यातेने परा प्रातःकालने
 विषे करे तथा प्रातःकालने जे संध्यातेने मध्याह्नकालने विषे करे ॥ अने सायंका
 लने जे संध्यातेने तो रात्रिने विषे करे ॥ २८ ॥ **॥ श्लोकः ॥** संध्यावंदनगायत्री जपविष्ट्व **॥ २० ॥**

नो चर्चनो जितः ॥ चतुर्वेद्यप्यसौ विप्रः शूद्र एव न संशयः ॥ २९ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने संध्यावंदन
 तथा गायत्री जप तथा विष्णुनी पूजा एव परे रहित एवो जे गृहस्थ ब्राह्मण ते जेते च
 रे वेदनो भणो लो होय तो पराते शूद्र जेवो जे रमांसंशय न भिमाटे एव एव वांनो
 तो ब्राह्मणने अवश्य करवा ॥ २९ ॥ **॥ श्लोकः ॥** अधीतं न स्पृशेत्तदासः स्नात्वा कार्यासं
 भवम् ॥ प्रस्नातेनापवित्रेण स्पृष्टं धीतं च न स्पृशेत् ॥ ३० ॥ **॥ अर्थः ॥** अने गृहस्थ ब्राह्म
 ण जेते स्नान करिने पछे धोया विनानुं जे सुतरे लवस्त्रतेनो स्पर्श करे नहि ॥ तथा स्ना
 नकस्ना विनानो जे अपवित्र पुरुषतेणो स्पर्श कस्युं जे धोये लुंसुतरे लवस्त्रतेनो प
 ण स्पर्श करे नहि ॥ ३० ॥ **॥ श्लोकः ॥** विवाहकाले दायस्य विभागावसरेः श्रवा हि जा
 तिरादधीताग्निं सति विज्ञादिसंभवे ॥ ३१ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने हि जाति जे ब्राह्मण क्षत्रिय

हरि-टी- ॥२९॥ नेवैत्रपरत्रणपवर्णवालागृहस्थतेजेतेपोतानाविवाहसमयनेविषेअथवापोता **॥अ-२॥**
 नाभाईनो जेभागतेनाविभागनाअवसरनेविषेधनादिकनासंभवसतेअग्निनुं
 धारणकरेके तांनित्यहोमनेअर्थेअग्निनुंस्थापनकरे ॥३१॥ **श्लोकः** ॥ यथाका
 लंपोष्यवर्गयोषयेन्नतुपीडयेत् ॥ अन्नांबुवस्त्रैरतिथिंतोषयेत्सर्वदागृही ॥३२॥ **अ-**
र्थः ॥ अनेगृहस्थजेतेजेवोसमयहोयतेनेअनुसारेपोतानोपोष्यवर्गजेमाता
 पितागुरुनेपुत्रादिकतेमनुंअन्नवस्त्रादिकेकरिनेपोशाणकरेपणतेमनेपोता
 यायतेमनकरे ॥ अनेअन्नजलनेवस्त्रतेणेकरिनेसर्वकालेअतिथिनेसंतोत्राउ
 पजावे ॥३२॥ **श्लोकः** ॥ नित्यं कुर्यात्सतां संगं भक्तिं च न वधाहरेः ॥ कुसंगं नैव कुर्वीत
 गृहासक्तिं च मूढवत् ॥३३॥ **अर्थः** ॥ अनेगृहस्थजेतेनित्यप्रत्येसाधुनासमागमने **॥२१॥**

करेअनेआहरिनिजेनवप्रकारनिभक्तिनेकरे ॥ अनेकुसंगतोकारेयपणक
 रेजनहिनेमूर्खनिपेठेपोतानाघरनेविषेआसक्तिकरेनहीनेविवेकेकरिनेतेआ
 सक्तिनेटालिनेभगवाननेविषेआसक्तिकरे ॥३३॥ **श्लोकः** ॥ जीवेभ्यः सकलेभ्यो
 पिभक्तानेकांतिकानहरेः ॥ आधिकेन विजानीयान्मानरक्षार्हणादिषु ॥३४॥ **अ-**
र्थः ॥ अनेहेमातगृहस्थजेतेसमग्रजेजीवतेअकिपणआहरिनाजेएकांतिकभ
 क्ततेमनेमानरक्षणनेपुजनएआदिकक्रियानेविषेअधिकपणेकरिनेजांये
 ॥३४॥ **श्लोकः** ॥ अत्रमादिभ्योऽत्र जीवेभ्यः श्रेष्ठाः संतितृणादयः ॥ अन्नोषध्यादय
 स्तेभ्यस्ततः श्रेष्ठाश्च वीरुधः ॥३५॥ **अर्थः** ॥ हवेतेजीवुंनेविषेअधिकन्यूनपणाने
 देखाउंछे ॥ हेमातजीवताजेपाशाणआदिक जीवतेअकितृणाआदिक जीवजेते

हरि-श-
॥२२॥

श्रेष्ठे ॥ अने ते थकि अन्न-प्रोराधा-आदिक जे जीवते श्रेष्ठे अने ते थकि ॥ अ-२॥
वेलियुं जे ते श्रेष्ठे ॥ २५ ॥ श्लोकः ॥ तत आमादयो वृत्ताः श्रेष्ठा देवदुमास्ततः ॥ स्या
स्तुष्टिनिविशोस्ति चरेष्वथवदामितम् ॥ २६ ॥ अर्थः ॥ अने ते वेलायुं थकि अं
बा-आदिक जे वृत्तते श्रेष्ठे अने ते थकि देवदुम जे पिपला-आदिक अथवा
पारिजात-आदिक वृत्तते श्रेष्ठे ॥ हे मातए विरि त्ये स्यावरजात्मना जीवुं ने विषे ए
कराकथिविशोरापणुं अने हे वै जंगम जात्यना जीवुं ने विषे जे विशोरापणुं ते
ने ३३ जे ते तमने क हं ३३ ॥ २६ ॥ श्लोकः ॥ विपालिकादितः श्रेष्ठा जीवास्तु शलभा
दयः ॥ अमराद्यास्तस्तेभ्यश्च दक्ष प्रमुरवामताः ॥ २७ ॥ अर्थः ॥ हे मातकाडियुं
आदिक जे जीवते थकि पतंगीयाने तीउ-आदिक जे जीवते श्रेष्ठे मान्या छें ॥ अ-२२ ॥
अने ते थकि नमरा-आदिक जे जीवते श्रेष्ठे मान्या छें

ने ते थकि चकला-आदिक जे जीवते श्रेष्ठे मान्या छें ॥ २७ ॥ श्लोकः ॥ शशादयस्ततो
ऽजाद्यास्तेभ्यस्तेभ्योगवादयः ॥ ततश्च मनुजास्तेषु वर्णाश्चत्वार उक्तमा ॥ २८ ॥ अ-
र्थः ॥ अने ते चकला-आदिक जीव थकि शशला-आदिक जीव जे ते श्रेष्ठे अ-
ने ते थकि बकरा-आदिक जे जीवते श्रेष्ठे अने ते थकि गायुं-आदिक जे जीव
ते श्रेष्ठे अने ते थकि मनुष्य देहवाला जे जीवते श्रेष्ठे ने ते मनुष्यना मध्यने
विषे ब्राह्मण क्षत्रिय वैश्य ने शूद्र ए आरवर्णा जे मनुष्यते श्रेष्ठे ॥ २८ ॥ श्लो-
कः ॥ ब्राह्मणस्तेषु तेषां च स्वधर्मनिरतावराः ॥ ज्ञाननिष्ठास्तेषु तेषु न क्लृपकां
तिकारहरेः ॥ २९ ॥ अर्थः ॥ अने ते आरवर्णने मध्ये ब्राह्मण जे ते श्रेष्ठे ने ते ब्रा-
ह्मणे मध्ये स्वधर्मनिष्ठावा जे ब्राह्मणते श्रेष्ठे ने स्वधर्मनिष्ठा ने मध्ये आत्मान

हरि-टी ज्ञाननेविषेनिष्ठावाला जेते अष्टछेनेते आत्मनिष्ठनेमध्येपण आहरिनाएकांति **॥ प्र०२ ॥**
॥ २३ ॥ कभरु जेते अष्टछे **॥** तेएकांतिकभरुकेवाछे तो स्वधर्मज्ञाननेवैराग्यते एजुरु
 थका श्रीहरिनामात्म्ये सहित जेभक्तिनेविषेनिष्ठाने पांम्यागवाछे **॥ २६ ॥ श्लोकः**
 तैभ्यः अष्टोनकोप्यस्ति सदा ॥ स्तेतेषु यद्हरिः ॥ तारतम्यं विदित्वेत्थं बद्धमान्या
 हरिप्रिताः ॥ ४० ॥ **अर्थः ॥** अने जेकारणपणामाटे तेएकांतिकभरुनेविषे श्री
 हरि जेतेनिरंतररत्याछे तेमाटे तेमाटे तेएकांतिकभरु थकि बिजोकोईपण अ
 एनथि सर्वथि अष्टतो तेएकांतिकभरु जछे ॥ हेमात एविरित्ये सर्वजावुं नेविषे
 अधिकन्यूनपणाने जाणाने श्रीहरिना आश्रित एवा जेएकांतिकभरुते ब
 द्धमानवा योग्य छे केता एकांतिकभरुने सर्वथि अधिकपणो करिनेमांन **॥ २३ ॥**

वा ॥ ४० ॥ श्लोकः यावंनविजानीयासदससमधीः सतु ॥ दोषंमहांतमाघोतिवि **॥ १ ॥**
 विंकंविदधीतत ॥ ४१ ॥ **अर्थः ॥** अने हेमात जेपुरुष आविरित्ये अधिकन्यून
 पणानेनथा जाणतो तेपुरुष जेते सत्पुरुषने असत्पुरुष एवेयनेविषे समान
 छे बुद्धि जेनि एवोथकोमोटा दोशनेपांमे छे तेकारणपणामाटे गृहस्थ आदि
 कसर्वेनेसत असतनोवावेक करवो ॥ ४१ ॥ **श्लोकः ॥** गंधानपुष्पस्रजो नृषाव
 स्त्रान्नादिचभक्तितः ॥ गृहीनिवेद्यहरयेनिषेवेतचवैदमवः ॥ ४२ ॥ **अर्थः ॥** अने
 भगवाननोभरु एवो जे गृहस्थते जेते चंदनपुष्पनिमाला आनूशाण वस्त्रने अन्न
 ए आदिक जेसर्वे भोगववा योग्यपदार्थतेचुं भक्तिथेकरिने श्रीहरिनेजीवेदनक
 रिनेपछे तेपदार्थनुं पोतेसेवनकरे ॥ ४२ ॥ **श्लोकः ॥** देवानपितृंश्च तेनैववासु

॥ द्विः ॥ देवधियाचयेत ॥ यथाकालंचपिनादेः आहं कुर्याद्यथाविधि ॥ ४३ ॥ **अर्थः ॥** अ **॥ प्रः ॥**
॥ २४ ॥ ने आहरिने निवेदनकस्मां जेचंदनादिकतेणे करिने जे देवता ने पित्रिते मने वा
सुदेवनगवानना अंगदेवनी बुद्धिये जुळ्ळुथको गृहस्थ जेते पूजे ॥ अने पोतानां
पितामाता आदिक जे संवेधिते मनुं जे आहते ने समयेने अनुसारे ने जे विरित्ये
शास्त्रमां विधिक ह्यो छे ते प्रमाणे करे ॥ ४३ ॥ **श्लोकः ॥** अकृष्टपद्यं मुन्यनैः कर्त्त
व्यं आह कर्म च ॥ ब्रीह्याद्यैः कृष्टपद्यैर्वा धान्यैस्तु शुचिभिः सति ॥ ४४ ॥ **अर्थः ॥**
अने हे पतिव्रता एवां प्रेमवति मातरै आविना नां यथा एवां मुनिनां अन्न जेसा
मोने नमार आदिकतेणे करिने ते आह कर्म जेते करवुं ॥ अथ वारविदिने उपजा
यां एवां जंगस्य घडुं आदिक जे पवित्र धान्यतेणे करिने ते आह कर्म करवुं ॥ ४४ ॥ २४ ॥

श्लोकः ॥ मांसं त्वापद्यपि कापि आहृदेयं न कर्हि चित ॥ अहिंसा धर्म परमावे ह्यवाः
पितरो यतः ॥ ४५ ॥ **अर्थः ॥** अने आहने विषे मांस तो प्रापत काल पजेस ते पण
नदेवुंत आको ई ये देशे ने विषे पण नदेवुंत आको ई ये समये ने विषे पण नदेवुं
जे कारण पण माते पित्रि जेते अहिंसा धर्म छे उक्तृष्टपणे प्रिय जे मने एवा छे ने
विद्युना भक्त छे ते सारुण पित्रिने मांस जेते प्रिय नथि ॥ ४५ ॥ **श्लोकः ॥** मद्यं मांसं च
यस्मै स्यान्निवेद्यं यस्य चाग्रतः ॥ स्याज्जीवहिंसा तं देवं देवां चापि न मानयेत् ॥ ४६ ॥
अर्थः ॥ अने जे देवने जे देवातेने मद्यमांसनुं नैवेद्यथा तुं होयतथा जे देवदेवांनि
आगत्य जीवनिहिंसा थाती होयते देवनेने ते देवांने गृहस्थ जेते माने नहि ॥ ४६ ॥
श्लोकः ॥ देशकालानुसारेण तीर्था निचव्रतानि च ॥ कुर्वीत स यथाशास्त्रं स्वाधि

हरि० टी० कारणुसारतः ॥ ४७ ॥ **अर्थः** ॥ अने गृहस्थ जे ते देशकालना अनुसारे करि ने नेये ॥ **अ० २॥**
॥ २५ ॥ ताना अधिकारना अनुसारे करि ने भगवानना जे तीर्थने भगवानना जे व्रत तेने
 शास्त्रविधिप्रमाणे करे ॥ ४७ ॥ **श्लोकः** ॥ पुण्यदेशे पुण्यकाले पुण्यपात्रे विशेषतः
 पुण्यकुर्वीत यत्किंचिद्भवेत्तद्यमेव तत ॥ ४८ ॥ **अर्थः** ॥ अने गृहस्थ जे ते पवि
 त्रदेश पवित्रकालने पवित्रसत्या व्रतेने विशेषे विशेषे शो करि ने जे कांई पुण्यदान करे
 ते पुण्यदान करे ते पुण्यदान जे ते अक्षयफलने आपे एवुं आय छे माटे एवि
 रित्ये पुण्यदान जे करवुं ॥ ४८ ॥ **श्लोकः** ॥ आद्यस्तु कारयेद्दम्भं दं प्राविष्णुमंदि
 रम् ॥ हृत्तिदानेन पूजायाः प्रवाहं वर्त्तयेद्दरेः ॥ ४९ ॥ **अर्थः** ॥ अने धनादा एवो
 जे गृहस्थ ते जे ते अतिशो सुंदरने दृ टावुं जे प्राविष्णुनुं मंदिरतेने करावे ॥ **अने ॥ २५ ॥**

क्षेत्रधनादिक हृत्तिने देववे करि ने ते आहरिनी पूजा जो जे प्रवाहतेने प्रवरतावे ॥ ४
 ९ ॥ **श्लोकः** ॥ अहिंसा नैष्मवान्यज्ञा-कुर्यात्स्वचुरदक्षिणा च वापिकूपतडाग
 दान् विष्णुर्थाश्चापिकारयेत् ॥ ५० ॥ **अर्थः** ॥ अने धनादा एवो जे गृहस्थ जे ते घ
 णिक छे दक्षिणा उं जे मने विशेषे एवाने जावनि हिंसाये रहित एवा जे विष्णुसंबंधि
 य जे ते मने करे ॥ तथा विष्णुने अर्थे वायु कुवात लावने फुलवाडियुं ते मने कर
 वे ॥ ५० ॥ **श्लोकः** ॥ प्रचुराज्यसितैर्जैज्यैः साधून्विप्रं श्रुतपयैः ॥ नावमन्ये तता
 नक्वापिसस्युनिष्कपटो भवेत् ॥ ५१ ॥ **अर्थः** ॥ अने धनादा एवो गृहस्थ जे ते घ
 णं क छे धिने साकर जे मां एवां जे जो जनते मणे करि ने साधुने ने ब्राह्मणने जमा
 दिने तृप्त करे ॥ अने ते साधुने ब्राह्मण ते मनुंकारे यपण अपमानन करे अ

हरिः ॥ २६ ॥ नेसाधुनेविषेकपटेरहितएवोथायकेतांकपटनराखे ॥ ५१ ॥ श्लोकः ॥ नातिलो ॥ प्र० २ ॥
 ॥ २६ ॥ नीनातिकामीनातिक्रोधीनमत्सरी ॥ नातिमानीभवेत्कापिदयांकुर्वीतदेहिषु ॥
 ५२ ॥ अर्थः ॥ अनेगृहस्थजेतेकारेयपणअतिश्रोत्रोभीनथायनेअतिश्रोत्रो
 मीनथायनेअतिश्रोत्रोधीनथायनेअतिश्रोत्रोमानीनथायनेमत्सरीरवालोनथा
 य ॥ अनेदेहधारिणवाजेजीवप्राणिमात्रतेमनिउपस्यदयानेकरे ॥ ५२ ॥ श्लोक
 आसन्नसंबंधहीनाविधवाः स्त्रारनापदि ॥ नस्पृशोद्दुष्टिपूर्वंतुगृहस्थोपिकदा
 चन ॥ ५३ ॥ अर्थः ॥ अनेगृहस्थजेतेपोतानासमीपसंबंधेरहितएविजेविधवा
 स्त्रियुंतेमनेआपतकालपद्याविनाजांणिनेतोकारेयपणअडेजनहि ॥ ५३ ॥
 श्लोकः स्वस्यमात्राभगिन्यापिदुहित्रावाकदाचन ॥ नैवतिष्ठेद्दहःस्थानेगृहीचापद ॥ २६ ॥

संतरा ॥ ५४ ॥ अर्थः ॥ अनेगृहस्थजेतेपोतानिमाबेननेदिकरितेनेलोपणए
 कांतस्थलनेविषेआपत्कालपद्याविनाकारेयपणनरहेअनेआपत्कालप
 डेनेकोईरितेचालेएवुंनहोयतोजेविरितेघटतुंआवेतेमवरते ॥ ५४ ॥ श्लोकः
 तार्थादात्मनोघातमात्मनश्चपरस्यवा ॥ मुक्तयेपिनकुर्वीतधर्मनिष्ठः सदाभ
 वेत् ॥ ५५ ॥ अर्थः ॥ अनेगृहस्थजेतेमोक्षनीप्राप्तिनेअर्थेपणतार्थादिकस्था
 नकनेविषेपोतानाआत्मानोघातनकरेतथाविजानाआत्मानोघातपण
 नकरे ॥ अनेवलीगृहस्थजेतेनिरंतरधर्मनेविषेहेनिष्ठाजेनिएवोथाय ॥ ५५ ॥
 श्लोकः ॥ स्त्रीभिः सनर्त्तकामिश्चदेवत्वपतिः सदा ॥ सेव्यः पतिव्रताधर्मस्थि
 त्वासंत्यज्यचापलम् ॥ ५६ ॥ अर्थः ॥ अनेसुवासनीएवाजेस्त्रियुंतेमणेपतिव्रता

हरिः ॥ २७ ॥ नाधर्मनेविषेरहिनेनेचपलपणानो त्यागकरिनेयोतानो जेपति तेनेनिरंतरदे अ० २५
 वतानिपेठेसेववो ॥ ५६ ॥ श्लोकः ॥ विधवाभिश्चनारिभिः पतिबुद्धारमापतिः ॥
 सेवनीयः स्वदेहश्चकर्तनायोत्रतादिभिः ॥ ५७ ॥ अर्थः ॥ अनेविधवाएविजे
 स्त्रियुंतेमणेलस्मीजिनापतिएवाजे श्रीकृष्णभगवानतेनेयोतानापतिनीबु
 द्दीयेकरिनेसेववो ॥ अनेव्रतउपवासादिकेकरिनेयोतानादेहनेदुर्बलकरवो
 ५७ ॥ श्लोकः ॥ नेहेतनस्पृशेत्कृपापिस्वसंबंधिजनेतरम् ॥ विधवानरमात्रंच
 त्यागवान्योषितंयथा ॥ ५८ ॥ अर्थः ॥ अनेविधवास्त्रीजेतेयोतानासंबंधिज
 नविनानोजेपुरुषमात्रतेनेकारेयपणजुवेनहितथातेनेअडेनहिकेनीपेठे
 तोजेमत्यागसाधुजेतेस्त्रीमात्रनेजोतोनश्चिनेअडतोनश्चितेमएविधवानेप ॥ २७ ॥

पणवरतवुं ५८ ॥ श्लोकः ॥ पित्रापुत्रादिनावापिविधवातुरहः स्थले आपत्काले
 विनानैवसहतिश्लेकदाचन ५९ ॥ अर्थः ॥ अनेविधवास्त्रीजेतेयोतानोपितात
 थापुत्रादिकसंबंधितेमनीनेलापणएकांतस्वतनेविषे आपत्कालपुत्रादिना
 कारेयपणनजरहे ५९ ॥ श्लोकः ॥ तृतीयआयुषोभागेगृहस्थोवनमाविशेत्
 सस्त्रीकः स्त्रीसुशीलाचेदन्यथात्वेकलः स्वयम् ६० ॥ अर्थः ॥ अनेहेमातगृह
 स्थजेतेपोतानाआयुशनोजेत्रिजोभागतनेनेविषेवनप्रत्येप्रवेशकरे अनेपो
 तानिपत्नीजोतपकरेएवारुडास्वनादवालिहोयतोपत्नीयेसहितथकोवन
 प्रत्येप्रवेशकरेनेजोपत्नीएविरित्यनीनहोयतोपोतेएकजोवनप्रत्येप्रवे
 शकरेनेवानप्रस्थनाधर्मनेविषेवरते ६० ॥ श्लोकः ॥ तत्रगणेषु पंचतपाउदवा

हरिः टी ॥ सध्व त्रौ शिरे ॥ आसारणा टुचवर्षा सुभवे द्वि ह्मुपरा यणः ॥ ६१ ॥ अर्थः ॥ अने ते ॥ अ-२ ॥
 ॥ २८ ॥ वनने विषे रस्यो जे वान प्रस्य ते जे ते उना ला मां तो पंचाग्नि ता ये ने शि या जा मां तो ज
 लने विषे वसे ने वर शार तु मां तो वर सा तनी धारा नुं स हन करे ॥ अने निरं तर विष्णु
 परा यण था य के तो भगवान नि भक्ति ने करे ॥ ६२ ॥ श्लोकः ॥ वस्यै रे वाग्नि होत्रा दिक्
 र्या ह्यन्य फलादिभिः ॥ अग्न्यर्थं च कुटी कुर्यात्स्वयं तु बहिरा वसेत् ॥ ६२ ॥ अर्थः ॥
 अने ते वान प्रस्य जे ते वनने विषे थयां एवां जे धान्यने फलादिक ते मणे करि ने ज
 अग्नि होत्रादिक कार ज्यने करे ॥ अने अग्निरा ववाने अर्थे पर्ण कुटी करे ने पोते
 तो पर्ण कुटी थि बाहेर वसे पर्ण पर्ण कुटी मान वसे ॥ ६२ ॥ श्लोकः ॥ अद्भुत पथ्यै र
 जायै जी वे तस्य मुपाहृतैः ॥ यथा शक्ति वने स्थित्वा ततः संन्यासमाश्रयेत् ॥ ६३ ॥ २९ ॥

॥ अर्थः ॥ अने ते वान प्रस्य जे ते खे उपा विना थयां ने यो ता नां ला वे लां एवां जे सां मो न ॥ ॥
 मार आदिक अन्नत था फलादिक तेणे करि ने यो ता नि आ जी विका ने करे ॥ अने
 जे वुं पो ता नुं सामर्थ्य हो यते प्रमाणे के टला क वर स सुधिरा विरित्ये वनने विषे र हि
 ने ते पळे संन्यास आश्रम नुं ग्रहण करे ॥ ६३ ॥ श्लोकः ॥ कंथा मे कौ च कौ पीने द्वे तदा
 ह्यादने च सः ॥ विनू या ह्या ससी दे जं वै ण वं च क मंड लु म ॥ ६४ ॥ अर्थः ॥ अने ते संन्या
 सा जे ते एक कंथा ने वै कौ पी नने दे बहिर्वासने एक वां स नो दंडने एक क मंड लुं ए ट
 ली नुं धारण करे के तां ए ट लां वां नां पो ता पा से रा खे ॥ ६४ ॥ श्लोकः ॥ अष्टाक्षरं जपे
 न्नित्यं नारायण परो यतिः ॥ भक्ति मे व हरेः कुर्या ज्ञान विज्ञान संयुतः ॥ ६५ ॥ अ
 र्थः ॥ अने नारायण परा यण ए वो यति जे संन्या सी ते जे ते उ न मो ना रा यण य रा वो

हरिः श्री- ॥२६॥ जे अष्टाक्षर मंत्र तेनो निरंतर जप करे ॥ अने ज्ञान जे पोताना जीवात्मस्वरूपने शास्त्रे ॥ अ-२ ॥
 करिने यथार्थ ज्ञान वुंने विज्ञान जे जीवात्मस्वरूपने देखवुंते लो जुक्त यको निरंतर
 श्रीहरिनि जे भक्ति तेने ज करे पण विजुंका ईव्यवहारिक कार जने न करे ॥ ६५ ॥ श्लोकः ॥
 वर्षा काले विने कत्र न वसे त्वनापदि ॥ शुचि विप्र गृहे जे संज्ञा कुर्या नित्यं स ह्य-
 न्मितम् ॥ ६६ ॥ अर्थः ॥ अने ते संन्यासी जे ते वर शार तु विनाने आपत्काल पया विना
 एक स्थान कने विषे निवास न करे ॥ अने स्वधर्म निष्ठ रा जे पवित्र ब्राह्मण तेना अ-
 रने विषे नित्य प्रत्ये एक वार मापे जुक्त निज्ञाने करे ॥ ६६ ॥ श्लोकः ॥ एकादश्या दीनि
 हरे व्रतानि विधिना चरेत् ॥ पालयेद्ब्रह्म चर्यं च जितात्मा च जितेंद्रियः ॥ ६७ ॥ अर्थः ॥
 अने संन्यासी जे ते श्रीहरि ना जे एकादशी आदिक व्रत ते मने विधिये करिने करे ॥ २६ ॥

अने जितुं छे मन जे लोने जित्यां छे इंद्रियो जे लो एवो यको अष्टप्रकारे ब्रह्म चर्यं व्र-
 तने यथार्थ पणे पाले ॥ ६७ ॥ श्लोकः ॥ वानप्रस्थश्च संन्यासो निषिद्धौ भवतः क-
 लौ ॥ अतो विरक्तौ वणी वा गृहीत्रे वर्णिकोपि च ॥ ६८ ॥ अर्थः ॥ अने हे मात वानप्रस्थ
 ने संन्यास रावे जे आ अमते जे ते पालवा कठण छे माटे कलियुगने विषे मोटा मुनि
 ते मणे निशोधक स्था छे ए कारण पण माटे वैराग्यने पांम्योरा वो जे ब्रह्म चारि अथ
 वा ब्राह्मण क्षत्रिय ने वैश्य पण वर्णानो जे गृहस्थ तेके विरित्ये करे तो ते कडुं छे
 ॥ ६८ ॥ श्लोकः ॥ वासुदेवो महादीक्षा गृहीत्वा वैष्णवो भवेत् ॥ स्वाश्रमस्थो ब्रह्मचर्यं पा-
 लयन् स हरि प्रजेत् ॥ ६९ ॥ अर्थः ॥ हे मात वैराग्यने पांम्यो जे ब्रह्म चारी तथा ते गृहस्थ
 ते जे ते श्रीवासुदेव नी जे महादीक्षा तेनुं गृहण करिने वैष्णव थार्थे ईने पोताना आ-
 अने वैष्णव थ

हरिः टी अमने विषेरह्यो थकोने अष्टप्रकारे ब्रह्मचर्यव्रतने पालतो थको श्रीहरिने भ **॥ अ. २ ॥**
॥ २० ॥ जे **॥ ६६ ॥ श्लोकः ॥** सक्तावा गृहमसौ साधुमंडलमध्यगः ॥ साधुश्रीलोभजेत्कृष्णं
यथाप्राग्मरतो जडः ॥ ७० ॥ **अर्थः ॥** अथवा गृहचारिने गृहस्थजेते पोताना
घरनो त्यागकरिने साधुना मंडलने मध्ये रह्यो थकोने साधुना जेवो छे त्यागिस्व
भावजेनो एवो थको श्रीकृष्णभगवानने भजेके निषेधे तो जे मपूर्वे जडनरतपर
महंसजेते त्यागस्वभाव थका श्रीकृष्णभगवानने भजताहवाते विरित्ये एषण
वरते ॥ ७० ॥ **श्लोकः ॥** नेह्ये तनस्पृशे दुष्प्राकाष्ठजामपि योषितम् ॥ हिरण्यादि
धनं जत्यासागी निजहि तोद्यतः ॥ ७१ ॥ **अर्थः ॥** अने पोतानाहितने विषे तनपर
एवो जे त्यागी साधुते जेते काष्ठधातुने चित्रामणते थकि थईजे स्त्रीनि प्रतिमाते **॥ २० ॥**

नेपण जांणीने जुवेनहित आअडेनहि ॥ अने सुवर्ण आदिक जे धनतेनो सर्वप्र
कारे त्यागकरे ॥ ७१ ॥ **श्लोकः ॥** स्त्रीस्त्रेणसेगराको हि मुक्ता नामपि बंधकृत ॥ हरिमे
कं विनाः स्त्रीति सर्वथा तं परित्यजेत ॥ ७२ ॥ **अर्थः ॥** अने एक जे स्त्रीयुंने आधीन
एवाका म्पि पुरुषतेमनो समागमते जेते एक श्रीहरि विना विजामुक्तपुरुषनेप
णनिश्चेबंधननो करनारो छे एकारणपणमाटे त्यागी साधु जेते ते समागमनो
सर्वप्रकारे त्यागकरे ॥ ७२ ॥ **श्लोकः ॥** ज्ञानं भक्तिस्तपो योगस्सागः सच्छास्त्रचिंत
नम् ॥ इत्यादयो गुणा व्यर्थान्वंति स्त्रीप्रसंगतः ॥ ७३ ॥ **अर्थः ॥** अने ज्ञानभक्ति
तपयोगत्यागनेसतशास्त्रचिंतवनए आदिक जे रुजारुजगुणते जेते स्त्रीयुंन
प्रसंग थकि सर्वे व्यर्थ थई जाय छे केतां सर्वे निशफल थइ जाय छे ॥ ७३ ॥ **श्लोकः ॥**

हरि.टी. ॥ कृष्णाहिन्यइवस्त्रीभ्योमुमुक्षुर्विनिघाततः ॥ समाधिनिष्ठांश्राप्तौपिपुमांस्ता ॥ **अ.२॥**
३१ ॥ हरतस्यजेत ॥ ७४ ॥ **अर्थः ॥** तेकारणमाटेमुमुक्षुएवोजेत्यागीसाधुतेजेतेका
लासर्पथकिजेमनयपांमेतेमस्त्रियुंथकिअथनेपांमे ॥ अनेसमाधिनिष्ठाने
पांम्योएवोपणजेत्यागिसाधुपुरुषतेजेतेस्त्रियुंनोहरथकित्यागकरेतोवि
जानीशिवात्ताकेवि ॥ ७४ ॥ **श्लोकः ॥** कामलोभंक्रुधंमानगाम्यस्तेहरसैषणम
॥ हाराण्येवषडेतानिनिरयस्येति संत्यजेत ॥ ७५ ॥ **अर्थः ॥** अनेकामलोभक्रो
धमाननेमाथिकपटार्थमास्तेहनेरसासादमांआसक्ति एत्तोदोशजेतेनरक
मांजावानां हारणेकारणपणमाटेत्यागीसाधुजेते एत्तोदोशनोत्यागकरे
७५ ॥ **श्लोकः ॥** ब्रह्मचर्यसौष्टविधंरक्षेत्स्यागीजितोदियः ॥ हरेर्नवविधांभक्ति ॥ **३१** ॥

श्रीत्याकुर्वीतसर्वदा ॥ ७६ ॥ अर्थः ॥ अनेतेत्यागीसाधुजेतेअष्टप्रकारनुंजेब
ह्मचर्यब्रततेनेपालतोथकोनेजितिलेपोतानिदंदिद्युंजेणेएवोथकोआहसि
निजेनवप्रकारनिभक्तिनेप्रातियेकरिनेसर्वकालनेविषेकरे ॥ ७६ ॥ **श्लोकः**
विहीनांसेवयाविघ्नोरसौमुक्तिंचतुर्विधाम् ॥ अपिनेछेचुंकेवल्यंतुछंस्वर्गा
दिकिंपुनः ॥ ७७ ॥ **अर्थः ॥** अनेएत्यागीसाधुजेतेभगवाननिसेवाथेरहितएति
जेअारप्रकारनिमुक्तिनेपणनईछे तथाकेवल्यमोक्षजेअक्षरब्रह्मनाते
नेविषेलीनथावुंतेनेपणनईछे ॥ अनेएमुक्तिनेकेवल्यमोक्षतेनेपणनइछे
तारेतुछएवुंजेस्वर्गादिकनुंसुखतेनेइछे एमांशुंकेवुंएनेतोइछेजनहि ॥ ७७ ॥ **श्लो**
कः ॥ विष्णुसेवेतराशेषवासनोन्मूलनोद्यतः ॥ अलब्धात्मप्रवेशावकाशांतः

न

॥ हरिः ॥ शत्रुभिश्च सः ॥ ७८ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने ते त्यागी साधु के बोले तो भगवान निसे वा विना ॥ अः ॥
॥ ३२ ॥ विजा सर्वपदा अंनिजे वासना तेने जे मूलमांथि उखाडि नां खवितेने विषे निरंतर
र उद्यमे जुक्त तत्पर वरते एवोले ॥ अने अंतःकरणना शत्रु जे कामलोनादिक ते म
गोन श्रीपाम्योपोताने प्रवेश करवानो प्रवकाशते जेने विषे एवोले ॥ ७८ ॥ **श्लोकः**
देशकालक्रियाशास्त्रसंगहीनसतस्य जन ॥ सतस्यांश्च यं अयन्ति त्वं वर्जिता ध
नियच्छिते ॥ ७९ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने असत एवो जे देशकालक्रियाशास्त्रने संगदिक
ते मनोयोग करतोने सत एवा जे देशदिक ते मने आशरतो एवो जे त्यागी साधु
ते जे ते पूर्वमोटाससुरुष ते मणे आशास्यो एवो जे मार्गतेने विषे निरंतर वरते ॥ ७
९ ॥ **श्लोकः ॥** सर्वेषु तेषु धर्मेषु यस्य यस्य च्युतिर्न वेत् ॥ वर्णाश्रमीयथाशास्त्रं कुर्या ॥ ३२ ॥

सतस्य निष्कृतिम् ॥ ८० ॥ **॥ अर्थः ॥** हे मात प्रथम थिक ह्या एवा जे आसर्वे धर्मते मां
थि जे जे धर्मनो भंग थाय तो तेनुं तेनुं जे प्रायश्चितते धर्मशास्त्रमां जे विरित्ये कस्य
होय तेने आरवर्णने आर आश्रमवालो जे पुरुष ते जे तेयथार्थपणे करे ॥ ८० ॥
श्लोकः ॥ इत्थं मया ते जनयित्री धर्मो वर्णाश्रमाणां विहितं चतुर्णाम् ॥ पृथक् पृथ
क् साधु निरूपीतो वै ज्ञानस्य वक्ष्याम्यथ लक्षणं ते ॥ ८१ ॥ **श्लोकः ॥** इति श्रीसंज्ञि
जीवनेनारायणचरित्रे धर्मशास्त्रे प्रथमप्रकरणे हरिगीतायां वर्णाश्रमधर्मनि
रूपणनामाहिती ॥ ३२ ॥ **॥ अर्थः ॥** हे मात ए विरित्ये आरवर्णने आर आ
श्रमते मनोशास्त्रक ह्यो जे धर्मते जे तेमें तेणे पृथक् पृथक् रूपे विरित्ये निरूपण
कस्यो ॥ अने हे वैज्ञाननुं जे लक्षणते इं तमने कहि शतेने तमें सांभलो ॥ ८१ ॥ ए वि

हरि-टी
॥३३॥

रित्ये श्रीनारायणनां चरित्रं जेने विषे रवी धर्मशास्त्ररूप जे श्रीमत्संगि जिवन
नां मेरुं थ तेने विषे जे प्रथमनुं प्रकरण तं मां जे श्रीहरिशां तातेने विषे वर्णने आश
मनाधर्मनुं निरूपण कस्युं एनामे विजे अध्याय थयो ॥२॥ श्रीहरि रुवाच ॥
श्लोकः ॥ यद्वस्तु यादृशं तस्य तादृक्त्वेन प्रमाणतः ॥ वेदनं यत्तदुदितं मातर्ज्ञान
स्य लक्षणम् ॥ १ ॥ अर्थः ॥ श्रीहरि जे ते प्रेमवता माता प्रत्येक हे छे हे मात जे वस्तु
जे विरित्यनुं होय ते वस्तुने ते विरित्ये करिने प्रमाण थ कि जे जोगबुं तेने ज्ञाननुं
लक्षण कथ्ये ॥ १ ॥ श्लोकः ॥ तच्च ज्ञानं द्विधा प्रोक्तं तत्रैकं ज्ञानमात्मनः ॥ पर
मात्मस्वरूपस्य ज्ञानं चेत्परं मतम् ॥ २ ॥ अर्थः ॥ अने ते जे ज्ञान ते बे प्रकारे क
थ्ये ते मां एक तो आत्मानुं ज्ञान मां सुं छे ने विजुं परमात्माना स्वरूपनुं ज्ञान मां

॥ अ-३ ॥
॥ ३३ ॥

सुं छे ॥ २ ॥ श्लोकः ॥ आत्मा जीव इह प्रोक्तो व्याप्य सर्ववपुः स्थितः ॥ बाह्यांतः करणा
नां तद्देवानां च प्रकाशकः ॥ २ ॥ अर्थः ॥ अने आश्रकरणे विषे आत्मा ते जीव
ने कथ्ये ते आत्मा के वो छे तो पोतानुं जे आनखशिखापरजंतसर्वदेहे प्रत्ये
व्यापिने रह्यो छे ॥ अने नेत्रश्रोत्रादिक जे बाहेरली इंद्रियुं तथा मन आदिक अं
तः करण तथा ते इंद्रियुं अंतःकरण ना देवता एसर्वे नो प्रकाशकरनारो छे
३ ॥ श्लोकः ॥ जाग्रदादिष्ववस्थासु स्थूलज्जिह्वुवपुष्यु च ॥ बहस्तादात्म्यसंबंधाद्
स्तुतस्तद्विलक्षणाः ॥ ४ ॥ अर्थः ॥ अने वली ए आत्मा के वो छे तो जाग्रतस्वप्ने
सुषुप्ति ए त्रण जे अवस्था तथा स्थूल सूक्ष्मने कारण ए त्रण जे देहे मने विषे
तदात्मकपणना संबंध थ कि बंधां ए छे के तां ते ते रूपे पोताने मां न तो थको ते

॥ ३३ ॥

हरिः ॥ नेविषेऽनादिकालथकिबंधाणो छे ॥ अनेपोतानेस्वरूपेकरिनेतोतेसर्वश्रिवि ॥ अ-३५
३५ ॥ लक्षणछे ॥ ४ ॥ **श्लोकः** ॥ यथैवगोलकं लौहं तादात्म्येन धनं जयः ॥ व्याप्यस्थि
 तोपितद्भिन्नलक्षणोऽस्ति तथा ह्यसौ ॥ ५ ॥ **अर्थः** ॥ अनेजेमअग्निजेतेलोडाना
 गोलाप्रत्येतदात्मकपणेकरिनेव्यापिनेरह्यो छे तोपणतेगोलाथकिभिन्नछे
 दाहकपणेररूपणेनेप्रकाशपणेजुक्तएवुंलक्षणजेनुंएवो छे तेविरित्येअ
 आत्मा जेतेदेहादिकरूपथकोजणाय छे तोपणदेहादिकथकारणुंलक्षण
 जेतेजोणपणेनेप्रकाशकपणेजुक्तएवुंभिन्नज छे ॥ ५ ॥ **श्लोकः** ॥ न च विक्रिय
 ते देहे विकारान्या सुवत्यपि ॥ तथा नृपति देहे पि नासौ नृपति कर्हि चित् ॥ ६ ॥
अर्थः ॥ अनेआदेहजेतेनानाप्रकारनाविकारनेपांमतेसतेपणएदेहनेवि ॥ ३५ ॥

षेरह्यो जे आत्मा ते विकारनेनथीपांमतो तथा आदेहनाश पांमतेस तेपणएदे
 हमांरह्यो जे आत्मा तेकारेयपणनाशनेनथीपांमतो ६ ॥ **श्लोकः** ॥ सच्चिद्रूपोऽक्ष
 रः सूक्ष्मो दुर्ज्ञेयश्च सर्वतः ॥ इत्थं यदात्मनो ज्ञानमात्मज्ञानं तदुच्यते ॥ ७ ॥ **अर्थः**
 अनेते आत्मा जेतेसत्परूपछे चैतन्यरूपछे अक्षरछे सूक्ष्मछे नेकोईधितका
 लजोणिसकायएवोनथिरावो जे आत्मा ते जेतेदेहादिकसर्वथाविलक्षणथ
 कोदेहादिकनेविषेवरतेछे ॥ हेमातरविरित्ये जे आत्मानुं ज्ञानतेने आत्मज्ञान
 कहुंछे ॥ ७ ॥ **श्लोकः** ॥ परमात्मस्वरूपस्य ज्ञानं ते कथयाम्यः य ॥ श्री कृष्णोयः प
 रं ब्रह्म परमात्मा सकाशितः ॥ ८ ॥ **अर्थः** ॥ अनेहेमातहवेहुं जेतेतमनेपरमात्मा
 नास्वरूपनुं ज्ञानकहुंछे ॥ अनेपरब्रह्मएवाजे श्री कृष्णनगवानतेनेपरमात्मा

हरिः ॥
॥ ३५ ॥

कत्याछे ॥ ८ ॥ श्लोकः ॥ अप्राकृतगुणो विष्णुर्निर्गुणश्चेत्परे श्वरः ॥ नारायण
श्रुतगवान्नासुदेवो य उच्यते ॥ ८ ॥ अर्थः ॥ अने ते श्रीकृष्णपरमात्मा के वा छे
तो नथि प्रकृतिना गुणते जे ने विषे ए वा छे ने मायाना गुणो रहित छे माटे निर्गु
ण ए विरित्ये जे ने कत्या छे अने ईश्वरना पण ईश्वर ए वा परमेश्वर छे ॥ अने वि
ष्णु नारायण भगवान ने वासुदेव ए के नामे जे ने के हे छे ए वा ए श्रीकृष्णपरमा
त्मा छे ॥ ८ ॥ श्लोकः ॥ साक्षात्संबंधतो यस्य कर्ता अष्टाचकर्म च ॥ ज्ञानं स्थानं
च द्वादिगुणपि स्याद्दि निर्गुणम् ॥ १० ॥ अर्थः ॥ अने कर्ता जे कर्म नो करन
रो पुरुष तथा अष्टा तथा कर्म तथा ज्ञान तथा स्थान तथा वास्त्रादिक पदार्थ
ए सर्वे जे ते त्रिगुणात्मक छे तो पण जे श्रीकृष्ण भगवानना साक्षात् संबंध अ

अ-३ ॥

३५ ॥

कि निर्गुण आथ छे के तां सत्वरजने तम ए त्रण जे मायाना गुणते ए रहित था य
छे ए वा ए भगवान छे ॥ १० ॥ श्लोकः ॥ स्वतंत्रः स्वप्रकाशश्च सर्वकारण कारणम्
ब्रह्मभूतैरप्युपास्यः कोटि सूर्यादिनास्वरः ॥ ११ ॥ अर्थः ॥ अने बलिरा श्रीकृष्ण
भगवान के वा छे तो स्वतंत्र छे ने स्व प्रकाश छे के तां पो तावते जपो ते प्रकाश मान
छे ने सर्वकारण ना पण कारण छे ॥ अने ब्रह्म रूप थय ए वा जे मुक्त ते मणो प
ण उपासना करवा योग्य ए वा छे ॥ अने कोटानकोटि ए वा जे सूर्य चंद्र माने अ
ग्नि ते मने पण लज्जापमाडे ए वो छे अलोकिक महाप्रकाश जे नो ए वा छे ॥ ११ ॥
श्लोकः प्रधानाद्याष्टावरणावृत्तानेकोडकोटयः ॥ यत्राणुवस्थिता ब्रह्मचरं तद्वा
मयस्य च ॥ १२ ॥ अर्थः ॥ अने प्रकृति महतत्व अहंकार आकाश वायु ते ज जलने

हरि-टी-
॥३६॥

॥प्र-३॥

पृथ्वी ए जे आव आवरण ते मणे चारे कोरे विंदां ए वां जे अनेक ब्रह्मांड ते मणि
कोटि युं जे ते जे अक्षर ब्रह्म ने विषे अणु निपे ते रहि युं ए मज्जा य छे ए बुं जे अ-
क्षर ब्रह्म ते जे ते श्री कृष्ण भगवाननु धाम छे ए वा ए अक्षर ब्रह्म धाम नानि
वासि महासमर्थ छे ॥१२॥ श्लोकः ॥ दिव्यरूपोः क्षरात्मा च श्रुतो यश्चाक्षरात्परः
अंतर्गामी च सर्वेषामात्मनां योः श्रुतो हरिः ॥१३॥ अर्थः ॥ अने वली ते भगवा-
नके वा छे तो महा दिव्य अलौकिक छे स्वरूप जे नुं ए वा छे ने अक्षर ना आत्मा छे
ने अक्षर अकि पर छे ने सर्वे जीवना अंतर्गामी छे ए विरित्ये जे ने वेद ने विषे प्रति-
पादन कसा छे ॥ अने ए जे भगवान ते अच्युत ए वा नामवाला छे ने साक्षात श्री
हरि छे नाम जे नुं ए वा छे ॥१२॥ श्लोकः ॥ कालो मायायुमानयस्य महत्त्वाद् य

॥३६॥

स्तथा ॥ शक्तयः संत्येकमेवा द्वितीयं ब्रह्मयः प्रभुः ॥१४॥ अर्थः ॥ अने काल
माया पुरुष ने महत्तादिक चो विश्रुतत्व ने विराटपुरुष ए आदिक सर्वे जे ते
जे श्री कृष्ण भगवान निशक्तियुं छे ने ए सर्वे शक्तियुं नापति ए वा पो ते छे ॥ अ-
ने स्वरूप स्वभाव गुण ने श्रुत्ये ए मणे करि ने जे भगवान ने को ई निरुपमा देवा-
ति नथी ने पो ते अपार महिमा ये शुक छे ते माटे जे भगवान ने वेद ते मणे एक अ-
द्वितीय ब्रह्म ए विरित्ये निरूपण कसा छे ने प्रभु के तां महासमर्थ ए वा ए भगवा-
न छे ॥१४॥ श्लोकः ॥ श्रेयसे भुविलोकानां योः वतारान्भिर्भक्तिच ॥ अनेक कल्या-
ण गुणः स त्रैयः पुरुषोत्तमः ॥१५॥ अर्थः ॥ अने ए जे श्री कृष्ण भगवान ते जे ते पृ-
थ्वी ने विषे जीवुं ना कल्याण ने अर्थे अनंत अवतार नुं धारण करे छे ॥ अने अ

॥३७॥

॥ ॥

हरि-टी- ॥२७॥ नेकछेकल्याणकारीगुणजेनाएवानेपुरुषोत्तमकेतांहरअहरथकिउत्त ॥**प्र-३॥**
॥२७॥ मपुरुषएवाजेएश्रीकृष्णपरमात्मातेनेजांणवा ॥१५॥**श्लोकः ॥** श्रीकृष्णराषोःहर
 रपुरुषात्मनास्वशक्तिमूलप्रकृतिसमीक्षते ॥सिसुचुरेवागणितांरगोलकान
 धत्तेचसागर्भमथेक्षणात्मकम् ॥१६॥**प्रर्थः ॥** अनेहेमातएवाजेएश्रीकृष्ण
 भगवानतेजेतेअपरिमितएवांजेब्रह्मांडतेमनेसुजवानेइच्छताथकाअहरपु
 रुषरूपेकरिनेपोतानिशक्तिजेमूलप्रकृतितेनेजुवेछे ॥ अनेतेपछेतेमूलप्रकृ
 तितेतेजोवारूपएवोजेगर्भतेनुंधारणकरेछे ॥१६॥**श्लोकः ॥** सूतेततःसासह
 पूरुषाणिय्रधानतत्त्वानिचकोटिशोथ ॥तत्पुरुषात्मप्रनुवीक्षितेभ्यस्तेभ्योज
 गत्कारणसत्त्वसर्गः ॥१७॥**प्रर्थः ॥** अनेतेपछेतेमूलप्रकृतितेतेकोटांनकोटि ॥२७॥

एवांजेप्रधाननेपुरुषनांजोडलांतेमनेप्रसवेछे ॥ अनेपछेतेपुरुषरूपएवाजे
 वासुदेवभगवानतेजो जोयांएवांजेप्रधानतेथकिब्रह्मांडुनांकारणएवांजेतत्त्व
 तेमनोसर्गजेतेथायछे ॥१७॥**श्लोकः ॥** ब्रह्मांडानिब्रह्मनीत्यंसंभवंतिहरीच्छया
॥ तत्रैकस्यानुक्रमेणसंभवंकथयामिते ॥१८॥**प्रर्थः ॥** हेमातएविरित्येश्रीहरि
 निःछायेकरिनेकोटांनकोटिब्रह्मांडजेतेउपजेछे ॥ अनेतेधरणकब्रह्मांडुंमाथि
 एकब्रह्मांडनिजेउत्पत्तितेनेअनुक्रमेकरिनेहुंजेतेतमनेकहुंहुं ॥१८॥**श्लोकः**
 एकस्याप्युद्भवस्तुंविस्तरेणनशकाते ॥ अतःसंक्षेपतोमातस्तुत्पत्तिर्मथो
 च्यते ॥१८॥**प्रर्थः ॥** अनेहेमातएकब्रह्मांडनिजेउत्पत्तितेनेपणविस्तारेकरिनेके
 हेवानेअर्थसमर्थथवायनहिएकारणपणमाटेतेएकब्रह्मांडनिजेउत्पत्तिते

हरिः टी. ने संज्ञेपे करिने दुं जे ते क दुं दुं ॥ १५ ॥ **श्लोकः** ॥ प्रधानतस्त्वात्तस्मात्पुं दृष्टा त्रिगु ॥ **प्र. ३**
३६ ॥ **आत्मकात** ॥ जगदं कुररूपं हि महत्तत्त्वं प्रजायते ॥ २० ॥ **अर्थः** हे मात प्रधान नो अ
धिष्ठाता जे पुरुष ते गो जो युने त्रण्यगुणरूप छे स्वरूप जे नुं ए वुं ते प्रधान रूप प्रकृति
ते थकि जगत नुं अंकुररूप ए वुं जे महत्त्व ते जे ते उपजे छे ॥ २० ॥ **श्लोकः** ॥ प्रधानेना
वृत्तान्तस्माद्वासुदेवो ज्ञायते ॥ महत्त्वात् अहंकारस्त्रिविधो ज्ञायते ततः ॥ २१ ॥ **अर्थः**
अने हे मात ते पछे प्रधान ते गो आवस्युं ए वुं जे महत्त्व ते थकि वासुदेव भगवान नि
श्चाये करिने त्रण्य प्रकार नो अहंकार जे ते उपजे छे ॥ २१ ॥ **श्लोकः** ॥ सात्त्विको राजस चै
व तामसश्चेति स त्रिधा ॥ यथा प्रधानेन महान्महता स त आ वृत्तः ॥ २२ ॥ **अर्थः** ॥ अ
ने सात्त्विक राजसने तामस ए त्रण्य प्रकार नो ते अहंकार छे ॥ अने जे म प्रधान ते गो ॥ **३६** ॥

महत्त्व आवस्युं छे ते विरित्ये महत्त्व ते गो ते अहंकार जे ते आवस्यो छे ॥ २२ ॥ **श्लोकः**
अहंकारात्तामसात्पु वासुदेवो ज्ञायते ॥ शब्दो भवति तस्मात्तत्त्वं ज्ञायते ॥ शब्दमात्रक
म् ॥ २३ ॥ **अर्थः** अने ते पछे वासुदेव भगवान निश्चाये करिने तामस अहंकार थकि
शब्द जे ते उपजे छे अने ते शब्द थकि आकाश उपजे छे ते आकाश के वुं छे तो शब्द छे
मात्रा के तां विषय जे नो ए वुं छे ॥ २३ ॥ **श्लोकः** ॥ अहंकारावृत्तान्तस्मादाकाशाच्छब्
दमात्रकात् स्पर्श उ त्पद्यते स्पर्शाद्वायुश्च स्पर्शमात्रकः ॥ २४ ॥ **अर्थः** अने अहंकार
ते गो आवस्युं ने शब्द छे मात्रा जे नि ए वुं जे ए आकाश ते थकि स्पर्श जे ते उपजे छे अने
स्पर्श छे मात्रा जे नि ए वुं जे वायु ते जे ते स्पर्श थकि उपजे छे ॥ २४ ॥ **श्लोकः** ॥ आकाशेना
वृत्ताद्वायोरूपमुत्पद्यते ततः ॥ तस्मात्तेजोरूपमात्रं ज्ञायते वायुना वृत्तम् ॥ २५ ॥ **अर्थः**

हरिः टी अनेतेपुत्रेऽप्राकाशतेगोऽवस्योएवोजेवायुतेथकिरूपजेतेउपजेछेअनेते **॥३८॥** **अधु**
॥३८॥ रूपथकि तेजउपजेछेतेतेजकेबुंछेतोरूपछेमात्राजेनिएबुंछेनेवायुतेगोऽव
स्युंछे **॥२५॥ श्लोकः ॥** तेजसश्चरसस्तस्मादायस्तूरसमात्रिकाः ॥ उत्पद्यंतेचताः सं
तिवेष्टितास्तेनतेजसा ॥ **२६॥ अर्थः ॥** अनेतेजथकिरसजेतेउपजेछेअनेतेरसथ
कि जलउपजेछेतेजलकेवांछेतोरसछेमात्राजेनिएवांछेनेतेतेजतेगोऽप्रावस्य
एवांछे **॥२६॥ श्लोकः ॥** अद्रागंधस्ततः पृथ्वीजायतेगंधमात्रिका ॥ अद्रिः संवेष्टि
तापृथ्वीविशेषाख्याचकथ्यते ॥ **२७॥ अर्थः ॥** अनेतेजलथकिगंधउपजेछेनेते
गंधथकिगंधछेमात्राजेनिएवीजेपृथ्वीतेउपजेछे ॥ अनेजलतेमणेऽप्रावरीए
विजेपृथ्वीतेजेतेविशेषाखेनामेकेहेवायछे **॥२७॥ श्लोकः ॥** आकाशादीनिपंचा **॥३८॥**

ब्रह्मभूताभिधानिच ॥ शब्दादथशब्दकथ्यतेपंचतन्मात्रिका इति ॥ **२८॥ अर्थः ॥** अ
नेहेमातःप्राप्रकरणेविषेऽप्राकाशवायुतेजजलनेपृथ्वीएपांचनेमहाभूतए
वेनामेकेहेछे ॥ अनेशब्दस्यशरूपरसनेगंधएपांचनेतन्मात्राएवेनामेकेहेछे
२८॥ श्लोकः ॥ अहंकाराद्राजसानुपंचज्ञानेन्द्रियाणिच ॥ पंचकर्मैन्द्रियाण्यवशा
णोबुद्धिश्चजायते ॥ **२९॥ अर्थः ॥** अनेहेमातराजसअहंकारथकिपंचज्ञानेन्द्रियुं
उपजेछेतथापंचकर्मैन्द्रियुंउपजेछेतथाप्राणउपजेछेतथाबुद्धिउपजेछे **॥२९॥**
श्लोकः ॥ श्रोत्रंत्वक्चाक्षिजिह्वाचक्ष्राणोज्ञानेन्द्रियाण्यथ ॥ वाग्देहादुपस्थश्च
पायुः कर्मैन्द्रियाणिच ॥ **३०॥ अर्थः ॥** अनेकानत्वचानेत्रजिह्वानेनासिकाएपांच
नेज्ञानेन्द्रियुंकेहेछेअनेवाणिहाथपगउपस्थनेगुहाएपांचनेकर्मैन्द्रियुंकेहेछे

॥ हरिः ॥ ३० **॥ श्लोकः ॥** अहंकारात्सात्विकाच्चकरणानां तु देवताः ॥ बाह्यानामातराणां **॥ अ० ॥**
॥ ४० ॥ च प्रजायंते मनस्तथा ॥ ३१ **॥ अर्थः ॥** अने हे मात बाह्य अंतःकरण जे पांच ज्ञानेंद्रियुं ने पांच कर्मेंद्रियुं ने मन बुद्धि चितने अहंकार ए जे चार अंतःकरण ए चौहना जे चौद देवता ते जे ते सात्विक अहंकार थकि उपजे छे ॥ अने मन पण सात्विक अहंकार थकि उपजे छे ॥ ३१ **॥ श्लोकः ॥** दिवातार्क प्रचेतोऽश्वि वक्रांशो **॥**
॥ ४० ॥ पेंद्रमित्रकाः ॥ चंद्रो ब्रह्माक्षेत्रविज्ज रुद्र स्येत्यधि देवताः ॥ ३२ **॥ अर्थः ॥** अने ते चौहना चौद देवता किया तो कां ननादि शां त्वचाना वायु नेत्रना सूर्य जिह्वा नावरु एनासिका ना अश्वनी कुमार वाणी ना अग्नि हाथ ना इंद्र पगना विष्णु उपस्थ ना प्रजापति गुदना मित्र मन ना चंद्रमा बुद्धि ना ब्रह्मा चित्त ना क्षेत्रज्ञ अहंकार ना **॥ ४० ॥**

रुद्र एवेना मे चौद देवता छे ॥ ३२ **॥ श्लोकः ॥** एते सर्वे तत्त्वसंज्ञा देवा भगवदिच्छया **॥**
 सहस्रैव विराट् देहं स्वस्वांशो रचयंति हि ॥ ३३ **॥ अर्थः ॥** अने हे मात तत्त्व छे नाम जे मनां ए वा ए सर्वे महतत्व आदि क देव जे ते वा सुदेव भगवानि इच्छाये करि ने भेला थई ने पोत पोतानां अंगो करि ने विराट देह ने रचे छे ॥ ३३ **॥ श्लोकः ॥** तत्र स्थ आत्मा **॥**
 तु वैराजः पुरुषः प्रोक्त ईश्वरः ॥ स्वांगोत्पन्नां बुधाय नाद्यश्च नारायणः स्मृतः ॥ ३४ **॥**
॥ अर्थः ॥ अने ते विराट देह ने विषेर त्पो जे आत्मा ते ने वैराज पुरुष ने ईश्वर एवेना मे के हे छे ॥ अने ए जे वैराज पुरुष ते जे ते पोतानां अंग थी उत्य च थयां जे जल ते ने विषे सुता ते माटे ए ने नारायण एवेना मे पण के हे छे ॥ ३४ **॥ श्लोकः ॥** तत्राभिक **॥**
 मलाद्ब्रह्माजायते राजसः सति ॥ जीवांसदात्मना सर्वाश्ची कृद्मः सृजतीश्वरः **॥**

॥ हरिः टी ३५ ॥ अर्थः ॥ अने हे मात ते वैराज पुरुषनी नाभिमां ययुं जे कमल ते अकिर जो **॥ अ-३ ॥**
॥ ४१ ॥ गुणो जूळ ए वा जे ब्रह्मा ते जे ते उपजे छे ॥ अने परमेश्वर ए वा जे श्री कृष्ण भगवा
न ते जे ते ब्रह्मा रूपे करिने सर्व जीवने उपजावे छे ॥ **३५ ॥ श्लोकः ॥** प्रजे शंभु मनु
न देवानृषी न पिहृन्मृथक पृथक ॥ गंधर्वाश्चारणानसिंहानयज्ञान्विद्याधरा
सुरान ॥ **३६ ॥ अर्थः ॥** अने ते जीव किं या तो मरीचि आदि क प्रजापतिने स्थायं भू
मनुं आदि कमनु तथा देवता ॥ रुषि ॥ पित्रि गंधर्व ॥ चारण ॥ सिंह ॥ यज्ञ ॥ विद्याध
र ॥ निअमुर ए सर्वे न पृथक पृथक उपजावे छे ॥ **३६ ॥ श्लोकः ॥** किंपुरुषाश्चाप्यर
सः किं नरानुरगांस्तथा ॥ मातः पित्रा चानरं संसिभूतानप्रेतान्विनायकान ॥
३७ ॥ अर्थः ॥ अने किंपुरुष अप्यरा उं ॥ किं नर नाग ॥ मातृगण ॥ पित्रा च ए च ॥ **४१ ॥**

सा भूत प्रेत ॥ ने विनायक ए सर्वे न उपजावे छे ॥ **३७ ॥ श्लोकः ॥** वेतालोन्मादकूष्मा
डा नृहृबालगहांस्तथा ॥ प्रभून्मृगानखगानपर्वतांश्च सरासूपान ॥ **३८ ॥ अर्थः**
अने वेताल ॥ उन्माद गण ॥ कूष्मांड ॥ नृहृयह ॥ बालगह ॥ पशू ॥ मृग ॥ पक्षि ॥ वृक्ष ॥ प
र्वत ॥ ने सरासूप ए सर्वे न उपजावे छे ॥ **३८ ॥ श्लोकः ॥** स्यावराजं गमायेऽन्ये भूवारिग
गनौकसः ॥ सर्वास्तांश्च यथा कर्म गुण देहानसृजससौ ॥ **३९ ॥ अर्थः ॥** अने वलि
द्विजापण जे जे स्थावर जंगम देह वा प्रा जीव छे त तथा पृथक् बीज लने आकाश ते मने
द्विषे छे स्थान क जे मनी ए वा जे जे जीव छे ने ए सर्वे जीवने ए भगवान जे ते ब्रह्मा रूपे क
रिने उपजावे छे ॥ **३९ ॥ श्लोकः ॥** शुद्धसत्वामिश्च त्वाराजसास्तामसास्तथा ॥ तेषु मि
थ्यगुणाश्चैके संतिके चिच्च निर्गुणाः ॥ **४० ॥ अर्थः ॥** अने ए जे सर्वे जीवने मने मध्ये
नां जे वां कर्मने जे वा गुणा छे तेने प्रनुसारे प्राप्ति यथां छे देह ते जे मने ए वा ए सर्वे

हरि टी ४२

केटलाक तो शुद्ध स्वगुणो जुक्त छे नेकेटलाक तो रजोगुण अथवा तमोगुण ते
गोमिअएवो जे स्वगुण तेणो जुक्त छे ॥ अनेकेटलाक तो केवल र अथवा त
जोगुणो जुक्त छे नेकेटलाक तो केवल तमोगुणो जुक्त छे ॥ अनेकेटलाक तो स्व
त्वगुण अथवा तमोगुण तेणो मिअएवो जे रजोगुण तेणो जुक्त छे ॥ अनेकेटला
क तो स्वगुण अथवा रजोगुण तेणो मिअएवो जे तमोगुण तेणो जुक्त छे ॥ अ
नेकेटलाक तो निर्गुण छे के तां एत्रण्ये गुणो रहित थका वरते छे ॥ ४० ॥ श्लोकः ॥ गु
णस्वभावा नुरूपं पुण्यं वाऽध्वं च मिश्रितम् ॥ कर्म ते कुर्वते जीवाः क्लृप्तमर्शिनं तु न
निर्गुणः ॥ ४१ ॥ अर्थः ॥ अने एत्रण्ये गुणो जुक्त एवाते जीव जे ते पोताना गुण नेमलते
जे स्वभाव तेने योग्य एवुं जे पुण्य कर्म अथवा पाप कर्म अथवा पुण्य पापे मिश्र

अ ३ ४२

कर्म तेने करे छे ॥ अने निर्गुण एवा जे जीवते तो श्री कृष्ण भगवान नी भक्ति ने जकरे
छे ॥ ४१ ॥ श्लोकः ॥ एवं स भगवान्मातृव्यात्प्राप्त्या सृजति प्रजाः ॥ याति ता विष्णु रूपं च
श्रीवात्मा संहरत्यपि ॥ ४२ ॥ अर्थः ॥ अने हे मातए विरित्ये ते श्री कृष्ण भगवान जे
ते ब्रह्मरूप थका प्रजाने सृजे छे ने विष्णु रूप थका ते प्रजाने रक्षाने करे छे ने
श्रीवरूप थका ते प्रजाने संहारने करे छे ॥ ४२ ॥ श्लोकः ॥ असौ जीवेषु सर्वेषु प्रवि
ष्टेषु पुरुषात्मना ॥ यथा कर्मफलं दत्ते तेभ्यः साम्यमुपाश्रितः ॥ ४३ ॥ अर्थः ॥ अ
ने ए श्री कृष्ण भगवान जे ते ए सर्वे जीवुं ने विषे अक्षर पुरुष रूपे करिने प्रवेशक
रिने समभावने आश्रया थका जे जीवुनां जे विरिष्यनां कर्म छे तेने अनुसारे तेम
ने यथा योग्य फलने आपे छे एण अधीक न्यून करतानथि ॥ ४३ ॥ श्लोकः ॥ सह

४३

॥ हरिः दी० ॥ रिस्वत्तरस्याः अथ कृतेः पुरुषस्य च ॥ प्रधानपुरुषाणां च महदादिगणस्य च ॥ अ० ३ ॥
॥ ४४ ॥ अर्थः ॥ अने हे मातए वा ए श्री हरि जे ते पोतानुंधामरूप जे अक्षर ब्रह्म ते
 नापो ते एक ज निर्यंता छे त आ मूल प्रकृति ने तेना अधिष्ठाता पुरुष तया अने
 तए वा जे प्रधान ने पुरुष तया महत्त्वादिक तत्त्वनां जे समूह ए सर्वे नापो ते
 एक ज निर्यंता छे ॥ ४४ ॥ श्लोकः ॥ कालस्य स्थूलसूक्ष्मस्य च रतो जे च तद्वहिः ॥ ए
 तेषां कार्यभूतस्य विराजश्च महामते ॥ ४५ ॥ अर्थः ॥ अने मोटि छे बुद्धि जे निग
 वी हे मात ब्रह्मांड ने मां हिली कोरे ने ब्रह्मांड थकि बाहेर गति ने करतौने स्थूल
 ने सूक्ष्म छे रूप जे नां ए वा जे काल तया महत्त्वादिक नुंकार ज रूप ए वा जे वि
 राट पुरुष ए सर्वे नापो ते एक ज निर्यंता छे ॥ ४५ ॥ श्लोकः ॥ तज्जातानां प्रजे ज्ञानां ॥ ४६ ॥

ब्रह्मादीनां च सर्वज्ञाः ॥ निर्यंता ह्येक एवास्ति समादखंड भुजा मिव ॥ ४६ ॥ अर्थ
 अने ते विराट पुरुष थकि थया जे ब्रह्मादिक सर्वे प्रजापति ते मनाय ए पोते ए
 क ज निर्यंता छे ॥ अने जे म सर्व पृथ्वी नां जे चक्र वर्ति राजा जे जे ते खंड खंड ना जे
 सर्वे मोटानां नाराजा ते मनोपो ते एक ज निर्यंता छे ते वीरिये ए श्री हरि जे ते अक्ष
 र ब्रह्म आदिक जे सर्वे कल्याते मनापो ते एक ज निर्यंता छे ने महाराजाधिराज छे
॥ श्लोकः ॥ एषां यत्राधिकारे ये जगतस्तेन योजिताः ॥ ते सावधानास्तद्गोस्वरा
 हाज्ञायां सदास्थिताः ॥ ४७ ॥ अर्थः ॥ अने ए सर्वे नामध्यमां जे ने जे ने जे ब्रह्मांड
 ना अधिकार ने विषे ते भगवान ते लोप्रे स्था छे ते सर्वे जे ते सावधान थकाने ते भग
 वान थकि भस्ने पां ग्या थकानि रंतर ते भगवान नि आज्ञाने विषे रत्था छे ॥ ४७ ॥

॥ हरि-टी-
॥ ४४ ॥

॥ श्लोकः ॥ एवं हि मातः सर्वे विपरंतत्रा नवंति हि ॥ कृष्ण एकः स्वतंत्रो स्ति सर्वसेव्य ॥ अ-
स्ततस्तुसः ॥ ४४ ॥ अर्थः ॥ अने हे मातए विरित्ये ए सर्वे य पणानि श्रे परतंत्रले प
णा ए सो को ई पण स्व तंत्र नथि ने स्व तंत्र तो एक श्री कृष्ण भगवान ज छे ते माटे सर्व
ने सेव वा योग्य ने सर्व नास्वामितो ते श्री कृष्ण भगवान ज छे ने विजा अक्षरादिक
सर्वे ते तो ए भगवान ना दास छे ॥ ४४ ॥ श्लोकः ॥ परमात्म स्वरूपस्य ज्ञानमिच्छं प्र
कीर्तितम् ॥ प्राप्तेन सहस्रगोत्रेण ज्ञातस्य नाश्रिष्यते ॥ ४५ ॥ अर्थः ॥ अने हे मातए
विरित्ये परमात्मा ए वा जे श्री कृष्ण भगवान तेना स्वरूपसुं जे ज्ञान तेमें तमने क
त्सुं ॥ अने सहस्रगु अकि जे आ ज्ञान ने पां म्ये स ते प छे ए ने जा ए वा नु कां ई वा कि न
श्री रे हे तुं ॥ ४५ ॥ श्लोकः ॥ य इत्यमात्मानमथात्मनाथं सतां प्रसंगाद्दवगत्यस्य ॥ ४४ ॥

क ॥ करोति न किं भवबंधहर्तुः श्री वासुदेवस्य समुक्त उक्त ॥ ५० ॥ इति श्री स संगि
जीवनं नारायण चरित्रे धर्मशास्त्रं प्रथम प्रकरणं हरि गीता यां ज्ञान स्वरूप निरू
पणानामातृतीयोः ध्यायः ॥ ३ ॥ अर्थः ॥ अने हे मातए विरित्ये आत्मा जे जीवात्माने
जीवात्माना स्वामि ए वा जे परमात्मा श्री कृष्ण भगवान तेने साधु ना प्रसंग अकि जे
पुरुषस्य क प्रकारे जाणि ने प छे संसार नां बंधन ने हर ना जे ए श्री वासुदेव भग
वान तेने भक्ति ने करे छे ते पुरुष जे ते मुक्त क त्यो छे के तां संसार ना बंधन अकि सु
कार्ने ए भगवान ना धाम ने पां मे छे ॥ ५० ॥ ए विरित्ये श्री नारायणां चरित्रे जे ने
विषे ए दो धर्मशास्त्र रूप जे श्री स संगि जिवन नां मे गे थ ते ने विषे जे प्रथम नुं प्र क
रण ते मां जे श्री हरि गीता तेने विषे ज्ञान ना स्वरूप नुं निरूपण क सं ए नामे त्रि तो अ

हरिः ॥
॥४५॥

ध्यायथयो ॥३॥ श्रीहरिवाच ॥ श्लोकः ॥ वैराग्यस्य रूपं ते कथं याम्यथमान ॥
दे ॥ भगवंतं विनाऽन्यत्र रागाभावस्तदुच्यते ॥ २ ॥ अर्थः ॥ श्रीहरिजेते प्रेमवतीमा
ताप्रत्येकं हे छे हे मानने देवावालां मात हवे दुं जे ते तमने वैराग्यनुं स्वरूपक दुं
छे ॥ एक भगवानविना विजाकोरने विषे जे प्रतिनहितेने वैराग्यक हिये ॥ १ ॥ श्लो
कः ॥ देहे च देहिके संवस्त्रीपुत्रधनवेश्मसु ॥ पशुयानोपकरणक्षेत्रादिषु रुचि
स्तथा ॥ २ ॥ अर्थः ॥ हवे त्रण्य श्लोके करिने वैराग्यनास्वरूपने स्पष्टपणे विस्तारे
जुक्त कहे छे ॥ हे मात देहना संबंधने पांश्यां जे स्त्रीपुत्रधन यरपशुवाहन आभूरा
ण पात्रने क्षेत्र आदिक पदार्थगसर्वेने विषे जे अरुचि थर जाय ॥ २ ॥ श्लोकः ॥ श्रा
द्धादिपंचविषयभोगेषु विविधेषु च ॥ अनर्घ्यवस्त्रभूषादौ राजभोगेषु चारुचि ॥ ४५ ॥

प्र० ४
॥४५॥

वैनवरासर्वेने

३ ॥ अर्थः ॥ अने नाना प्रकारना जे शब्दस्पर्शरूपरसगंधरापंचविषयना भोगतथा
अमुल्यएवां जे वस्त्रने आभूराणादिक वस्तुतथाराज्यना जे नारे नारे भोगने विषे जे
अरुचि थर जाय ॥ ३ ॥ श्लोकः ॥ स्वर्गादौ पुण्यलोके च तत्र भोगे च खिले चपि ॥ अना
सक्तिः सर्वथेति वैराग्यस्य प्रमाणितम् ॥ ४ ॥ अर्थः ॥ अने यज्ञदानादिक पुण्येक
रिने यमाय एवा जे स्वर्गादिक लोकतथा ते स्वर्गादिक लोक संबंधि जे नाना प्रकार
रना भोग ए सर्वेने विषे जे सर्व प्रकारे अरुचि थर जाय ए विरित्ये ए वैराग्यनुं स्व
ष्टपणे स्वरूपक दुं ॥ ४ ॥ प्रेमवत्सुवाच ॥ श्लोकः ॥ वैराग्यमीदृशं कुरु मजीवाना
मुदि यात्कथम् ॥ वस्तुमर्हति सर्वज्ञो मत्तं तत्तत्स्वतो नवान् ॥ ५ ॥ अर्थः ॥ हवे प्रेम
वती माता जे ते पोताना पुत्र जे श्रीहरि ते प्रत्ये पुछे छे ॥ हे श्री कुरु महे श्रीहरे तमे

॥४५॥

हरि-टी
॥४६॥

प्र-४६॥

कह्यो जे एवा रित्यनो वैराग्यते जीवुने के मउत्यन्न थाय के तां के मकरे तारे ए वी
वैराग्य उपजे ॥ अने सर्वज्ञ एवा जेत मे ते त मे जे ते ते वैराग्य उपजवानुं जे कारणाते
मुंने यथा र्थ पणे के हेवाने योग्य छे ॥ ५ ॥ श्री हरि वाच ॥ श्लोकः ॥ वैराग्यस्य समुत्प
त्तिः सर्वेषामपि देहिनाम् ॥ लोकानां चैव भोगानां भवति स्य दृष्टानात् ॥ ६ ॥ अर्थः
हे वैराग्ये रित्ये पुछ्या एवा जे श्री हरि ते जे ते प्रेमवती माता प्रत्ये के हे छे ॥ हे माता एवा
वैराग्यनी जे उत्यन्ति ते तो सर्वे जे देह धारि जीवमात्र ते मना जे लोकने भोगते मने
जे नाशवंत जीवाते थकि जथाय छे ॥ ६ ॥ श्लोकः ॥ नित्यो दैनंदिनश्चैव प्राकृता
ख्यस्तु तायकः ॥ आत्यंतिकश्चेति मातः प्रलयोऽस्मि चतुर्विधः ॥ ७ ॥ अर्थः ॥ अ
ने हे माता एक नित्य प्रलय विजो निमित्त प्रलय त्रिजो प्राकृत प्रलयने दो थो आ

॥४६॥

पर

संतिक प्रलय एविरित्ये ए चार प्रकारना प्रलय छे ॥ ७ ॥ श्लोकः ॥ तत्र प्रकृतिका
र्यस्य ब्रह्मांडस्याखिलस्य च ॥ ब्रह्मादेः स्थावरान्तस्य भोगानां चापि सर्वशः ॥ ८ ॥ अर्थः
अने ते प्रलयने विषे प्रकृतिनुं कार ज एवुं जे समग्र ब्रह्मांड ते नो विनाश थाय
छे तथा ब्रह्माथि लेरने स्थावर जेत जे देह धारी जीव प्राणिमात्र थाते मना जे स
र्व भोगते मना पण विनाश थाय छे ॥ ८ ॥ श्लोकः ॥ विनाशो जायते नूनं काले नैव ब्रह्मा
यसा ॥ एवं सत्यं लौक्यतां वैराग्यं ते पुंसो भवेत् ॥ ९ ॥ अर्थः ॥ अने ते विनाश शांणे
करिने थाय छे तो अतिशो बलिओ जे कालनेणे करिने ए सर्वे नो निश्चे विनाश था
य छे ॥ एविरित्ये सर्वे ना विनाशने जोता एवा जे समुत्पन्न जने ते मने ते सर्व ब्रह्मांड ना भो
गने विषे वैराग्य थाय छे ॥ ९ ॥ श्लोकः ॥ तथैव दुःखदृष्ट्यापि देहिनां तस्मद्भवः

हरिः ॥
४७

अवेत्तदुःखं तु सर्वेषां फलं दुःकृतकर्मणः ॥ १० ॥ अर्थः ॥ अने हे मात जे मरा विरि ॥
स्ये सर्वना विना ज्ञाने जीवे करिने वैराग्य उपजे छे ते मज देह धारिण वा जे जीव प्रा
णिमात्र ते मने जे नाना प्रकार नां दुःख या य छे ते दुःखने जीवे करिने पण वै
राग्य उपजे छे ॥ अने सर्वे जीवुं ने जे दुःख या य छे ते दुःख तो पाप कर्म नुं फल छे
कै तो पाप कर्म थकि दुःख या य छे ॥ १० ॥ श्लोकः ॥ शि श्रो दर त्पां भूमा संग देवा
ः सतां नृणाम् ॥ प्रवृत्तिर्जायते पापे प्राणिना मति दुःखदा ॥ ११ ॥ अर्थः ॥ अने
आपूअ वाने विषे शि अने उदर ते नितृप्ति ना कर नारा कै तो शि सुं ना संग थकि
काम भोग नुं सुखने जि ह्ना इंदि नी तृप्ति ये करिने पेट भरवानुं सुख ए बे प्रकार ना
सुखने विषे ज्ञासक्त थथा ए वा जे असत पुरुष ते मना संग थकि जीवुं ने पाप ॥ ४७ ॥

अ. ध
४७

कर्मने विषे प्रवृत्ति या य छे ते प्रवृत्तिके विछे तो ए जीवुं ने अतिशो दुःखनि हे नारि छे
११ ॥ श्लोकः ॥ विजीयते च सद्बुद्धिर्दमनिष्ठा ततो नृणाम् ॥ ज्ञानादयोगुणाः सर्वे न
त्रपति च कुसंगतः ॥ १२ ॥ अर्थः ॥ अने अतिशो नुं राण वा जे ए असत पुरुष ते म
ना संग थकि पुरुष नि जे रुडि बुद्धित आ धर्म ने विषे निष्ठा ते नाश पां मे छे तथा
ज्ञान भक्ति आदिक जे रुडा गुणा ते पण सर्वे नाश पां मे छे ॥ १२ ॥ श्लोकः ॥ देहे हंता
च ते नैव ममता देहिकेषु च ॥ निवर्द्धते तस्तेषु त्यासक्तिर्जायते भृशम् ॥ १३ ॥ अर्थ
॥ अने वलिते असत पुरुष ना संगे करिने देहने विषे अहं पणुं ने देह संबंधि पदा
र्थने विषे ममत्व पणुं ते अतिशो बुद्धि ने पां मे छे ॥ अने ते पछे ते देहने देह संबंधि प
दार्थने विषे अतिशो आसक्ति या य छे ॥ १३ ॥ श्लोकः ॥ देहस्यै पुत्रविज्ञादौ ते हंता

११
१२
१३

११
१२
१३

॥ हरिः ॥ मम तावशात् ॥ आसक्तास्तत्कृतेनां नापापकर्मणि कुर्वते ॥ १४ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने **॥ अर्थः ॥**
॥ ४८ ॥ अहं तामम तानापरवशात्कि देहस्त्रीपुत्रनेधनादिकृतेवेविषे आशक्तय
याएवाजिएपुरुषतेजेतेतेदेहस्त्रीपुत्र धनादिकने अर्थेनाना प्रकारना जेपा
पकर्मतेनेकरेछे ॥ १४ ॥ **॥ श्लोकः ॥** वेचयंति परन्यासानविश्वस्तेघातयंति च
दंभयैश्चुम्पनाठतानृतवात्परानराः ॥ १५ ॥ **॥ अर्थः ॥** हवेतेपापकर्मनेकहिब
तावेछेहेमाततेपुरुषजेतेपारकि जेथापणुंतेनेओलवेछेतथापोतानाविश्व
सनेकरतो जेकोईपुरुषतेनेमारिनंखावेछे ॥ अनेदंभचाडीयापणुंधुताराप
णुंनेअसस्यबोलवुंएपरायणघायछेकेतांनिरंतरएवांपापकर्मनेकरेछे
१५ ॥ **॥ श्लोकः ॥** मिथ्यापवादानमेषुददतश्चपरदुः ॥ हिंसाः स्तेनाअनीत्येवकु **॥ ४८ ॥**

दुंबंषोषयंतिते ॥ १६ ॥ **॥ अर्थः ॥** अनेतेपुरुषजेतेपोतानास्वार्थनिक्षिद्धिनेअर्थे
विजानेविषे मिथ्याअपवादनुंआरोपणकरेछेनेपारकाडोहियाय छेनेजीव
नीहिंसाकरनाशायछेनेसोरशायछेनेएधिरित्येकेवलअनितियेक
रिनेपोतानाकुंदुंबनुंपोशाणकरेछे ॥ १६ ॥ **॥ श्लोकः ॥** इतस्तत्रपानीययेनकेनापि
पापना ॥ कर्मणागर्हितेनेवस्वानियुद्धतिनेर्निजान ॥ १७ ॥ **॥ अर्थः ॥** अनेतेपुरुष
जेतेदोकनेविषेनिंदाशायवुंजेकोईपापकर्मतेणेकरिनेजांथितांथिधन
नेलाविनेपछेतेधनेकरिनेपोतानासंबंधिजननुंपोशाणकरेछे ॥ १७ ॥ **॥ श्लोकः ॥**
हासक्तास्वदेदोक्तं धर्मवर्णाश्रमात्मकम् ॥ त्यक्तोपधर्मवेषादिदृष्टतेचनिरंकु
शाः ॥ १८ ॥ **॥ अर्थः ॥** अनेनशिरारखोकोईनोभयनेकोईभीमयाहातेजेमणेएवा

हरिः टी
॥ ४८ ॥

जे ए पुरुष ते जे ते पोताना संबंधि माने धन मां जे आसक्ति तेणे करि ने पोताने दे
दे कृत्यो जे आरवर्णाने आर आश्रमनो धर्म तेनो त्याग करि ने वेदमार्ग अकिंचि
रुद्र एवा जे पाषंड मार्ग नावेशत आहु ल धर्म नावेशते नुं धारण करे छे ॥ १८ ॥
श्लोकः ॥ गोविप्राणां च साधूनां वेदतीर्था मृतां धसाम् ॥ द्रोघारोगानिनः स्वध्या
विमुखविद्वुनक्ति तः ॥ १८ ॥ अर्थः ॥ अने ते पुरुष जे ते गायंत्राद्यण साधु वेद
तीर्थ ने देव ते मना द्रोहने करनारा थाय छे अने अतिशो अभिमाने जुक्त थ
काकोई ने नमे नहि ने नगवाननि नक्ति थकि विमुख एवा थाय छे ॥ १८ ॥ श्लोकः
खादंति मांसानि सुरामद्यानि च पिवं स्यपि ॥ स जंतं च परस्त्रीषु विधवासु च काम
तः ॥ २० ॥ अर्थः ॥ अने ते पुरुष जे ते मांसने खाय छे ने सुराने मद्य तेने पण पीये

॥ प्र ४ ॥
॥ ४८ ॥

॥ ४९ ॥

छे ने कामे करि ने पारकि स्त्रियुं ने विषे आसक्त थाय छे तथा विधवा स्त्रियुं ने
विषे आसक्त थाय छे ॥ २० ॥ श्लोकः ॥ अपेयपानं चानस्य नक्षत्रां कुर्वते मुहुः
॥ वदत्यवाच्यानिते च निरूप्याश्च महोद्धताः ॥ २१ ॥ अर्थः ॥ अने लज्जा येरहि
तने महे करि ने छे कि ग्या एवा ते पुरुष जे ते वारं वार नपी वायो ग्य वस्तु नुं पान
करे छे ने नखावा योग्य वस्तु ने वारं वार खाय छे ने बोलवा योग्य नहि एवा जे व
चन तेने वारं वार बोले छे ॥ २१ ॥ श्लोकः ॥ य इत्थं दुष्टकर्माणो मानवाः संति भू
तले ॥ अंतकाले लभंते ते दुःखं भूरितरं सति ॥ २२ ॥ अर्थः ॥ अने हे मात आपृ
थवाने विषे जे मनुष्य आवि रित्ये दुष्ट कर्मना करवावाला छे ते मनुष्य जे ते अंत
कालने विषे अतिशो घणक कष्टने पां मे छे ॥ २२ ॥ श्लोकः ॥ यमहतास्तदाः ॥ यांति

॥ ४९ ॥

हरिः टी. नेतुं तानति निर्दयाः ॥ वक्रतुं जाः पाशहस्ताभयं करममीक्षणाः ॥ २३ ॥ **अर्थः** ॥ **प्र. ४**
॥ ५० ॥ अनेते पापिमनुष्यने अंत का ले लेवाने अर्थे यमराजना दूत आवे छे ते हूत
के वा छे तो अतिशो निर्दई छे नेवां कामोदां बाला छे नेवां धवाना पासला छे हा
थमां जेमने एवा छे ने महाभयं कर छे ने त्रजेमनां एवा छे ॥ २३ ॥ **श्लोकः** ॥ तेषां वा
क्षणा मात्रेण ते बुद्धदेहबंधनाः ॥ संव्रस्ता वेपमानां गाजायं तेत्यतिविह्वलाः
२४ ॥ **अर्थः** ॥ अनेते यमदूतनुं जे जो वुं ते लो करिने ज बुद्धि गयो छे देहनां बंधन
जेमनां एवा जे ए पापिमनुष्यते जे ते अतिशो त्रासने पोमताने अतिशो कंपतां
छे अंग जेमनां एवाने अतिशो आकुल ब्याकुल एवा थाय छे ॥ २४ ॥ **श्लोकः** ॥ ते
लिंगदेह आबध्यस्थूलातिदृढभावेन ॥ नयंस्तितान्यमपुरं दीर्घैर्लौकिकदध ॥ ५० ॥

ना ॥ २५ ॥ अर्थः ॥ अनेते पछे ते यमदूत जे ते आस्थूल देहनि छे अतिशो दृढभावना
जेने विषे एवुं जे स्वप्नप्रवस्थासंवेधि लिंगदेहतेने विषे ते पापिमनुष्यने वां धिने अ
तिशो जां बो जे महादुखरूप भुंजो मार्गते लो करिने तेमने यमपुरा प्रसंजे ई जाय छे
२५ ॥ **श्लोकः** ॥ कशाभिलोहदेहे श्रुता जमाना भृशं पथि ॥ क्रूरैर्यमानुगैः पृष्ठेरु
दंसुधैरनाश्रयाः ॥ २६ ॥ **अर्थः** ॥ अने मार्गने विषे अतिशो कवण स्वभाववाला
जे यमदूत तेम लोको रडे करिने तया लो टानिला कटी ये करिने वां सांने विषे
अतिशो ताडने कस्या एवा जे ए पापिमनुष्यते जे ते चथि को ई नो आश्रय जेम
ने एवा थका उंचे स्वरे करिने रुवे छे ॥ २६ ॥ **श्लोकः** ॥ अर्कदावाग्नि संतसवालुके
भूरिकं टके ॥ अशाक्ताश्चलितुं मार्गं ते तासंते चतैर्भृशम् ॥ २७ ॥ **अर्थः** ॥ अने म

हरिः टी
॥५१॥

यनोतापनेदवनो अग्नि ते रोक रिने अतात्रोतपिच्छेरेति जेने विषे एवोने घरा
क छेकांटा जेने विषे एवो जे एमार्ग तेने विषे चालवाने अर्थे असमर्थ एवाजे ए
पापिमनुष्य तेमने ते यम दूत जे ते अतिशोताउन करे छे ॥२७॥ श्लोकः ॥ पतिताः
हृच्छ्रुतो नृमावु स्यात्पुनरर्दनेः ॥ चाल्यंते पापिनो याम्यैः सत्वरं क्वाप्यविश्रमम्
२८ ॥ अर्थः ॥ अने अतिशोक छे करिने पृथ्वीने विषे परिगया एवाजे एपापिम
नुष्य तेमने बलि पाछा मारवे करिने उगाहिने ते यम दूत जे ते कोई वेकां ए पण वि
सो मोने वादे वी ए विरि ते तेमने उतावला चलवे छे ॥२८॥ श्लोकः ॥ त एव मति हृच्छ्रे
णो नीयंते ते यमालयम् ॥ यथाराज नटे रत्ने ना ह्याराज मंदि रम् ॥२९॥ अर्थः अ
नेने यम दूत जे ते ए विरि तेने अतिशोक छे करिने ते पापिमनुष्यने यमपुरी प्रत्ये

॥ अ. ध ॥
॥५१॥

पमा डे छे ॥ के निपेठे तो जे म आलोकने विषे रा जाना चा कर जे ते चोरटाने अभिजा
रि आदि जे गुने गारतेने बडु मारता मारतारा जाना दरबा प्रत्ये लेई जाय छे तेमने
पापिमनुष्यने पण लेई जाय छे ॥२९॥ श्लोकः ॥ तेषां दुष्टानि कर्माणि मनोवाक्का
य जान्यपि ॥ यमो जानाति सर्वाणि चित्रगुप्तश्चतत्रवे ॥३०॥ अर्थः ॥ अने ते पा
पिमनुष्यनां मनवाणीने देह अकिय यां जे सर्वे दुष्ट कर्म तेमने यमराज जे ते ज्ञा
णो छे तथा ते यमराजने समीपे रह्यो जे चित्रगुप्त नामे लखनारो कामदार ते पण
जांणो छे के मजे भगवान तेणे ते यमराजने चित्रगुप्तने एवुं सामर्थ्य आप्यु छे
३० ॥ श्लोकः ॥ मुक्ति साधनमा नुष्य देहव्यथी कृते रुषा ॥ अपश्यंस्तान्यमो दू
तैर्दापयत्यतिथातनाः ॥३१॥ अर्थः ॥ अने मोक्ष पांमवानुं साधन रूप एवुं जे म

॥ ॥

हरिः नुष्यनुंदेहतेनेयर्थकस्युतेमाटेरिशोकरिनेतेपापिमनुष्यनेजोतानहिएवाजेय **॥ अ० ४ ॥**
॥ ५२ ॥ मराजतेजेतेषोतानादूतपासेतेपापिमनुष्यनेअतिशोयातनादेवरावेछेकेतां
 नरकसंबंधिदुःखनेदेवरावेछे **॥ ३१ ॥ श्लोकः ॥** नरकाणां दारुणाणां भोग्यानां पा
 पकर्मभिः ॥ शतानि च सहस्राणि वर्जते हि यमालये ॥ **३२ ॥ अर्थः ॥** अनेपापक
 र्मना करनाराजेमनुष्यतेमनेभोगववायोग्यएवाजेमहादारुणनरकतेजेते
 यमपुरीनेविषेसोयेसोनेहजारोहजाररह्याछे **॥ ३२ ॥ श्लोकः ॥** पापिनस्तेषु महती
 प्राप्नुवंति हि वेदनाम् ॥ नामानि तत्र केषां चिच्छृणुमातर्वदामिते ॥ **३३ ॥ अर्थः ॥** अ
 नेपापकर्मना करनाराजेमनुष्यतेजेतेनरकुंनेविषेसोटेवेदनानेपांमेछे ॥ अने
 हेमाततेघणाकनरकछेतेमोशिकेटलाकनरकनांजेनांमतेडुंतमनेकडुं **॥ ५२ ॥**

छुतेनेतमेसांभलो **॥ ३३ ॥ श्लोकः ॥** तामिस्रश्चांधतामिस्रो महारौरवो ॥ कुंभीपा
 कः कालसूत्रमसिपत्रवनंतथा **॥ ३४ ॥ अर्थः ॥** तामिस्रश्चांधतामिस्रमहारौ
 रवो ॥ कुंभीपाकः ॥ कालसूत्र ॥ असिपत्रवन ॥ एवेनामेतेनरकछे **॥ ३४ ॥ श्लोकः ॥** अ
 धकूपः शूकरास्यसंदंशः कृमिभोजनः ॥ तप्तसूर्मिवैतरणीशाल्मलिर्वज्र
 कंटकः **॥ ३५ ॥ अर्थः ॥** तथाअंधकूपः शूकरास्यसंदंशः कृमिभोजनः ॥ तप्तसू
 र्मिवैतरणी ॥ वज्रकंटकः ॥ शाल्म ॥ एवेनामेतेनरकछे **॥ ३५ ॥ श्लोकः ॥** प्राणरो
 धश्चपृथोदः सारमेयादनंतथा ॥ लालाभक्षो वैशसनमयः पानमवीचिका
 र्द ॥ **३६ ॥ अर्थः ॥** तथाप्राणरोधः पृथोदः सारमेयादन ॥ लालाभक्षः ॥ वैशसन
 मयः पान ॥ अवीचिका ॥ एवेनामेतेनरकछे **॥ ३६ ॥ श्लोकः ॥** द्वारकदर्दममुखा

लि

॥ हरिः श्रीः ॥ श्वसंसेवान्येसहस्रशः ॥ क्रीशं तो यत्र पश्यंते नरा दुष्कृतकारिणः ॥ ३७ ॥ **अर्थः ॥** **॥ प्रः ४ ॥**
॥ ५३ ॥ अनेवलिच्छारकर्म आदिक जे बिजानरक तेह जा रोहजार छे ॥ अने ए सर्व
 नरक नो जे लक्षण ते तो श्रीमद्भागवतपुराण नापंचमस्कंधना छे विसमा
 ध्यायने विषे क त्यां छे ॥ अने पापकर्मना करनारा जे पुरुष ते जे ते ए जे नरक ते
 मने विषे बकोरने करता थका महा दुखने पांमे छे ॥ ३७ ॥ **श्लोकः ॥** दुष्कृतं यादृ
 शं यस्य तादृशो निरये तु तम ॥ यमः क्षेपयति क्रुद्धो हतैस्तत्कदनोद्यतैः ॥ ३८ ॥
॥ अर्थः ॥ अने जे पापि पुरुष नुं जे विरित्य नुं पापकर्म होय ते पापि पुरुषने ते विरि
 त्यना नरकने विषे यमराज जे ते श्री धने करता थका पोताना दूत पासे नखांवे छे
 ते दूत के वा छे तो ते पापि पुरुषने ज दुःख देवुं तेने विषे निरंतर तत्पर थ ईरहा ॥ ५३ ॥

छे ॥ ३८ ॥ **श्लोकः ॥** अंगनिपापिनां याम्नाच्छ्रित्वाच्छ्रित्वा कुवारकैः ॥ चर्वति वज्रद
 शानाः खादयंति च तानितान ॥ ३९ ॥ **अर्थः ॥** अने वज्रना जे वा कुवरा छे दांत जे
 मना ए वा जे यमराजना दूत ते ते ते पापि पुरुषनां जे अंग ते मने को वा राये करि
 ने छे दि छे दिने ते अंगने चा विजाय छे ॥ अने ते छे देलां जे अंग ते ते पापि पुरुषने
 खवरावे छे ॥ ३९ ॥ **श्लोकः ॥** दाहयंति प्रदीप्तैः रज्जोतप्ततैश्चेत्सिपंति च ॥ सर्पैश्च वृष्टि
 कैर्गर्ध्वैः श्वभिसानखादयंति च ॥ ४० ॥ **अर्थः ॥** अने ते यम दूत जे ते ते पापि पु
 रुषने बलता अग्निने विषे बाली दे छे तथा अतिशो तथा वेदुं जे ते लतेने विषे ना
 खे छे ॥ अने सर्पवांछि गृध्रपक्षिने कुतरा ते मनी पासे खवरावे छे ॥ ४० ॥ **श्लोकः ॥**
 उद्धारमंति चांश्रुणितेषां ते जीवतामपि ॥ नोपकर्मवशात्तत्रमिथं तेनेव पापिनः ॥

हरिटी ४१ ॥ अर्थः ॥ अने ते यम दूत जे ते ते पापि पुरुष जीवता होय ते मनां पण आंतर **॥ अ. ४॥**
॥ ५४ ॥ हांकटा वेळे ॥ अने ते यम पुरी ने विषे ते पापि पुरुष जे ते पोताने भोग व वायोप
 एवं जे पोतानुं पाप कर्म ते ना परवत्रापणा थकि मरतान थी के तां पोता ना पाप
 कर्मनुं जे दुःख रूप फल ते अवत्रप भोग व वुं छे माटे मरि मरि ने वलिया ला जी
 वता था यं छे ॥ ४१ ॥ **श्लोकः ॥** अथा यथे ह ते जी वाहता ये ये तथा तथा ॥ ते स्नेहा
 न घात यंत्युगा याम्या मुद्गुर पाणयः ॥ ४२ ॥ **अर्थः ॥** अने ते पापि पुरुष ते मणे
 आलोकने विषे जे जे जीवने जे विरित्ये मास्य होय ते ते जीवनि पासे ते विरित्ये ते
 पापि पुरुष ने यम दूत जे ते मरा वे छे ते यम दूत के वा छे तो महा क्रूर स्वभाव वा
 ला छे ने मोटा मुद्गल छे हाथ मां जे मने एवा छे ॥ ४२ ॥ **श्लोकः ॥** हारं यं ति गजैः **॥ ५४ ॥**

कापि पातयंति च तान् गत ॥ विषाग्नि धूमं रुंधंति जले च क्षारकर्दमे ॥ ४३ ॥ **अ**
र्थः ॥ अने ते यम दूत जे ते कारे क तो ते पापि पुरुष ते हाथि पासे चिरा विने खा
 वे छे ॥ अने कारे क तो उंचा पर्वत थकि हे गया डं छे ने कारे क तो ऊरे जुरू जे अ
 ग्नि नो धुमा जो ते ने विषे रुंधि मुके छे ने कारे क तो खारो छे गारो जे ने विषे एवं जे
 जो लाय लं जल ते ने विषे रुंधि मुके छे ॥ ४३ ॥ **श्लोकः ॥** श्लेषयंति तप्त लोह घृति
 मास्तान् यमानुगाः ॥ प्रवेशयंति नेत्रेषु शलाकाश्चायसीरपि ॥ ४४ ॥ **अर्थः ॥** अ
 ने यम दूत जे ते अग्नि ये करि ने त पावेली जे लोहानि स्थानि घृति माते संघाथे ते
 पापि पुरुष ने आलिंगन करा वे छे ॥ अने ते पापि पुरुष ना नेत्र ने विषे लोहानि त
 पावेली जे जाडि शालियुं ते ने घाले छे ॥ ४४ ॥ **श्लोकः ॥** सिंचंति सीसं कर्णेषु रसं

हरिः ॥
५५ ॥

लोहं मुखेषु च ॥ रेतो विण्मूत्रपूयानि पाययंति च भूरिशः ॥ ४५ ॥ अर्थः ॥ अने
यमदूत जेतते ते पापि पुरुषनाकां नने विषे जुं नु शिसुरे दे छे ने ते मना मुखने वि
षे लोहानो नूनोर सररे छे ॥ अने ते पापि पुरुषने का जुं वार्य विष्णु सुत्रने पाच
परुते वारं वार पाय छे ॥ ४५ ॥ श्लोकः ॥ सीकंति दीर्घसूत्राभिस्त्वचस्ते वा विहार्य
च ॥ निष्ये यंति यं वेषुतां शुकूरा यमानुगाः ॥ ४६ ॥ अर्थः ॥ अने महा कूर ए वा
जे यमदूत ते जेतते लां वा जेतो हाना सुईया ते मणे क रिनने ते पापि पुरुषनी त्व
घाने चिरिने सिवे छे ॥ अने वलि मोटा को लुं ने विषे ते पापि ने पी ले छे ॥ ४६ ॥ श्लोकः
एवं विधास्ते बहु शोयातनाः प्राप्नुवंत्यथ ॥ जरायुं जां इजो द्विज्जस्वदजाख्याः ख
नी श्रुते ॥ ४७ ॥ अर्थः ॥ अने हे मात ते पापी जीव जेत ए विरित्य नी घणिक जे य

अ-४ ॥
५५ ॥

मयातनां ते मने पां मे छे ॥ अने ते यमयातना भोगव्यापछे जरायुं अं इज उ द्वि
जने स्वद ज एनां मे जे एक विरार एक विशाला खनी चार खं ए पां ते ने पां मे छे ॥ ४७
॥ श्लोकः ॥ मर्नवासमहदुःखं जन्मदुःखं ततो महत् ॥ आधिदुःखं जरादुःखं मृत्युं
दुःखं पुनः पुनः ॥ ४८ ॥ अर्थः ॥ अने चौरा शिला खजा तनी जे चार खं ए पां ते म
ने विषे ते पापि जीव जे ते गर्न वासनं जे मो दुं दुःखते ने वारं वार पां मे छे ॥ अने ते
थकि पण अति शो मो दुं जे नम्या समय नुं जे मो दुं दुःखते ने वारं वार पां मे छे ॥
अने अने क प्र कार ना रोग नुं दुःखने जरा प्रवस्थानुं दुःखने मृत्यु समय नुं दुः
खते ने वारं वार पां मे छे ॥ ४८ ॥ श्लोकः ॥ आध्यात्मिकादि त्रिविधं दुःखं मात श्रुते
जनाः ॥ यथा कर्मलनंते वैरुदंतो नुं जेत च तत् ॥ ४९ ॥ अर्थः ॥ अने हे मात ते

५५ ॥

५५ ॥

॥ हरि टी ॥
॥ ५६ ॥

पापि जीव जेते अध्यात्म अधिभूतने अधिदेव एव प्रकारं जे दुःख तेने
यो ताना पाप कर्मने अनुसारे पांमे छे तेने दुःखने रोता थका नो गवे छे ॥ ५६ ॥
॥ श्लोकः ॥ युगानां च स ह्यत्राणि शतानि च पुनः ॥ अमंति तानुते जीवा भूरि
दुःखमश्रीषु च ॥ ५७ ॥ अर्थः ॥ अने ते पापि जीव जेते ए विरित्ये अतिशो घण
क दुःख रूप ए विजे चारखां ए पोते मने विषे सो ये सो ने हजारी हजारी युग प
र जंत वारं वार भमे छे ॥ ५७ ॥ श्लोकः ॥ प्राप्नुवंतः सृता रित्ये क्वापि कृष्ण कृपा
वशात् ॥ नरदेहं लभंते ते भवमुक्तो कस्यो धनम् ॥ ५८ ॥ अर्थः ॥ अने ए विरि
त्ये महा दुःख रूप संसारने पांम्या ए वा जे ए पापि जीव ते जेते कारे क श्री कृष्ण
भगवान् नि कृपा वशा थकि नरदेहने पांमे छे ते नरदेह के वो छे तो संसार थ

॥ अ. ध
॥ ५६ ॥
॥ ५६ ॥

कि मोक्षने पांमवो तेनुं एक साधन छे के तां मोक्ष नो पमाउ नारो छे ५१ ॥ श्लोकः ॥
तं प्राप्य ये तु स संग कृत्वा कृष्णं भजंति ते बुद्धिं च स्वैर्युतां मुक्तिं लभंते जननि
ध्रुवम् ५२ ॥ अर्थः ॥ अने हे मात ते नरदेहने पांमिने जेते साधुना समागमे करि
ने श्री कृष्ण भगवानने भजे छे ते जन जेते पोताने मनवांछि तर ए विजे बुद्धिने मु
क्तिनेने निश्रे पांमे छे ५२ ॥ श्लोकः ॥ ये तु स संगतः स्यादौ स जपतेः त्रकुबुद्धयः
कृष्ण भक्तिविहिनास्ते दुःखं यां त्येव पूर्ववत् ५३ ॥ अर्थः ॥ अने ते नरदेहने पां
माने जे जन तो असत पुरुषना संग थकि स्त्री पुत्र धनादि कने विषे आस कृष्ण
थ छे ने आलोकने विषे बुद्धि बुद्धिये जु कृष्ण का श्री कृष्ण भगवाननि भक्ति ये र
हित वरते छे ते जन तो निश्रे थ थ म नीपे वे दुःखने जपांमे छे ५३ ॥ श्लोकः ॥ य

॥ ५१ ॥
॥ ५२ ॥
॥ ५३ ॥

हरिः मद्दतकरान्याप्यमहतीयांतिव्यातनाः॥ योनीश्चतुरशांतिंचलज्ञाणि पुनरेवते **॥ अ० ४ ॥**
॥ ५७ ॥ **अर्थः** ॥ अनेतेपापि जनजेतेदेहपद्मायछेयमदूतनाहाथनेपांमिने
 मोदिजेयमयातनातेनेपांमेछेनेतेपछेआरखाण्यमांशोराशिलाखजात्य
 नांजेदेहतेनेवारंवारपांमेछेनेकोईदिवसदुःखनोपारआवतोनथि ॥ ५४ ॥ **श्लोकः** ॥
 एवंसंस्मृतिदुःखंयेपुनपंत्यत्रमुद्गुर्नृणाम् ॥ तेवामुदेतिवैराग्यंसंसा
 नच्चवर्द्धते ॥ ५५ ॥ **अर्थः** ॥ अनेहेमातरविरिष्येपुरुषनेआलोकनेविषेजेसंसा
 रनुंदुःखयायछेतेदुःखनेजेजुवेछेतेमनेवैराग्यउपजेछेनेपछेसाधुनासमा
 गमथकितेवैराग्यजेतेदृष्टिनेपांमेछे ॥ ५५ ॥ **श्लोकः** ॥ ततोविरक्ताःकुर्वन्तिदुः
 खक्षयभयोक्तिम ॥ कृष्णायंसदानंदंभीतादुःसंगतःसहि ॥ ५६ ॥ **अर्थः** ॥ ५७ ॥

अनेहेमाततेपछेतेवैराग्यनेपांम्याएवाजेजनतेजेतेदुष्टएवाजेअसतपुरुष
 तेनासंगथकिभयनेपांम्याथकाश्रीकृष्णभगवाननाआअयनेकरेछेतेभ
 गवाननोआअयकेवांछेतोदुःखक्षयनेभयतेणेरहितछेनेनिरंतरआनं
 दरूपछे ॥ ५६ ॥ **श्लोकः** ॥ वैराग्यहीनस्यसुखंनस्तिदुःखविवर्जितम् ॥ भक्तिर्नव
 र्द्धतेपुंसोवैराग्येणविनादुतम् ॥ ५७ ॥ **अर्थः** ॥ अनेहेमातवैराग्येरहितएवांजेपु
 रुषतेनेदुःखवर्जितएवुंजेसुखतेथातुनथि ॥ अनेपुरुषनेवैराग्यविनाभगवा
 ननीभक्तिजेतेउतावलीवृद्धिनेनथिपांमती ॥ ५७ ॥ **श्लोकः** ॥ माथिकेषुविरक्तानां
 पदार्थेषुविवर्द्धते ॥ कृष्णेःपुराणोजननितेनयांतिपरांगतिम् ॥ ५८ ॥ **अर्थः** ॥ अ
 नेहेमातमाथिकपदार्थनेविषेवैराग्यनेपांम्याएवाजेपुरुषतेमनेश्रीकृष्णभ

हरिः टी गवानने विषे अनुगग जे स्नेहते अतिशो वृद्धिने पां मे छे ने ए विरित्ये वृद्धिने पां म्यो **॥ अ० ध ॥**
॥ ५८ ॥ जे स्नेहते लोक रिने ते पुरुष जे ते परम गतिने पां मे छे **॥ ५८ ॥ श्लोकः ॥** स्वरूपमित्यं
जनश्चित्रितु संश्रोकं विरक्तैः सहकारणम् ॥ वदामि भक्तैर अतन्मुमुक्षोरभौ
शुद्ध्या भवपाः शब्धात् **॥ ५८ ॥ इति श्रीसंज्ञिजीवननारायणचरीवैधर्मशा
स्त्रे प्रथमप्रकरणे हरिगीतायां वैराग्यस्वरूपज्ञानरूपज्ञानामाक्षतुर्थः
ध्यायः ॥ ४ ॥ अर्थः ॥** अने हे मात ए विरित्ये वैराग्यने उपजवाना कारणो सहित
जे वैराग्यनुं स्वरूपते मने कहां ॥ अने हवे संसारया शनाबंधनयकि सु
कावाने इच्छतो एवो जे जनतेने मनवांछित सुखने आपनारिजे भक्तिने नु जे स्व
रूपते मने दुं जे ते कहां छूं तेने तमे सांभलो **॥ ५८ ॥ ए विरित्ये श्रीनारायणो ॥ ५८ ॥**

चरित्र छे जेने विषे एवो धर्मशास्त्ररूप जे श्रीसंज्ञिजीवननामं अतेने विषे जे **॥ ५८ ॥**
प्रथमनुं प्रकरणते मां जे श्रीहरिगीतातेने विषे वैराग्यनास्वरूपनुं ज्ञानरूप
पणकसुं एनामे चोथो अध्याय थयो **॥ ४ ॥ श्रीहरिरुवाच ॥ श्लोकः ॥** भजधा
तोसुसे वार्थः प्रेमक्ति नृत्ययस्य च ॥ स्नेहेन भगवसेवा भक्तिरित्युच्यते बुधैः
१ ॥ अर्थः ॥ श्रीहरिजेते प्रेमवती माता प्रसेकहे छे हे मात भजधातुनासे वारूप
अर्थ छे ने भक्ति नृत्ययनो प्रेमरूप अर्थ छे ते माटे स्नेहे करिने जे श्रीकृष्ण
भगवाननीसेवा करवीतेने बुधजेतानि पुरुषते भक्ति ए विरित्ये केहे छे **॥ १ ॥ श्लो
कः ॥** पतिव्रता यद्यानारी संवत्स्य पतिं तथा ॥ अनन्यभावेन हरिमुमुक्षुः स
र्वदा भजेत् **॥ २ ॥ अर्थः ॥** अने जे मपतिव्रता स्त्री जेते पोतानापतिने अनन्यभावे

हरिः टी. करिने सेवे छे ते ममु मु सु ज न जे ते अनन्यभावे करिने श्री हरिने निरंतर न जे । ते । **प्र. ५॥**
५६॥ अनन्यभावे ते के हेने के हे वा य तो एक पोताना स्वामिने विषे जभा व होय पण वि
जा को ई ने विषे न होय तेने के हे वा य ॥ २ ॥ **श्लोकः ॥** अवणं कीर्त्तनं विदुषोः स्मरणं
पादसेवनम् ॥ अर्चनं वंदनं दास्यं सख्यमात्मनिवेदनम् ॥ ३ ॥ **अर्थः ॥** अने विदु
एवुं छे नाम जे नुं ए वा जे श्री कृष्ण भगवान ते वुं अवण कर वुं ने कीर्त्तन कर वुं ने स्म
रण कर वुं ने चरण सेवन कर वुं ने पूजन कर वुं ने वंदन कर वुं ने दासपणं कर
वुं ने सखापणं कर वुं ने आत्मनिवेदन कर वुं ॥ ३ ॥ **श्लोकः ॥** लक्षणानि न वेतानि
तस्याः संति हि येषु च ॥ अत एक मपि प्राण सभुक्तिं मुक्तिमाप्नुयात् ॥ ४ ॥ **अर्थ**
अने ए अवण आदिक जे न व ते जे ते ते भक्ति नालक्षण छे ॥ अने ए जे भक्ति नां ॥ ५६ ॥

न कलक्षण ते मांश्चि ए कलक्षणने पण आना स्यो ए वा जे ज न ते जे ते भुक्तिनेने मु
क्तिने पां मे छे ॥ ४ ॥ **श्लोकः ॥** अवणं तत्र कर्त्तव्यं सर्वदा जन्मकर्मणाम् ॥ श्री कृष्ण
स्य स्वधर्मस्तत्प्रकृतवदनामिति ॥ ५ ॥ **अर्थः ॥** हवे ए न वे लक्षण ने विस्तारे सहि
त के हे छे ॥ हे मा त ते न व ने विषे प्रथम नुं जे अवण ते के विरित्ये कर वुं तो स्वधर्म
ने विषे रह्यो ए वा जे श्री कृष्ण भगवान नो भक्त तेना मुख थ कि श्री कृष्ण भगवा
न नां जे जन्मने चरित्र ते नुं अवण कर वुं ॥ ५ ॥ **श्लोकः ॥** वराहा इव ताराणं श्री
कृष्णस्यैव ध्यानि च ॥ चरित्राण्यदरात्तानि श्रोतव्यानि मुमुक्षुणा ॥ ६ ॥ **अर्थः ॥**
श्री कृष्ण भगवान ना जे वराहादिक अवतार ते म नां जे चरित्र ते ने मुमुक्षु ज न
ते मगो आदर थ कि सांभल वं ॥ ६ ॥ **श्लोकः ॥** तथा श्री कृष्ण भक्तस्य प्रह्लादस्य

हरि-टी-
॥६०॥

ध्रुवस्य च ॥ प्रियव्रतां बरीषादेः श्रोतव्यादरतः कथा ॥ ७ ॥ अर्थः ॥ अनेवलि
श्रीकृष्णभगवाननाभक्त एवाजे प्रकृतजिध्रुवप्रियव्रतप्रबरीषने उद्धव
जी आदिक तेमनिजे कथाते आदरथकि सांभलवी ॥ ७ ॥ श्लोकः ॥ कर्त्तनंशधि
कानर्तुश्चरित्राणां चतसृताम् ॥ कर्त्तव्यं च कथावार्त्तास्तेषामेव सदादरात्
८ ॥ अर्थः ॥ हवेकी र्त्तनभक्तिने के हे छे हे मातराधिका जिनास्वाभिएवाजे श्रीकृ
ष्णभगवानतेनां जे चरित्रते मनुंकी र्त्तनकरवुं ॥ तथाते भगवानना जेसा ध्रुते
मनाचरित्रनुंकी र्त्तनकरवुं ॥ अनेते भगवाननेते भगवाननासा ध्रुते मनाचरि
त्रनी जे कथाने वार्त्ताते नीरतर आदरथकि करवि ८ ॥ श्लोकः ॥ कृष्णतद्भक्तसं
बद्धगंथानां पठनंतथा ॥ पाठनं नित्यपाठश्च कर्त्तव्यः स्वहितार्थिना ॥ ९ ॥ अ

॥अ-५॥

॥६०॥

तथाभरणववा

र्थः ॥ अनेपोतानाहितनेरुत्तरी एवो जे जनते ए श्रीकृष्णभगवाननेतेनाभक्त
तेमनेसंबंधे जुक्त एवाजे गंथतेमने भणवांतथा तेगंथनो नित्ये पाठकरवो ॥
९ ॥ श्लोकः ॥ छंदोनिबद्धपद्यानां गद्यानां च व्रजेशितुः ॥ संस्कृतानां प्राकृतानां का
र्यवागयनं मुदा ॥ १० ॥ अर्थः ॥ अनेव्रजनास्वामी एवाजे श्रीकृष्णभगवानते
नागुणचरित्रे जुक्त एवाजे छंदे करिने बांध्या श्लोककी र्त्तनने गद्यते संस्कृतहो
य अथवा प्राकृतहोय तो ते मनुं हर्षे करिने गान करवुं १० ॥ श्लोकः ॥ कौशले
सति वीणादिवाद्यानुगतमेव तत ॥ कार्यवातालिकाध्वानैस्तद्दीनं वापिकर्हि हि
त ॥ ११ ॥ अर्थः ॥ अनेते गान करवुं ते जो पोताने वाजीव्रजाडवामां कुशलप
णुं होय तो वीणा मृदंग आदिक वाजिंत्रनाश्रुते जुक्त गान करवुं अथवा ता

हरिः श्री-लियुनाशब्दे जुरूगानकरवुं अथवाकारेकतोतालियुं वजायाविनापण ॥ प्र० ५ ॥
 ॥ ६१ ॥ गानकरवुं ॥ ११ ॥ श्लोकः ॥ प्रभोः स्तुतीः प्रार्थना च नामस्यैकी र्त्नंतथा ॥ कार्यं
 श्लोकादिनिर्वाचयत्वावाक्यैर्मनोरमैः ॥ १२ ॥ अर्थः ॥ अनेहेमातमहासमर्थ
 एवाजे श्रीकृष्णभगवानतेनिस्तुतिप्रार्थनानेनामकी र्त्नते श्लोकादिकनेपा
 ठेकरिनेकरवां अथवाप्रार्थित्ये जुरूएवां जेमनोहरवचनतेनेबोलिनेतेस्तु
 तिप्रार्थनानेनामकी र्त्नतेकरवां ॥ १२ ॥ श्लोकः ॥ सांगोपांगानगवतोमूर्त्तिश्चि
 त्साहदंबुजे ॥ एकैकमंगपादादिततश्चहसितावधि ॥ १३ ॥ अर्थः ॥ हवेस्मरण
 भक्तिनेकहेछे ॥ हेमात अंगजेहस्तमुखआदिकनेउपांगजेमात्सामुरलिआ
 युधआदिकतेमणोसहितजे श्रीकृष्णभगवाननीसम्प्रमूर्त्तितेनुपांताना ॥ ६१ ॥

हरयकमलनेविषेचितवनकरवुं ॥ अथवातेभगवाननाचरणविंदआदि
 क अंगशिलेईनेएकएक अंगनुंध्यानकरवुंतेभगवाननाहसवापरजंतते
 तेअंगनुंनोखुंनोखुंध्यानकरवुं ॥ १३ ॥ श्लोकः ॥ नाम्नां वृंदावनविधोः कर्त्त
 व्यंस्मरणंरूढा ॥ चरित्राणांगुणानां च जस्यस्तन्मनुस्तथा ॥ १४ ॥ अर्थः ॥ अ
 नेवृंदावननेविषेचंदमानायेतेशोभताएवाजे श्रीकृष्णभगवानतेनांजेनांम
 तेनुंमनेकरिनेस्मरणकरवुंअनेतेभगवाननांजेचरित्रनेगुणतेनुंमनेकरि
 नेस्मरणकरवुंतथातेभगवाननोजेमंत्रतेमनेकरिनेजपवो ॥ १४ ॥ श्लोकः ॥ त
 आगोलोकवैकुंठादीनां धाम्नां जगत्सते ॥ तत्रस्वपार्षदादीनां कार्यंचस्मर
 णं प्रयुः ॥ १५ ॥ अर्थः ॥ अनेहेमातजगतनापतिएवाजे श्रीकृष्णभगवानते

॥ हरिः ॥ नांगो लोक वैकुण्ठश्चेत्तद्वापने ब्रह्मपुर आदिक जे धाम तेनुं मनमांस्वरण करवुं **॥ अ० ५ ॥**
॥ ६२ ॥ ॥ अने वलिते गोलोकादिक धाम मां रत्ना जे ए भगवानना पार्थदशक्रियुं ऐश्वर्य वैभव ए आदिक सर्वेनुं मनमांस्वरण करवुं ॥ १५ ॥ **श्लोकः ॥** पादसंवाहनं कार्यप्रत्यक्षस्य तु सत्यतेः ॥ अन्यथामानसं कार्यस्य श्रोऽद्यैः प्रतिमासु तु ॥ १६ ॥ **अर्थः ॥** हवे चरणसेवन भक्तिने के हे छे ॥ हे मातसत्यरुषनापति ए वा जे साज्ञात प्रत्यक्षमूर्ति श्रीकृष्ण भगवान तेना चरणारविंदनुं संवाहन करवुं के तां रुद्रिये पगबंधि करवि ॥ अने ते भगवान प्रत्यक्ष न होय तारे तो मने करिने ध्यानं कस्या जे ए भगवान तेना चरणारविंदनुं संवाहन करवुं ॥ अने ते भगवान निप्रतिमा होय तारे तो ते प्रतिमाना चरण जोस्य शं करवो ॥ १६ ॥ **श्लोकः ॥** उत्पत्तिस्थि ॥ ६२ ॥

तिनाशशक्ति मजयज्ञेशाहियसेवया प्रायुः स्पर्शत एव यस्य च पुनात्यं ॥ १ ॥
 त्रिवर्त्मब्रजा ॥ माया कालभयं यदाश्रयवतान् रूपे तथोसेयते यो राधाकमला
 दिभिर्भगवतोऽघ्नितं नसेवेतकः ॥ १७ ॥ **अर्थः ॥** हवे ए भगवानना चरणारविंद
 नुं जे माहात्म्यते बे श्लोक करिने के हे छे ॥ हे मात ब्रह्माविष्णुने शिव ए त्रय मो
 दा देव जे ते जे श्रीकृष्ण भगवानना चरण कमलनिसे वाये करिने जगतनी उ
 त्यत्तिस्थितिने प्रलयतेने करवाना सामर्थ्यने पांमता हवा ॥ अने स्वर्गलोक
 मर्त्यलोकने पाताललोक ए त्रलोकने विषे गति करतां ए वां जे गंगाजिते
 जे ते जे ए भगवानना चरण कमलने स्पर्श करिने जसमग बुद्धां इने पवित्र
 करे छे ॥ अने जे ए भगवानना चरण कमलना आश्रयने करता जे मनुष्यतेम

हरिः टी.
६३

नेमायानेकालथकि जेभयतेनाशपांमेछे ॥ अनेगधानेलक्ष्मी आदिक जेमो
दामोटा अरु जनतेमणेजेरभगवाननुंचरणकमलजेनेनिरंतरसेवुंछे ॥ हेमा
ततेजेरभगवाननुंचरणकमलतेनेकोणनसेवेएतोसर्वेनेसेवुं ॥ १७ ॥ श्लोकः ॥
यसंसेवनतश्चपन्निलयादिव्योपिकार्त्तिसुभूषिष्ठां व्रजबोधितः कवि
वरयासादिगोयांभुवि ॥ तल्लीलानरनाटनस्पचरणं वृंदावनं होमुंदासेयं सं
सृतिमुक्तिकामुकनरैस्तेषां हिनायागतिः ॥ १८ ॥ अर्थः ॥ अनेवल्लिहेमातवृज
नोस्त्रियुं जेगोपीयुं तेजेतेजेरभगवाननाचरणकमलनेसेवनेकरिलक्ष्मीने
ब्रह्मादिक तेथकिपण अतिगोमोदिजेकार्त्तितेनेपांमताहवियुंतेकार्त्तिके
विच्छेतोप्यवा नेविषेजेकवितेमध्ये ओष्ठरावाजेयासजी आदिक कवितेम

अ. ५

६३

णेपणगाववायोग्यछे ॥ अनेलीलायेकरिनेनरनाटकनेकरताकेतांनटनि
पेतेनरनावेज्ञनेअनुसरिनेनरनीरित्येचरित्रनेकरतानेवृंदावननेविषेचंद्र
मानिपेवेज्ञोभताएवाजे श्रीकृष्णभगवानतेनुजेएचरणकमलतेजेतेसं
सारथकिमुकावानिछे ॥ १८ ॥ अर्थः ॥ जेमनेएवाजेनरतेमणेसेवुंनेतेभगवानना
चरणकमलनेसेवनाराजेनरतेमनेविजीगतिअथियातितेमनेतोएचर
णारविंदनिजघ्राणीयायछे ॥ १८ ॥ श्लोकः ॥ अर्चनं तु हि धापोकं मातः कृष्ण
स्यसाह्वतैः ॥ आस्यंतरतथावात्स्यथाशक्तियथाविधि ॥ १९ ॥ अर्थः ॥ ह
वेपूजनभक्तिनेकेहेछे ॥ हेमातश्रीकृष्णभगवाननुं अर्चनजेपूजनतेतोपंच
रात्रनामतनेअनुसाराजेमोटाआचार्यतेमणे शक्तिनेअनुसारेनेविधिने

१८

हरिः टी.
॥ ६४ ॥

अनुसारेणकः आभ्यंतरनेविजुंवात्यएवेप्रकारनुंकत्तुंछे ॥ २० ॥ श्लोकः ॥ य
थाश्रुतंरुदिध्यात्वाकृष्णमानसकल्पितैः ॥ महोपचारैरर्चातुषोक्तं तत्रा
दिमंबुधैः ॥ २० ॥ अर्थः ॥ अनेजेविरित्येदिवाअथवाजेविरित्येसांभत्याएवा
जेप्रीकृष्णभगवानतेनुंरुदयनेविषेध्यानकरिनेपछेमनेकरिनेकल्प्या
एवाजेचंदनपुष्पनेवेद्यः आदिकमोटाउपचारतेणोकरिनेजेभगवाननि
पूजाकरवितेनेतेवेप्रकारनापूजनमांप्रथमनुंजेआभ्यंतरपूजनतेविवे
कितंमणोकत्तुंछे ॥ २० ॥ श्लोकः ॥ उपचारैर्यथा लब्धैर्बहिः कृष्णस्य पूजन
म ॥ अथाधिकारं वेदोक्तं मंत्राद्यैस्तद्धितीयकम् ॥ २१ ॥ अर्थः ॥ अनेपोताना
सामर्थ्यनेअनुसारेजेवारित्यनामत्याजेचंदनपुष्पादिकउपचारतेणोक

अप्र-५॥

॥ ६४ ॥

रिनेनेपोतानाअधिकारनेअनुसारेवेदोक्तपुगाणोक्तमंत्रादिकेकरिनेप्रीकृ
ष्णभगवाननुंजेबाहेरपूजनकरवुंतेनेविजुंवात्यपूजनकत्तुंछे ॥ २१ ॥ श्लोकः
आद्यमादौविधायैवहितोयंततः प्राचरेत् ॥ चलायांप्रतिमांयांतु कृष्णमावा
त्यपूजयेत् ॥ २१ ॥ अर्थः ॥ अनेप्रथमनुंजेआभ्यंतरपूजनजेमानसीपूजातेनेप्र
थमकरिनेतेपछेविजुंजेवात्यपूजनतेकरवुं ॥ अनेचलएवाजेप्रतिमातेनेवि
षेतोप्रीकृष्णभगवाननुंआवाहनकरिनेपछेपूजनकरवुंनेअचलप्रतिमा
नेविषेतोआवाहनकरवुं ॥ २१ ॥ श्लोकः ॥ मद्यमांसादिसंसर्गरहितैः शुचिभि
स्तथा दुग्धैः प्रसिद्धैः कृष्णैः सौम्यैः स्यदेवासमर्पितैः ॥ २२ ॥ अर्थः ॥ अनेमद्य
मांसादिकजेअपवित्रवस्तुतेनासंसर्गरहितनेअतिशोशुद्धकेतांकेशनेकिला

॥ ६४ ॥

॥ हरि-टी- ॥ जंतुतेणेवर्जितनेग्रास्त्रनेविषेप्रसिद्धनेविजादेवनेअर्पणनकराएवाजेचंदन **॥ अ-५ ॥**
॥ ईपू ॥ पुष्पादिकपूजानाउपचारनेणेकरिनेश्रीकृष्णभगवाननेपूजवा ॥ २३ ॥ **श्लोकः ॥** ह
 ह्यं संस्त्राय्यवामांसिधारयेतयथोचितम् ॥ अलंकारंश्वविधानयथास्था
 नंतुधारयेत् ॥ २४ ॥ **अर्थः ॥** अनेश्रीकृष्णभगवाननेस्नानकरादिनेपछेजेवि
 रित्येद्यतेतेविरित्येवस्त्रनेधराववा ॥ अनेनानाप्रकारनाजेअलंकारतेजेस्थान
 कजेजोग्यहोयतेप्रमाणेधारववा ॥ २४ ॥ **श्लोकः ॥** काशमीरकेसरोपेतंचंदनाद्य
 नुंलेपनम् ॥ यथाकृत्वर्चकः कुर्यात्प्रमाणचतिलकंप्रभोः ॥ २५ ॥ **अर्थः ॥** अने
 तेभगवाननापूजननोकरनारोजेभक्ततेजेजेकुंकुमनेकेसरतेणेजुक्तएवुंजे
 चंदनादिकतेनुअनुंलेपजेअंगरागतेभगवाननेशरीरेपेमेकरिनेकृतुनेअनुं **॥ ईपू ॥**

सारेकरेतथाभालनेविषेसुंदरतिलकनेकरे ॥ २५ ॥ **श्लोकः ॥** हारानसुगंधियु
 ष्याणामवतंसोश्चशोखरान् ॥ भगवंतंधारयित्वाधूपं दीपं समर्पयेत् ॥ २६ ॥ **अ
 र्थः ॥** अनेसुगंधिमानपुष्पनाजेहारतथागुच्छतथातोरातेभगवाननेधरविनेप
 छेधूपनेदीपतेनेअर्पणकरे ॥ २६ ॥ **श्लोकः ॥** यथर्तुचयथाशक्तिनेवेद्यसुपक
 ल्ययेत् ॥ महानीराजनंकुर्याद्द्विनिन्देःसह ॥ २७ ॥ **अर्थः ॥** अनेतेपछेपूज
 ननोकरनारोभक्ततेजेकृतुनेअनुसारेनेपोतानासामर्थ्यनेअनुसारेभगवा
 ननेनेवेद्यधरावे ॥ अनेपछेनानाप्रकारनावाजिंत्रनेशब्देसहितमोदिआर
 तिकरे ॥ २७ ॥ **श्लोकः ॥** प्रदक्षिणां चस्तवनं प्रार्थनां च नमस्कृतिम् ॥ कुर्यादित्यं
 प्रतिदिनेतत्ररुद्रमस्यार्चनं स्मृतम् ॥ २८ ॥ **अर्थः ॥** अनेपछेभगवाननेप्रद

हरिटी-
॥६६॥

ह्निणा करेस्तुतिकरे प्रार्थना करेनेनमस्कार करेण विरित्येदिवदिवस प्र
त्येनित्येजे करवुंतेने श्री कृष्ण भगवाननुपूजन के हे वाय ॥२६॥ श्लोकः ॥ प्रातः
संगवमध्याह्नापरह्येषु निशामुखे ॥ कृष्णस्येत्थंपंचकालमर्चनं प्रोक्तमुत्त
मम् ॥२६॥ अर्थः ॥ अने प्रातः कालजे मंगला आरति नो समयने संगवका
ल जे राणा गार आरति नो समयने मध्याह्ना काल जे राजभोग आरति नो सम
यने अपराह्ण जे संध्या आरति नो समयने निशामुख जे शीतल आरति नो स
मयण विरित्ये नित्ये पांचवखत जे श्री कृष्ण भगवाननुपूजन करवुंते उत्तमपू
जन कर्तुं छे ॥२६॥ श्लोकः ॥ षट्षकाले मध्याह्ने सायं चेति त्रिर्चनम् ॥ मध्य
मेत्येककालं तत्कनीयोः शक्यं देहिनाम् ॥३०॥ अर्थः ॥ अने प्रातः काल मध्य

॥प्र०॥

॥६६॥

कालने सायंकाल एत्रणपरखत जे नित्ये श्री कृष्ण भगवाननुपूजन करवुंते
मध्यमपूजन कर्तुं छे ॥ अने नित्ये एक प्रातः काले ते भगवाननुपूजन करवुंते
कनिष्ठपूजन कर्तुं छे ॥ अने एक निष्पक्षतो पांचवखतने त्रणपरखत पूज
न करवाने जे भक्तजन असमर्थ होयते नो छे ॥३०॥ श्लोकः ॥ जन्मोऽसवेषु सर्वेषु
कृष्णस्येकादशीषु च ॥ कर्तव्यामहतीपूजागीतवादित्रसंयुता ॥३१॥ अर्थः ॥
अने हे मात श्री कृष्ण भगवानना जे जन्माष्टमी आदिक सर्वे जन्म उच्छवनादिवस
तथा वै जे एकादशी युगादिवस ते मने विषेगीतने वाजिंत्रनाशब्दे तु कुर्याद्विजे
श्री कृष्ण भगवाननिमादिपूजाते करवि ॥३१॥ श्लोकः ॥ उपवासो जागरश्च क
र्तव्यस्तेषु शक्तिः ॥ पारणा हेषु सवेषु नोऽप्यविवाश्च साधवः ॥३२॥ अर्थः ॥

स

॥३३

॥

॥ ॥

॥ ॥

हरि-टी- अनेते जन्म उच्छवने दिवसे ए कादशियुने दिवसे उपवास करवो तथारात्रि **॥ अ-५ ॥**
॥ ईश ॥ मां जागण करवुं ॥ अनेतेना जे पारणा ना दिवसतथा बिजा अन्नकूटादिक
 उच्छवना दिवसते मने विषे पोताना सामर्थ्यने अनुसारे बाह्य एतथा साधु
 ते मने जमाडवा ॥ ३२ ॥ **श्लोकः ॥** धनिकः कारयेत्कृष्णमंदिराणि दृढानि च
 प्रतिष्ठातेषु कृष्णस्य कारयेत्स महोत्सवैः ॥ ३३ ॥ **अर्थः ॥** अने धनवान ए
 वां जे गृहस्था अमिभक्तते जेते अतिशो दृढ ए वां जे श्रीकृष्णभगवाननां मंदि
 रते मने करावे ॥ अनेते मंदिरुं ने विषे श्रीकृष्णभगवाननी मूर्तिनि जे प्रतिष्ठा
 ते मोटा उच्छवे करिने करावे ॥ ३३ ॥ **श्लोकः ॥** पूजाप्रवाहसिद्धार्थे गामक्षेत्रधना
 दिभिः ॥ तद्भूमिपिनिर्वाधांसां तसेनेव व्रजेत ॥ ३४ ॥ **अर्थः ॥** अनेते भग **॥ ईश ॥**

वाननी पूजाप्रवाहसिद्धिने अर्थे गामखेतरने धनादिकते लोकरिने निर्वा
 धरा विजे मंदिरुं जे वृत्ति तेने निरंतरपणे प्रवर्तावे ॥ ३४ ॥ **श्लोकः ॥** कूपं वा
 पीतहागादिं कृष्णार्थं पुष्पवाटिकाम् ॥ कारयेद्द्वैष्णवान यज्ञानिंसाच्चिदधी
 तच ॥ ३५ ॥ **अर्थः ॥** अने श्रीकृष्णभगवानने अर्थे कूपो वा अथ तलावकुंडने फु
 लवाडिते मने करावे ॥ अने जीवनिहिंसा येरहित ए वा जे विष्णु यागते मने करे
 ने करावे ॥ ३५ ॥ **श्लोकः ॥** श्रीकृष्णस्यैव मंत्राणां पुरश्चर्यां विधानतः ॥ ग्रंथानां
 तत्पराणां च कारयेद्द्वैष्णवैर्हि जै ॥ ३६ ॥ **अर्थः ॥** अने श्रीकृष्णभगवानना जे
 अष्टाहादिक मंत्रते मनुं जे पुरश्चरणतथा ते भगवानना प्रतिपादनने क
 रनारा जेगीता भागवतादिक गथते मनुं पुरश्चरणतेने शास्त्रोक्त विधिसे क।

॥ हरिः टी - रिने भगवानना भक्त एवाजे स्वधर्मनिष्ठ ब्राह्मण ते मनिपासे करवे ॥ ३६ ॥ **॥ श्लोकः ॥** **॥ अ - ५ ॥**
॥ पूर्व ॥ कृष्णा चार्तिष्टगंधाद्यै रर्च्यः सर्वाश्च देवताः ॥ पितरः साधवां विप्रास्तप्याः कृ
 द्यार्पिता धसा ॥ ३७ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने श्री कृष्ण भगवान नी पूजा करता वा किरिया
 जे प्रसादि चंदनादि कतेणे करिने सर्वे देवताने पित्रिते मने पूजवा ॥ अने श्री कृ
 ष्ण भगवानने ने देह कस्युं एवुं जे सुंदर अन्न तेणे करिने साधुने ब्राह्मण ते मने
 तृप्त करवा ॥ ३७ ॥ **॥ श्लोकः ॥** साष्टांग वंदनं कार्यं श्री कृष्णाय च पुरुषैः ॥ पंचांगमे
 व नारीभिर्भक्ताभिस्तु शुचि व्रते ॥ ३८ ॥ **॥ अर्थः ॥** ह वै वंदन भक्तिने के हे छे ॥ हे प
 वित्र व्रत वालो प्रेमवती मात श्री कृष्ण भगवानना भक्त एवाजे पुरुष ते मणो तो
 अष्ट अंगे सहित एवुं श्री कृष्ण भगवानने वंदन करवुं ॥ ते आठ अंग कियो तो ॥ ३८ ॥

पग हाथ ली चणालाति मस्तक दुष्टि वचनने मन ए आठे अंगने नमा विनेने
 पूजवी नी उपस्य पदिने भगवानने नमस्कार करवो ॥ अने श्री कृष्ण भगवान
 ना भक्त एवाजे वाई युं ते मणो तो पंच अंगे सहित एवुं जे श्री कृष्ण भगवानने वं
 दन करवुं ॥ ते पांच अंग कियो तो हाथ मस्तक मन वचनने दुष्टि ए पांच अंग
 ने नमा विनेने पूजवी उपस्य वेशिने भगवानने नमस्कार करवो पण वाई युं
 ने आठ अंगे सहित नमस्कारन करवो ॥ ३९ ॥ **॥ श्लोकः ॥** श्री कृष्ण पादस्युं सु
 रजस्यु परि लुं ठनम ॥ कार्यमकूरवच्छी र्थे निधात आनितानि च ॥ ३९ ॥ **॥ अर्थः ॥**
 अने श्री कृष्ण भगवानना चरण कमलने अङ्गो जे रज तेने विषे अकूर जिनि
 पेठे लो टवुं ॥ अने ते रजने पोताना मस्तक नी उपस्य धारवा ॥ ३९ ॥ **॥ श्लोकः ॥** दास्य

हरिः भगवतः कार्यं हित्वा मानं दूरतः ॥ यथा कालं दास ईव परिचर्यापरो भवेत् ॥ ४० ॥
॥ अर्थः ॥ हवे दासपणनि न क्लिने के हे छे ॥ हे मात मान नो दूर थकि त्याग करि
 ने भगवाननुं दासपणं करवुं ॥ अने जे म दास जे ते समयने अनुसारे पोताना
 स्वामिनी परिचर्यापरायण थाय छे ते म ज भक्त जन जे ते समयने अनुसारे
 पोताना स्वामिजे श्रीकृष्ण भगवान ते नि परिचर्यापरायण थाय ॥ ४० ॥
श्लोकः ॥ स्वयमेवाहरेत्तोयं कृष्णार्थं कुसुमानि च ॥ तुलसीघर्षय फ्रं धं कुर्या
 त्याकं शुचिः शुभम् ॥ ४१ ॥
॥ अर्थः ॥ अने भक्त जन जे ते श्रीकृष्ण भगवानने अ
 र्थं जलपुष्पने तुलसीते पोते जलावेत थाते भगवानने अर्थं चंदनते पोते जघ
 सेत थाते भगवानने अर्थं जे सुंदर रसोईते पोते ज पवित्रं येने करे ॥ ४१ ॥
श्लोकः ॥

अ-५॥

॥ ४० ॥

तालवंतादिभिः कृष्णं वीजयेच्च यथा कृतु ॥ संमार्जनं चोपलेपं कुर्याच्छुद्धिं कृष्णमंदि
 रे ॥ ४२ ॥
॥ अर्थः ॥ अने कृतुने अनुसारे वाजणो च मरने वस्त्रादिक तैण करिने पो
 ते ज श्रीकृष्ण भगवानने वायरो नांखे ॥ अने श्रीकृष्ण भगवान नामंदि रने विषे
 पोताने हाथे ज पुं जोवाले तथा गस्त्य करिने लोपे ॥ ४२ ॥
श्लोकः ॥ यथाचितं च भ
 क्तानामन्नतोयफलादिभिः ॥ कुर्वीतसेवनं श्रीत्यानिर्माणाः प्रणामे च तान् ॥ ४३ ॥
॥ अर्थः ॥ अने अन्न जलने फलादिक तैण करिने जे मय देते विरित्ये भगवान
 नाम भक्तनी प्रति ये ज कृत्य कोपो ते सेवाने करे तथा पोते निर्मानि थको ते भगवा
 नना भक्तने नमस्कार करे ॥ ४३ ॥
श्लोकः ॥ डोपद्युर्जुनवत्कार्यं सरसं कृष्णं नमान
 दे देहस्त्रीपुत्रविचादेः कार्यः स्नेहोऽधिकः प्रभौ ॥ ४४ ॥
॥ अर्थः ॥ हवे सरवापणा

॥ ४२ ॥

॥ ४३ ॥

॥ हरिः टी ॥ निभक्तिनेकेहेत्वे ॥ हेमानदेके तां विजानेमानदेवावालां हेमातद्रौपदाने अर्जु ॥ अ-५ ॥
॥ ११ ॥ नतेनिपेते श्रीकृष्णभगवाननिसाथे सवापणं करवुं ॥ अनेपोतानोदेहस्त्रीपु
 त्रनेधनादिकते अकिपण अधिकएवो जेजे हते भगवानने विषे करवो ॥ ४४ ॥
॥ श्लोकः ॥ मानुष्यनात्यं दधतः क्रियासुः स्य न दोषधीः ॥ क्वापि कार्याः अवि
 श्वासः कार्योः स्ये वददः सति ॥ ४५ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने हेमातमनुष्यनादने धरता
 के तां मनुष्यनिपेते आचरणकरता एवाजे भगवानते नि क्रिया ने विषे दो
 शबुद्धि तो करे पण न करवि ॥ अने भगवाननो जदद विश्वास करवो ॥ ४५ ॥
॥ श्लोकः ॥ लक्षणं न वमं भक्तेः श्रूयथात्मनि वेदनम् ॥ कृष्णार्थावकर्तव्यं आ
 त्माजननिसर्वथा ॥ ४६ ॥ **॥ अर्थः ॥** हवे आत्मनि वेदन भक्तिनेकेहेत्वे ॥ हेमातहवेत ॥ ११ ॥

मेजेते भक्तिनुं न वसुं लक्षणजे आत्मनि वेदनतेनेसां भलो ॥ आत्मा जेपोतानोदे ॥ १ ॥
 हते सर्व प्रकारे श्रीकृष्णभगवानने अर्थे जकरवो ॥ ४६ ॥ **॥ श्लोकः ॥** देहेन्द्रियांतः
 करणस्वभावानां तथापितुः ॥ पुत्रादेः स्वजनस्यापि वशे वर्त्तेत न क्वचित् ॥ ४७ ॥
॥ अर्थः ॥ अनेपोतानोदे हे हेंद्रियुं अंतःकरणे स्वभावतथापोतानोपिताने
 पुत्रादिक संबंधिजनरासर्वेने परवशतो करे पण न वरतवुं ॥ ४७ ॥ **॥ श्लोकः ॥**
 कृष्णार्थानो भवेन्नित्यं कृष्णार्थसकलक्रियः ॥ कृष्णभक्तो विघ्नकृतः स्वभा
 वस्वजनां स्वजेत ॥ ४८ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने नित्ये श्रीकृष्णभगवानने आधीन वर
 तवुं ने श्रीकृष्णभगवानने अर्थे छे सर्वे क्रिया जे नि एवा थावुं ॥ अने श्रीकृष्ण
 भगवाननि भक्तिने विषे विघ्नो करनारो जेपोतानो कोई क स्वभाव तथा सं

॥ हरि. टी. ॥ १२ ॥

बंधिते मनो त्याग करवो ॥ ४८ ॥ श्लोकः ॥ कृष्णस्यैवेत्तां कुर्याद्दृशाश्रुत्या च तत्
त्कथाम् ॥ शृणुयाच्च त्वचास्पर्शं कुर्यात्तस्यैव पादयोः ॥ ४९ ॥ अर्थः ॥ अने भग
वाननो भक्त जे ते पोताने नेत्रे करिने आ कृष्ण भगवाननुं जदर्शन करे ॥ अने
कांने करिने ते भगवाननी कथाने सांभले ॥ अने त्वचा ये करिने ते भगवान
ना चरण कमल नो स्पर्श करे ॥ ४९ ॥ श्लोकः ॥ तद्गुणोच्चारणो जिह्वांत नैवेद्या
शने तथा ॥ कुर्यान्नासांत दुच्छिष्टपुष्पाद्या गृहणोपरम् ॥ ५० ॥ अर्थः ॥ अने
ते भगवानना गुणनुं उच्चारण करवुं तथा ते भगवानना नैवेद्यने जमवुं तेने वि
षे पोतानि जिह्वाने करे ॥ अने ते भगवाननी प्रसादि एवां जे पुष्पादिक तेनासुं
गंधने लेवाने विषे केवल पोतानि नासिकाने करवि ॥ ५० ॥ श्लोकः ॥ हस्तोत्स

॥ अ. ५ ॥ ॥ १२ ॥

रिचर्यायां शीर्षंतदभिवंदने ॥ प्रदक्षिणायां तस्यां द्राकुर्यात्तन्निकषागतौ ॥ ५
१ ॥ अर्थः ॥ अने ते भगवाननी परिचर्या करवी तेने विषे पोताना हाथने करे
अने ते भगवानने नमस्कार करवो तेने विषे मस्तकने करे ॥ अने ते भगवान
ने प्रदक्षिणा करवी तथा ते भगवानने समिये जावुं तेने विषे पगने करे ॥ ५१ ॥ श्लो
कः ॥ संकल्पान्मनसा कुर्यात् कृष्णस्यैव च निश्चयम् ॥ धिया च चेतसाः स्यैव
कुर्याच्चित्तं नमंजसा ॥ ५२ ॥ अर्थः ॥ अने मने करिने आ कृष्ण भगवानना संक
ल्पने जकरे ॥ अने बुद्धिये करिने ए भगवानना निश्चयने करे ने चित्ते करिने
ए भगवानना चित्तवने यथार्थपणे करे ॥ ५२ ॥ श्लोकः ॥ कृष्णदासत्वाभिषा
नः स्वस्मिन्कार्यस्तथाः हमा ॥ कृष्णार्थमेव कार्याच कृषिव्यापार उद्यमः ॥ ५३

॥ १२ ॥

॥ १२ ॥

हरि.टी.
॥१३॥

॥ अर्थः ॥ अने अहंकारे करिने पोताने विषे श्री कृष्ण भगवाननादा सपणानुं-
अभिमान करवुं ॥ अने खेअवे पारने उद्यमते श्री कृष्ण भगवानने अर्थे जक
रवो ॥ ५३ ॥ श्लोकः ॥ अद्य खे अंभवे जत कृष्णायै वनिवेदे येत् ॥ गंध पुष्पां शुक्र
दाचित् स्य सादीनि धारयेत् ॥ ५४ ॥ अर्थः ॥ अने जे जे वस्तु पोताने प्रिये होय ते
ते वस्तु ते श्री कृष्ण भगवानने जनिवेदन करवुं ॥ अने चंदन पुष्पने वस्त्रादिक
जे पदार्थ ते पण ते श्री कृष्ण भगवाननि प्रसादी करारविने धारवां ॥ ५४ ॥ श्लोक
पत्रमात्रमपि क्वापि कृष्णायानर्पितं तु यत ॥ तन्न भक्ष्यं तथा भूतं न पेयं वारि
चाऽनद्यौ ॥ ५५ ॥ अर्थः ॥ अने हे निदां ग्राहवां प्रेमवति मात जे पत्रमात्र पण श्री कृ
ष्ण भगवानने अर्पण न करस्युं होय तो तेने कारे पण खावुं नहिने ते भगवान

॥ अ. ५ ॥
॥ १३ ॥

ने अर्पण न करस्युं एवुं जे जल ते पण कारे यपिवुं नहि ॥ ५५ ॥ श्लोकः ॥ तपो यज्ञे व्र
तं दानं वैष्णवाणां सर्वं नम ॥ प्रसन्नतायै कृष्णस्य कर्तव्यं तस्य सेवकैः ॥ ५६ ॥ अर्थः
अने ते भगवानना जे भक्त ते मणे तप यज्ञ व्रत दान तथा भगवानना भक्तिसेवा
ए सर्वे श्री कृष्ण भगवाननी प्रसन्नताने अर्थे करवुं ॥ ५६ ॥ श्लोकः ॥ एवं जंति
ये कृष्णं श्रुत्यादि नवलक्ष्मया ॥ भक्ता ते कथिता भक्ता द्विविधा स्तेपिकोर्जिताः
५७ ॥ अर्थः ॥ अने हे मातरा विरित्ये अदण आदिक नवलक्ष्ण जेनां एवि
जे भक्ति तेणे करिने जे मनुष्य श्री कृष्ण भगवानने भजे छे तेने भक्त ए विरित्ये क
त्या छे ॥ अने ते भक्त पण बे प्रकार नाक त्या छे ॥ ५७ ॥ श्लोकः ॥ तत्राद्यास्तु सका
मांस्ते धर्ममर्थं च विस्तृतम् ॥ कामं च स्वैचित्तं मोहं कृष्णदेवाशुवंति हि ॥ ५८ ॥

॥ अ. ५ ॥
॥ १३ ॥

॥ हरि-टी ॥
॥ ७३ ॥

अर्थः अने ते वे प्र कार ना जे भक्त ते मां प्रथम ना तो स काम भक्त छे के तां भग
वान वि ना बि जा फल ना ई छारा शि ने भगवान ने भ जे छे अने ते स काम भक्त
जे ते पो ताने मन वांछि त ए वो जे अति शो मो टो धर्म अर्थ काम ने मो छते ने श्री
कृष्ण भगवान अकि जनि श्वे पां मे छे ॥ ५८ ॥ श्लोकः ॥ देहांते ते च कृष्णस्य गोलो
कादिषु धामसु ॥ लभंते स्वै सौख्यानितस्मा देवा ह्ययाणि हि ॥ ५९ ॥ अर्थः अ
ने ते स काम भक्त जे ते देह मुक्ता पछे श्री कृष्ण भगवान नां जे गोलोकादि कु
धाम ते मने विषे जाई ने अविनाशिए वां जे पो ताने मन वांछि त सुख ते मने ते
भगवान अकि पां मे छे ॥ ५९ ॥ श्लोकः ॥ निष्कामा इतरं ते तु कृष्णसे वनमंतरा
मुक्ता श्वतुर्विधाः सिद्धि आक्षेपेनेच्छंति कर्हिचित् ॥ ६० ॥ अर्थः ॥ अने हे मात

॥ अ-५ ॥
॥ ७३ ॥

॥ १ ॥
॥ २ ॥
॥ ३ ॥
॥ ४ ॥
॥ ५ ॥
॥ ६ ॥
॥ ७ ॥
॥ ८ ॥
॥ ९ ॥
॥ १० ॥
॥ ११ ॥
॥ १२ ॥
॥ १३ ॥
॥ १४ ॥
॥ १५ ॥
॥ १६ ॥
॥ १७ ॥
॥ १८ ॥
॥ १९ ॥
॥ २० ॥
॥ २१ ॥
॥ २२ ॥
॥ २३ ॥
॥ २४ ॥
॥ २५ ॥
॥ २६ ॥
॥ २७ ॥
॥ २८ ॥
॥ २९ ॥
॥ ३० ॥
॥ ३१ ॥
॥ ३२ ॥
॥ ३३ ॥
॥ ३४ ॥
॥ ३५ ॥
॥ ३६ ॥
॥ ३७ ॥
॥ ३८ ॥
॥ ३९ ॥
॥ ४० ॥
॥ ४१ ॥
॥ ४२ ॥
॥ ४३ ॥
॥ ४४ ॥
॥ ४५ ॥
॥ ४६ ॥
॥ ४७ ॥
॥ ४८ ॥
॥ ४९ ॥
॥ ५० ॥
॥ ५१ ॥
॥ ५२ ॥
॥ ५३ ॥
॥ ५४ ॥
॥ ५५ ॥
॥ ५६ ॥
॥ ५७ ॥
॥ ५८ ॥
॥ ५९ ॥
॥ ६० ॥
॥ ६१ ॥
॥ ६२ ॥
॥ ६३ ॥
॥ ६४ ॥
॥ ६५ ॥
॥ ६६ ॥
॥ ६७ ॥
॥ ६८ ॥
॥ ६९ ॥
॥ ७० ॥
॥ ७१ ॥
॥ ७२ ॥
॥ ७३ ॥
॥ ७४ ॥
॥ ७५ ॥
॥ ७६ ॥
॥ ७७ ॥
॥ ७८ ॥
॥ ७९ ॥
॥ ८० ॥
॥ ८१ ॥
॥ ८२ ॥
॥ ८३ ॥
॥ ८४ ॥
॥ ८५ ॥
॥ ८६ ॥
॥ ८७ ॥
॥ ८८ ॥
॥ ८९ ॥
॥ ९० ॥
॥ ९१ ॥
॥ ९२ ॥
॥ ९३ ॥
॥ ९४ ॥
॥ ९५ ॥
॥ ९६ ॥
॥ ९७ ॥
॥ ९८ ॥
॥ ९९ ॥
॥ १०० ॥

विना तो निष्काम भक्त छे ते निष्काम भक्त जो श्री कृष्ण भगवान विना विना सा
लोकादि कथा र प्रका र निमित्त सुने कथा र पण ना छि र छे जो अने अणि सा र
कथा र विषय र पण को र म न छि र छे ता ए क भगवान विना विना भक्त छे ॥ ६० ॥
॥ श्लोकः ॥ दीपानां नगवता व्यर्थमिदं मे विना भक्त ॥ तस्यै वां त ए यत्ना न गे र्
विदु र्वापि ते ॥ ६१ ॥ अर्थः ॥ अने भगवान ते जो आप वा सा र्जु ने आपु कि सु र
प व सिद्धि सु र प म दे ते प र्थ ते ते भगवान विना विना भक्त र वा पण छे
ते मां ते नीष्काम भक्त ते ते ते प र्थ ते भक्त विना पण ग र्हा क र ता न शि के तां
ते ते प र्थ ते ते वा नां सा क क ल पण क र ता न शि ॥ ६१ ॥ श्लोकः ॥ निष्कामा वां ते यं वा
गतः कृष्ण भक्त नरः ॥ न को न मः श वि दे वाः पूर्णो ह दे य म ए हि ॥ ६२ ॥ अर्थः ॥

॥ १ ॥
॥ २ ॥
॥ ३ ॥
॥ ४ ॥
॥ ५ ॥
॥ ६ ॥
॥ ७ ॥
॥ ८ ॥
॥ ९ ॥
॥ १० ॥
॥ ११ ॥
॥ १२ ॥
॥ १३ ॥
॥ १४ ॥
॥ १५ ॥
॥ १६ ॥
॥ १७ ॥
॥ १८ ॥
॥ १९ ॥
॥ २० ॥
॥ २१ ॥
॥ २२ ॥
॥ २३ ॥
॥ २४ ॥
॥ २५ ॥
॥ २६ ॥
॥ २७ ॥
॥ २८ ॥
॥ २९ ॥
॥ ३० ॥
॥ ३१ ॥
॥ ३२ ॥
॥ ३३ ॥
॥ ३४ ॥
॥ ३५ ॥
॥ ३६ ॥
॥ ३७ ॥
॥ ३८ ॥
॥ ३९ ॥
॥ ४० ॥
॥ ४१ ॥
॥ ४२ ॥
॥ ४३ ॥
॥ ४४ ॥
॥ ४५ ॥
॥ ४६ ॥
॥ ४७ ॥
॥ ४८ ॥
॥ ४९ ॥
॥ ५० ॥
॥ ५१ ॥
॥ ५२ ॥
॥ ५३ ॥
॥ ५४ ॥
॥ ५५ ॥
॥ ५६ ॥
॥ ५७ ॥
॥ ५८ ॥
॥ ५९ ॥
॥ ६० ॥
॥ ६१ ॥
॥ ६२ ॥
॥ ६३ ॥
॥ ६४ ॥
॥ ६५ ॥
॥ ६६ ॥
॥ ६७ ॥
॥ ६८ ॥
॥ ६९ ॥
॥ ७० ॥
॥ ७१ ॥
॥ ७२ ॥
॥ ७३ ॥
॥ ७४ ॥
॥ ७५ ॥
॥ ७६ ॥
॥ ७७ ॥
॥ ७८ ॥
॥ ७९ ॥
॥ ८० ॥
॥ ८१ ॥
॥ ८२ ॥
॥ ८३ ॥
॥ ८४ ॥
॥ ८५ ॥
॥ ८६ ॥
॥ ८७ ॥
॥ ८८ ॥
॥ ८९ ॥
॥ ९० ॥
॥ ९१ ॥
॥ ९२ ॥
॥ ९३ ॥
॥ ९४ ॥
॥ ९५ ॥
॥ ९६ ॥
॥ ९७ ॥
॥ ९८ ॥
॥ ९९ ॥
॥ १०० ॥

हरि-टी- ॥ १५ ॥ अनेहेमातएविरित्येनिष्कामभावेकरिनेजेनरजेते श्रीकृष्णभगवाननेभजे **॥ अ-५ ॥**
 छे तेतोभक्तनेविषेउत्तमभक्त जोगवोनेसर्वप्रकारेपूर्णकामथयो जोगवोने
 एभगवाननुंरुदय जोगवोकेतां एभगवानने अतिशो प्रिय जोगवो ॥ ६२ ॥
श्लोकः भगवंतं प्रतिदिनं सेवमानस्य तस्य च ॥ प्रेमा विवर्द्धते त्वर्थसच विद्येर्न
 ज्यते ॥ ६३ ॥ **अर्थः** अनेहेमातएविरित्येनिष्कामभावेकरिनेतेभगवाननेसे
 वतोएवो जे एभक्ततेनेदिवसदिवसप्रत्येतेभगवाननेविषेप्रेमजेते अतिशो
 वृद्धिनेपांमेछे ॥ अनेतेप्रेमजेतेकोईविद्येकरिनेहाणातो नथि ॥ ६३ ॥ **श्लोकः** ॥
 यथाप्रवाहो गंगाया अंतराया न गिरी नपि ॥ विभिद्यावगणप्याशुसमुद्रम
 नियाति हि ॥ ६४ ॥ **अर्थः** अनेजेमगंगाजिनो जेप्रवाहतेजेतेपोतानेवच्यमां **॥ १५ ॥**

अंतराय रूप एवा जेमोटापर्वततेमनेपणजेदिनेनेतेमनि अवणनाकरिने
 तत्कालसमुद्रने जपांमेछे पणवच्यमां टक तो नथि ॥ ६४ ॥ **श्लोकः** ॥ तथाप्रेमा
 स्य भक्तस्य देशकालक्रियासुखान् विद्यान्महत उल्लंघ्य कृष्णमेव प्रप्रद्यते ॥ ६५ ॥
अर्थः ॥ तेविरित्ये एनिष्कामभक्तनोजेप्रेमतेजेतेदेशकालक्रिया आदिक जे
 मोटां विद्यतेमने उल्लंघिनेकेतांतेविद्यनेनगणिने श्रीकृष्णभगवानने जपांमेछे
 पणतेप्रेमओढोथातो नथि ॥ ६५ ॥ **श्लोकः** ॥ आंतराणां च वात्यानां करणानां
 तु सर्वशः ॥ सभाहस्यः कृष्णेतस्य स्युर्विषयोश्चिव ॥ ६६ ॥ **अर्थः** अनेतेनिष्काम
 भक्तनामन आदिक चार अंतःकरणनि जेसर्ववृत्तियुं तथा नेत्रादिक ईंदि सुं
 नी जेसर्ववृत्तियुं तेजेतेसह जस्यभाव थकि ज श्रीकृष्णभगवाननेविषेवरतेछेके

॥ हरिः टी ॥ निषेवेतो जेम बिजाम नुष्यनां अंतःकरणे इंद्रियुनी वृत्तियुं जे ते माधिकपंच **॥ अ-५ ॥**
॥ १४ ॥ विषयमां स ह जस्य भावे वरते छे ते म ए भक्त नी ते वृत्तियुं भगवानमां निरंतर वरते
 छे ॥ ६६ ॥ **श्लोकः ॥** साक्षात्कृष्ण भगवति प्रा म स्नेह नरः स तु ॥ गानुरक्तो भवेत् क्वा
 पिते विनाः स्यत्र वस्तुनि ॥ ६७ ॥ **अर्थः ॥** अने साक्षात् प्रत्यक्ष प्रमाण ए वा जे श्री
 कृष्ण भगवान तेने विषे पां स्यु छे स्नेहनुं अधिक पणुं जे ए ए वा जे ए निष्काम भ
 क्त ते जे ते ते भगवान विना बिजा को ई पदार्थ ने विषे आसक्त था तो न थि ए क भ
 गवान ने विषे ज निरंतर आसक्त थ को वरते छे ॥ ६७ ॥ **श्लोकः ॥** लोकेः स्ति द्विविधं
 वस्तुर मणी यंत ये तरत ॥ तत्राः स्पर मणी यं य दुः ख रूपं भवेद्विदित ॥ ६८ ॥ **अर्थ**
॥ ॥ अने हे मा त आ लोक ने विषे बे प्र कार नां पदार्थ छे ए क तो र मणी य जे सुंद

१५

र सारां पदार्थ ते छे ने बिजां अर मणी य जे न र सां पदार्थ ते छे ॥ अने ते बे प्र कार ना
 पदार्थ मां जे र मणी य पदार्थ छे ते तो ए निष्काम भक्त ने दुः ख रूप था य छे के तां दुः
 ख रूप भा से छे ॥ ६८ ॥ **श्लोकः ॥** अर म्येषु पदार्थेषु क्वापि किं चि सुख भवेत् न र म्येषु
 तु मह दुः खं भवेत् कृष्णानुरागिणः ॥ ६९ ॥ **अर्थः ॥** अने श्री कृष्ण भगवान ने प्राप्ति
 वा लो जे ए निष्काम भक्त तेने सारां न हि ए वां जे पदार्थ तेने विषे तो क्वा रे क दे ह नि
 र्वा ह ने अर्थे पण को ई क सुख जे लाय छे पण जे र मणी य पदार्थ छे तेने विषे
 तो मह दुः ख जे लाय छे ॥ ६९ ॥ **श्लोकः ॥** विषयं काय ते तस्य मलयारु चंदन म
 ॥ सर्पो यं ते पुष्य हारा भूषणं दूषणाय ते ॥ ७० ॥ **अर्थः ॥** अने ते भक्त ने म ल या
 गर चंदन जे ते के र ना गारा जे वुं जे लाय छे ॥ अने सुगंधि मान पुष्प ना सुंदर हा

विषे

हरि-टी- ॥ ७६ ॥ रजेतेमर्षजेवाज्जणयच्छे ॥ अनेसोनारुपानांसुंदरआभूश्राणजेतेदूश्राणजेवं ॥ अ-
॥ ७६ ॥ जणयच्छे ॥ ७० ॥ **श्लोकः ॥** रुचिराः कौमुदाः शय्यादीमपावकसम्भिनाः भवंति
 तस्यचंद्रोपिनरुस्यतपनायते ॥ ७१ ॥ **अर्थः ॥** अनेतेभरुनेसुंदरपुष्पनिबि
 छावेलीश्रायांजेतेबलबलतांअग्निजेवीजणयच्छे ॥ अनेचंद्रमापणतपता
 सूर्यजेवोज्जणयच्छे ॥ ७१ ॥ **श्लोकः ॥** रुचिरंमंदिरंतस्यघोरारणायतेनवम ॥ सु
 गंधिः श्रातलोवायुर्दावज्वालायतेभूश्राम् ॥ ७२ ॥ **अर्थः ॥** अनेतेभरुनेसुंदरन
 वुंजेघरतेतोघोरअरण्यजेवुंजणयच्छे ॥ अनेसुंदरसुगंधिमाननेश्रातलएवो
 जेवायुतेजेतेअतिशोदावानलनिज्वालाजेवोज्जणयच्छे ॥ ७२ ॥ **श्लोकः ॥** भारयतेसु
 स्ववासः स्वजनश्चट्टकायते ॥ रूपंकुष्ठायतेतस्यस्वादुभोजंविषायते ॥ ७३ ॥ **॥ ७६ ॥**

अर्थः ॥ अनेतेभरुनेसुस्ववस्वजेतेभारजेवुंजणयच्छेअनेपोतानासंबंधिजन
 जेतेनाहारजेवाज्जणयच्छे ॥ अनेशरीरनुंसुंदरपणुंजेतेकोटजेवुंजणयच्छेअ
 नेसुंदरस्वादुभोजनजेतेकेरजेवुंजणयच्छे ॥ ७३ ॥ **श्लोकः ॥** मनोत्तंगायनंतस्यती
 क्ष्णाबाणयतेतथा ॥ राक्षसीवभवत्येवनारीदेवांगनोपमा ॥ ७४ ॥ **अर्थः ॥** अने
 तेभरुनेमनोहरएवुंजेगाववुंतेजेतेकाननेविषेतीखाबाणजेवुंजणयच्छे ॥ अने
 देवतानीअंगनाजेअधरातेनिजेनेउपमादेवायएविजेसुंदररूपवाननारी
 तेजेतेराक्षसीजेवीज्जणयच्छे ॥ ७४ ॥ **श्लोकः ॥** स्नेहोनुमेयोभरुस्यचिह्नैरेतैर्धि
 रागिणः ॥ कृष्णवस्त्ररत्येकस्तस्यांतश्चबहिःसदा ॥ ७५ ॥ **अर्थः ॥** अनेएकन
 गवानविनाबीजाकोईपदार्थनेविषेप्रातियेरहितएवोजेएभरुतेनोजेआचि

हरि-टीका ॥ ७७ ॥ **अ-५**
 कृतेणोकरिनेतेनेजेभगवानमांस्नेहछेतेनुं प्रमाण करवुं ॥ अनेतेभक्तना अंत
 रनेवियेनेबाहेरपण एक श्रीकृष्णभगवान जनिरंतर स्फुरेछे ॥ ७५ ॥ **श्लोकः** ॥
 सहसा स्फुरितं स्नेहात्तेदृष्ट्वा हसति क्वचित् ॥ क्वचिद्दुःखं तमा लोका विरहादि
 वगोदिति ॥ ७६ ॥ **अर्थः** ॥ अनेतेभक्त जेतेकारेकतो स्नेह थकि तत्काल स्फुरि
 आया जेभगवान तेने जोईनेहसेछे ॥ अनेकारेकतो पोतानी पासे थिछे तेजा
 ताहो थन हिशुण विरित्येतेभगवानने जोईनेविरह थकि रुवेछे ॥ ७६ ॥ **श्लोकः**
 आनंदान्मृत्युतिक्वापिक्वापिसंभाषतेः मुना ॥ साक्षांगंवदतिक्वापिक्वचिन्मृदनी
 चति एति ॥ ७७ ॥ **अर्थः** ॥ अनेतेभक्त जेतेकारेकतो आनंद थकि नाचेछे ने
 कारेकतो एभगवान निसाथे बोलेछे नेकारेकतो तेभगवानने साक्षांगनमस्का ॥ ७७ ॥

रकरेछे नेकारेकतो कांइ पणन बोलतो थको उभो थरं रंहेछे ॥ ७७ ॥ **श्लोकः** ॥ अ
 पराधानं नमस्वेतिक्वापि शार्थयते हरिम् ॥ स्नेहेन विवशः क्वापिसचगायति ॥
 निस्त्रयः ॥ ७८ ॥ **अर्थः** ॥ अनेकारेकतो हेभगवन् तमेमारा अपराधं नमस्कारो
 एविरित्ये श्रीहरिनि शार्थना करेछे ॥ अनेकारेकतो स्नेहे कर्पिने परवश थयो
 एवो जे एभक्त ते जे तेनि दुर्ज्ज थको भगवाननां कीर्तन गाय छे ॥ ७८ ॥ **श्लोकः**
 रे नारायण स्वामिन् कृष्ण गोविंद माधव ॥ इत्याद्याः कार्तय सुधैरभिधाः क्वापि
 सत्यतेः ॥ ७९ ॥ **अर्थः** ॥ अनेकारेकतो तेभक्त जे ते हे हे नारायण हे स्वामिन् हे श्री
 कृष्ण हे गोविंद हे माधव ए आदिक जे भगवाननां नाम तेनुं चेंखरे कर्पिने उच्चा
 रण करेछे ॥ ७९ ॥ **श्लोकः** ॥ इत्यादिभिर्बहुविधैश्चिह्नैः स उपलक्षितः ॥ पुनातिभु

॥ हरिः टी ॥ वने भक्तः स्वपाद रजसाः खिलम ॥ ८७ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने आक त्यां ए आदिक जे व **॥ अर्थः ॥**
॥ ५८ ॥ द्रुपकार नो चिद्र तेणे जुक्त ए वो जे ए वो जे ए भक्त ते जे ते पोता ना चरण नीर जे **॥ अर्थः ॥**
 करिने समग्र जगतने पवित्र करे छे ॥ ८९ ॥ **॥ श्लोकः ॥** अनायासे नैव मातर्भवस **॥ अर्थः ॥**
 स्य हेरेस्तनो ॥ निरोधः प्राण मनसोः प्रेम भक्त स्प निश्चितम् ॥ ९० ॥ **॥ अर्थः ॥** अ **॥ अर्थः ॥**
 ने हे मात ए विरित्ये अति श्रेष्ठे मे जुक्त ए वो जे ए भक्त ते ना प्राण ने मन नो श्री ह **॥ अर्थः ॥**
 रिनिमूर्त्तिने विषे निरोध जे समाधी ते निश्चै सहज मां थाय छे ॥ ९१ ॥ **॥ श्लोकः ॥** प्रा **॥ अर्थः ॥**
 रथ्यां ते विहायाः सोपुमान्वा स्त्री क ले वरम ॥ गुण न्याया मया स्त्रीं प्रहित्वान **॥ अर्थः ॥**
 वति निर्गुणः ॥ ९२ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने हे मात आ विरित्य नो निष्काम भक्त जे पुरु **॥ अर्थः ॥**
 ष अथवा स्त्री ते जे ते पोता ना देह ना प्रारब्ध कर्मने अते पोता ना देह नो त्याग **॥ अर्थः ॥**

करिने ने मायाम य ए वा जे सत्वर जने तम ए त्रण्य गुण ते नो त्याग करिने निर्गुण **॥ अर्थः ॥**
 थाय छे ॥ ९२ ॥ **॥ श्लोकः ॥** दिव्या तनुं ब्रह्मरूपं प्राप्य कृष्णं कृष्णं याम च ॥ दिव्यं विमा **॥ अर्थः ॥**
 नमारुह्य स्वैष्टं तद्दाम याति हि ॥ ९३ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने ते पछे ते भक्त जे ते श्री कृष्ण **॥ अर्थः ॥**
 भगवाननिद्रा छाये करिने ब्रह्मरूप ए वा जे दिव्य तनु तेने पांमिने ने दिव्य ए वुं जे **॥ अर्थः ॥**
 विमान ते निउपरु वैशिने पोताने प्रिय ए वुं जे ते भगवाननुं धाम तेने पांमे छे **॥ अर्थः ॥**
 ९३ ॥ **॥ श्लोकः ॥** गो लोके सोः क्षरे धाम्नि वैकुंठे वापि भक्त राट् ॥ कृष्णस्य वर्त्तते ॥ **॥ अर्थः ॥**
 खंडं मेवायां सर्व वंदितः ॥ ९४ ॥ **॥ अर्थः ॥** अने बिजा सर्व भक्त मां मो दे रो ए वो जे **॥ अर्थः ॥**
 ए भक्त ते जे ते गो लो क धामने विषे अथवा अक्षर धामने विषे अथवा वैकुंठ **॥ अर्थः ॥**
 धामने विषे सर्व भक्त ते मणे नमस्कारने क स्त्रो थको श्री कृष्ण भगवाननी अ

॥६१॥

न विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥
इति तद्विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥
इति तद्विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥
इति तद्विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥
इति तद्विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥
इति तद्विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥
इति तद्विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥
इति तद्विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥
इति तद्विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥
इति तद्विभक्तितमसुतेकहि ॥६०॥ श्लोकः ॥ सविद्विदस्यस्य मवादिदेविनामा ॥६१॥

॥६०॥

प्रथम ॥ निश्चयेनेति जानामि त्वद्वाकोर्नष्टसंशया ॥६२॥ अर्थः ॥ अनेजेनेवि
षेणविभक्तिकहि एवाजे श्रीकृष्णमगवानतेतो आलोकनेविषेहमणो श्री
हरिणवुंछेनामजेनुं एवातमे जलोणविरित्येनिश्चयेकरिनेदुं जेतेजांणुं
नेतमारेवचनेकरिनेनाज्ञापांमिगयाले सर्वसंशयजेनाणविदुं यईलुं ॥६२॥
॥श्लोकः ॥ त्वय्येवसंयोज्यमनोमायाकालसमुद्भवात् ॥ समग्रकण्ठान्मुक्त्वा
स्मियामिधामाः द्यतेपरम ॥६३॥ अर्थः ॥ अनेहेहरेदुं जेतेमारा मनने
तमारेविषेज जोडिनेहवेदुं जेतेमायानेकालतेथकिउपनुं जेसमग्रकष्टते
थकिमुकार्गईलुं नेहमणो तमारा परमधामनेपां सुलुं ॥६३॥ सुवतउवा
च ॥ श्लोकः ॥ इत्युक्त्वा तमेवां तर्हरि नारायणं प्रभुम् ॥ दध्यौ विशुद्धमन

॥ हरिः ॥ सातेनाः नृदेहविस्मृतिः ॥ ६४ ॥ **अर्थः ॥** हवे सुवत रुषिके हे छे हेरा जन एवि ॥ **अ. ५॥**
॥ ६५ ॥ रित्ये ते प्रेमवती माता जे ते श्रीहरि प्रत्ये क हिने पछे अतिशो सुद एवुं जे पो
 तानुं मन तेणे करिने महासमर्थ नारायण एवा जे श्रीहरि तेनुं जपो ताना ह
 दयने विषे ध्यान कर तां हवां ॥ अने पछे ते श्रीहरिने ध्याने करिने प्रेमवती
 माताने पोताना देह निविस्मृति थातिह वि ॥ ६४ ॥ **श्लोकः ॥** गीता मे तां हि साक्षा
 हरिमुखकमलाक्षिः सृतां वेदसारं कृष्णं संपूज्य भक्ता प्रतिदिनमखिलामत्र वा
 ध्यायं मे कम् ॥ नानाकामाभिलाषी ननु धरणि पतेयः पथे ह्यनिशाम्ये ह्याया
 स्वेष्टं सयौरखं त्वरितमथ जनः कृष्णभक्तिनीराशीः ॥ ६५ ॥ इति श्रीस सं
 गीत जीवने नारायण चरित्रे धर्मशास्त्रे प्रथम प्रकरणे हरिगीतायां भक्तिखर ॥ **॥ ६५ ॥**

पञ्चतन्त्रानिरूपणनामापंचमोः ध्यायः ॥ ५ ॥ अर्थः ॥ हे पृथ्वीनापति एवा प्र
 तापसिं हेरा जन साक्षात श्रीहरिना मुखकमल अकि निसरिने आरवे दनुं स
 ररूप एवि जे आपांच अध्यायवाली समग्र गीता ते नो आलोकने विषे जे ज
 नदिवसदिवस प्रत्ये श्रीकृष्णगवाननियुजा करिने पछे भक्तिये करिने पा
 ठ करे अथवा आगीताने सांभले अथवा प्रासमग्र गीतानो पाठ नथायने जे
 आगीताना एक अध्याय नो ज पाठ करे अथवा एक अध्यायने ज सांभले
 अने ते जन जे ते जीनाना प्रकार नाम नोर थने इच्छु तो थको एधि रित्ये पाठ क
 रेने सांभले तो त कालपोताने मनवांछित मनोरथ सुखने पोमे अने जो को
 ई सुख नाम नोर थेरहित थको एधि रित्ये आगीतानो पाठ करेने सांभले तो त

॥ हरि टी ॥
॥ ८३ ॥

काल श्री कृष्ण भगवान् निभक्तिनेपां मे ॥ ८५ ॥ एविवित्ये श्री नारायणानी
चरित्रे जेने विषेण बोधर्मज्ञास्वरूप जे श्रीसत्रंगिजीवननां मे गंथतेने वि
षे जे प्रथमनु प्रकरण तेमं जे श्रीहरिगीतातेने विषे भक्तिनास्वरूपनु जज्ञान
निरूपणकसंगुनां मे पांचमो अध्याययो ॥ ५ ॥ श्लोकः ॥ स्वाश्रितानां हिता
येयं कृपया हरिणो हिता ॥ गीतास्वामात्रे संयुक्ता धर्मैर्णोकांतिके न हि ॥ १
॥ अर्थः ॥ श्रीहरितेणोपोतानां आश्रितजननाहितने अर्थे कृपाये करि
नेपोतानीमाता जे प्रेमवतीतेने कहिएवी जे आगीताते जेते स्वधर्मज्ञानवैरा
ग्यनेमाहात्म्ये सहित भक्ति ए आरक्षणवालो जे एकांतिक धर्मतेणो युक्त
एविविद्ये ॥ १ ॥ श्लोकः ॥ सर्वेषां हरिभक्तानामेतस्याः सुखबुद्धये ॥ इयं टीका य ॥ ८३ ॥

॥ अ. ५ ॥

या बुद्धिमया विलिखिता शुभा ॥ २ ॥ अर्थः ॥ अने सर्वे जे श्रीहरिनाभक्ततेम
ने श्रीहरिगीताना अर्थनु सुखे करिने ज्ञानथायतेने अर्थे सुखानंद जे कुं
तेमेंतेणो मारि बुद्धिने अनुसारे रुदि जे आटीकाते लिखि छे ॥ २ ॥ श्लोकः ॥ वि
क्रुमार्कशकस्याब्देनेत्र शून्यां कभूमिते ॥ एकादश्यां निर्जलायां संर्णोयं भृगो
र्दिने ॥ ३ ॥ अर्थः ॥ अने संवत् १८१२ ॥ अोगणिससोनेवेना ज्येठ मासना शु
क्लपक्षनिजे निर्जलानामे एकादश्याने शुक्रवारतेने दिवस श्रीहरिगीता
निटीका जेते श्रीवरताल्पने विषे श्रीलक्ष्मीनारायणदेवनाचरणकमलने
समीपे संपूर्ण अई छे ॥ ३ ॥ श्लोकः ॥ हरेरेकांतिकाभक्ताः प्रसन्नास्ते नमय्यपि
॥ भवंतु स्यामहं येन भक्त एकांतिको ध्रुवम् ॥ ४ ॥ अर्थः ॥ अने श्रीहरिना जे ए

॥ हरि-टी-कांतिकभक्ततेजेतेतेटीकानेलिखवेकरिनेमारिउपस्यप्रसन्नयाओ ॥ अ-५ ॥

॥ ट ॥ जेप्रसन्नतायेकरिनेकुं जेतेनिशेओहरिनोएकांतिकभक्तयाउं ॥ ४ ॥ इ

तिश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यशुकानंदमुनिलिखिताश्रीहरिगीताटीका
संपूर्णम् ॥ ॥

॥ ट ॥